

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ

72'nci Birleşim
29 Mart 2022 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- YOKLAMALAR

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tarihçesine ve Meclis çalışmaları sırasında karşılaşılan bazı olaylara ilişkin konuşması

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Bursa'nın yatırım ve ihtiyaçlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, Türkiye Belediyeler Birliğinin uygulamaları ve belediye alacaklarının taksitlendirilmesine ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın, Kütüphane Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması

VI.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Eskişehir Alpu'da yaşanan kundaklama olaylarına ilişkin açıklaması
- 2.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Suriyeli sığınmacılara ilişkin açıklaması
- 3.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Ali Babacan'ın siyaset anlayışına ilişkin açıklaması
- 4.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, tarımsal verimin artırılması için atılması gereken adımlara ilişkin açıklaması
- 5.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Hubyar Sultan'ı rahmetle andığına ve Tokat'taki cemevlerine ayrılan bütçeye ilişkin açıklaması
- 6.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Tarsus Karabucak Okaliptüs Ormanı Ekoturizm Parkuru'nun açılışına ve orman yangınlarıyla mücadelede kullanılmak üzere Mersin'in Aydıncık, Gülnar ve Silifke ilçelerine tahsis edilen su tankerlerine ilişkin açıklaması
- 7.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, KDV indirimlerine ilişkin açıklaması
- 8.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, Mersin Servet Tazegül Spor Salonu'nda düzenlenen 2022 Bitci Kadınlar Basketbol Türkiye Kupası finallerine ilişkin açıklaması
- 9.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, kamu-özel iş birliği projelerinin hazineye olan yüküne ilişkin açıklaması
- 10.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin'in Silifke ilçesine bağlı Karahacılı köyündeki tapulu arazilerinden çıkarılmak istenen vatandaşların mağduriyetine ilişkin açıklaması
- 11.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, sahipsiz sokak köpekleri sorununa ilişkin açıklaması
- 12.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline ve emperyalist zihniyete ilişkin açıklaması
- 13.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Gaziantep'te Şahin Bey ve nice isimli kahramanın şehit oluşlarının 102'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 14.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, 24 Mart Cuma günü Şanlıurfa Eyyübiye'ye bağlı Çalışkan Mahallesi'nde ölü bulunan 16 yaşındaki Muharrem Aksem'e ilişkin açıklaması
- 15.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 2021 yılı içerisinde AK PARTİ Hükümetinin gerçekleştirdiği yatırımlara ilişkin açıklaması
- 16.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, 2012 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Çiftliğinde ölen mandalara ilişkin davaya ilişkin açıklaması
- 17.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ili Ulukışla ilçesinde sürekli kaymakam değişikliği yapılmasının sakıncalarına ilişkin açıklaması

- 18.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Sivas'ta IPARD II Programı 11'inci Çağrı İlanı kapsamında kabul edilen projelere ilişkin açıklaması
- 19.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, esnafın sorunlarına ve beklentilerine ilişkin açıklaması
- 20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır "Nevroz"unda Kürt yöresel giysilerini giydiği için gözaltına alınan çocuklara ilişkin açıklaması
- 21.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, hazine arazileriyle ilgili yapılacak olan düzenlemeye ilişkin açıklaması
- 22.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'nın Orhaneli ve Büyükorhan ilçelerinde yaban mersini üretimine ilişkin açıklaması
- 23.- Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Ordu Büyükşehir Belediyesinde maaşları ödenmeyen işçilere ve Ordu Melet Irmağı havzasındaki doğa katliamına ilişkin açıklaması
- 24.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Irak'ın Kerkük vilayetine bağlı Altunköprü'deki Türkmen katliamının 31'inci seneidevriyesine ve kamu çalışanlarının mağduriyetine ilişkin açıklaması
- 25.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Altunköprü katliamının 31'inci yıl dönümüne, Gaziantep'te Şahin Bey'i ve bütün şehitlerimizi rahmet ve minnetle andığına, Rusya-Ukrayna savaşının sona ermesi için İstanbul'da yürütülen müzakerelere ve Erzincan-Erzurum kara yolu Üzümlü mevkinde meydana gelen kazaya ilişkin açıklaması
- 26.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, katma değer vergisinde uygulanacak indirimlere, ÖTV'nin kaldırılması gerektiğine, ekonomik krize ve atık ayçiçeği yağlarının tekrar piyasaya sürüldüğüne ilişkin iddialara ilişkin açıklaması
- 27.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, seçim kanunu teklifine ilişkin açıklaması
- 28.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, 1915Çanakkale Köprüsü ile Tokat Havalimanı'nın hayırlara vesile olmasını dilediğine, KDV'de uygulanacak indirim ve İstanbul'da Rusya ve Ukrayna heyetleri arasında yürütülen müzakereye ilişkin açıklaması
- 29.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoglu'nun, Ankara-Adana hava yolu uçuşlarına ilişkin açıklaması
- 30.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, muhalefetin Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Genel Kurulunda kayyumları savunmasının bir ikiyüzlülük olduğuna ilişkin açıklaması
- 31.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 32.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün satışa nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması
- 33.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Bozova'nın sorunlarına ilişkin açıklaması
- 34.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

- 1.- İYİ Parti Grubunun, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve arkadaşları tarafından, ülkemizde uygulanan ithalata dayalı tarım politikası sebebiyle gıda enflasyonu ve tarımsal üretimle ilgili sorunların ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 17/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, kayyum atanan belediyelerde yaşanan tahribatların ve usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, 2547 sayılı Kanun'da yapılan değişikliğin uygulanmasındaki aksaklıkların araştırılması, öğretim üyelerinin farklı ücret politikasının ortadan kaldırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi
- 4.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun çalışma saatlerine ve 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

VIII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yalova Hukuk Fakültesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

B) Önergeler

1.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, (2/3657) esas numaralı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/163)

IX.- SATIŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine satışması nedeniyle konuşması

2.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine satışması nedeniyle konuşması

3.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine satışması nedeniyle konuşması

4.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Cumhuriyet Halk Partisine satışması nedeniyle konuşması

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Rize Milletvekili Hayati Yazıcı, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ile 91 Milletvekilinin Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4284) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 321)

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, bir ilçe millî eğitim müdürünün ders seçimlerine müdahale ettiği iddiasına,

- Muğla Milletvekili Süleyman Girgin'in, üniversite sınavlarının Muğla'nın bütün ilçelerinde yapılması talebine,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/60511), (7/60516)

2.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İzmir'in Kemalpaşa ilçesinde bulunan bir ortaokulda yaşandığı iddia edilen olaylara,

- İzmir Milletvekili Bedri Serter'in, Bergama Cumhuriyet Anadolu Lisesinin kapatılacağı iddiasına,

- İzmir Milletvekili Atilla Sertel'in, İzmir Bergama Cumhuriyet Anadolu Lisesinin kapatılacağı iddiasına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/60515),(7/60519),(7/60669)

3.- Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık'ın, ders kitaplarında cinsiyetçiliğin azaltılması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması amacıyla yürütülen faaliyetler ile okullardaki kadın idareci sayısına,

- Kırklareli Milletvekili Türabi Kayan'ın, Kırklareli Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Sosyal Bilimler Lisesinin öğrenci yurdunun sorunlarına,

- Ankara Milletvekili Şenol Sunat'ın, KYK yurtlarındaki internet hızına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/60520), (7/60672), (7/60792)

4.- Tunceli Milletvekili Alican Önlü'nün, İstanbul'daki bir okul müdürü hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili iddialara,

- İstanbul Milletvekili Ali Kenanoğlu'nun, İstanbul'daki bir okul müdürü hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili iddialara,

- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, İstanbul'daki bir okul müdürü hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili iddialara,

- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul'daki bir okul müdürü hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili iddialara,

- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, İstanbul'daki bir okul müdürü hakkında yürütülen soruşturma ile ilgili iddialara,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Mahmut Özer'in cevabı (7/60670), (7/60671), (7/60787), (7/60788), (7/60789)

29 Mart 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.01

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevda ERDAN KILIÇ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşimini açıyorum.^(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALAR

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tarihçesine ve Meclis çalışmaları sırasında karşılaşılan bazı olaylara ilişkin konuşması

^(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, hepinizi öncelikle saygıyla selamlıyorum.

Meclis çalışmaları sırasında karşılaştığımız bazı olaylarla ilgili kısaca düşüncelerimi paylaşmak istiyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi benzerlerinden farklı bir tarihe sahiptir. Pek çok ülkede önce devlet mekanizmaları kurulmuş akabinde parlamentolar ihdas edilmiştir; bizde, Meclisimiz devleti kurmuştur. Kadim geleneğiyle Türk demokrasisi cumhuriyetimizin temellerini oluşturmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun işgalciler tarafından tarumar edildiği dönemlerde son Mebusan Meclisi ayakta durmaya ve devletin yaşayan son hücresi olmaya çalışmıştır. Her şeye rağmen, Meclis nefes alıp verdikçe milletin umudu diri kalmış fakat İstanbul'a ayak basan düşman kuvvetleri bu umudu yok etmeye kararlıdır. Bu yüzden de Meclisin kapısına kilit vurulmuş, bazı vekiller ise derdest edilmiştir. Milletvekillerinin bir diğer kısmı ise işgal edilen İstanbul'dan kaçıp Anadolu'da direnişe iştirak etmişlerdir. İşte, o kişiler Ankara'ya vardıklarında bozkırın kalbinden doğan yeni bir inanç ve heyecan dalgasına şahit olmuşlardır; Gazi Mustafa Kemal Atatürk'le mesai arkadaşlığı, yol arkadaşlığı, gerektiğinde silah arkadaşlığı yapmışlardır. Onlarla omuz omuza saf tutan bir başka grup ise taşradan gelen millî cemiyet temsilcileridir. Bu kişilerin tespiti de seçimle olmuştur yani tarihin gördüğü en meşru müdafaayı teşkilatlandıranlar meşruiyetten bir adım bile sapmamışlardır, kan ve barut kokulu günlerde dahi yalnızca millete dayanmışlardır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin tarihçesi Türk milletinin kendi hikâyesidir, bu Meclisin manevi hudutları ise Misakımillî'yi dahi aşacak kadar geniştir. Emperyalist devletlere karşı verilen millî mücadeleye yeryüzünün bütün mazlumlarına geçmişte nasıl ışık olduysa bu Meclis de ortaya koyduğu duruşla aynı vazifeyi üstlenmek zorundadır. Bu kürsüler, Ankara merkezli bir dünya tasavvur eden herkesin yol haritası, pusulası, kılavuzudur. Buradan yükselen her farklı ses farklı coğrafyalarda, Türkçe düşünen herkesin yüreğinde yankılanmaktadır. Türkiye Büyük Millet Meclisinde farklı düşüncelerin sulh ve selamet içerisinde ifade edilmesi ancak Meclisin varlığıyla mümkündür. Maalesef, bu kürsülerde ve bu sıralarda yükselen sesler sık sık başka haykırışlarla kesilmektedir; tahammülsüzlük, bağrışmalar insicamı bozmakta ve işleyişe zarar vermektedir. Bu tavırlar milletin vekiline, milletin Meclisine, milletin iradesine uymamaktadır. Gazi Meclisin itibarını böyle fevri tepkilerle zedelemeye kimsenin hakkı yoktur. Milletimiz özgür, müreffeh ve demokratik bir ülkenin hayalini kurmuştur; bu Meclisin kurucuları da o hayalin gerçekleştirileceğine dair söz vermiştir. Girdiğimiz her seçim, millete verdiğimiz sözün, yüz yıl önce imzalanan o ahitlemenin yenilenmesidir. Yüz yıldır ayakta duran bu Meclis milletin gerçekleşen hayalidir, Türkiye'nin asırlık geleneği, aydınlık geleceğidir.

Bu temel düşüncelerle hepinizi tekrar saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz Bursa'nın yatırım ve ihtiyaçları hakkında söz isteyen Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Vahapoğlu. (MHP sıralarından alkışlar)

V.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Bursa Milletvekili Mustafa Hidayet Vahapoğlu'nun, Bursa'nın yatırım ve ihtiyaçlarına ilişkin gündem dışı konuşması

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Bursa ilimizin yatırım ve ihtiyaçlarını dile getirmek üzere söz almış bulunmaktayım, bu vesileyle Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Bursa, 3,5 milyona yaklaşan nüfusuyla Türkiye'nin 4'üncü büyük kentidir. Bizans'ın, Selçuklu'nun ve Osmanlı'nın sayısız izlerini günümüze kadar taşıyan bir tarih şehridir. Bursa, 2 ilçesiyle cihan devleti Osmanlı'ya başkentlik yapmıştır. Bursa, cennetmekân Atatürk'ün, bu milletin manevi başkenti olarak tanımladığı şehrimizdir; geçmiş medeniyetlere saygılı ve onları koruyan bir kültür şehridir. Bursa, bir açık hava müzesidir ve termal şehridir. Barındırdığı yüzlerce tarihî yapı, cami, mescit, şehitlik, türbe ve mezarlıklarla tapu belgemizdir. Bursa, manevi kimlik sahibi bir şehrimizdir. Bursa, ipekçiliğiyle nam yapmış Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi'nin ilk dokuma sanayisine sahip tekstil şehridir. Aynı zamanda Bursa, diğer metropol illeri de doyuran bir tarım şehridir; tarihî Türk mutfağının en seçkin örneklerini tadabileceğimiz bir gastronomi şehridir. Bursa, üniversiteleriyle bir eğitim şehridir. Bursa, tarihî ve doğal güzellikleriyle tarımın, sanayinin ve teknolojinin uyumunu başarmış dünyadaki nadir birkaç şehirden biridir. Bursa, üreten ve üretimde öncü olan bir şehirdir; nitekim, 2021 rakamlarına göre, dış ticaret hacmi 24 milyar dolara ulaşmıştır. 198 ülke ve serbest bölgeye toplamda 14 milyar dolar ihracat yapan Bursa, Türk ekonomisinin aktif ve yönlendirici lokomotiflerinden biridir. Şehrimiz, ülke ve bölge ekonomisinin gelişmesine, döviz girdisi sağlanmasına ve sanayi altyapısının güçlenmesine sağladığı katkılarla ekonomik açıdan büyük bir dinamizm sergilemektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; marka şehir Bursa'nın ulaşımından eğitime, sağlıktan tarıma 2023 hedefleri doğrultusunda önceden planlanmış ve çoğu başlanmış projelerinin süratle tamamlanması beklenmektedir. Ülkemizin en önemli sanayi kentlerinden biri olan Bursa'da raylı taşımacılığın olmaması büyük bir eksiklik. Bu çerçevede planlanan takvimin çok gerisinde kalan hızlı tren projesinin bir an önce tamamlanıp Bursa halkının ve sanayisinin hizmetine sunulması beklenmektedir. Ayrıca havayolu taşımacılığında Yenişehir Havaalanı'nın daha aktif hâle getirilmesi önem arz etmektedir.

Bursa-Orhaneli Yolu Doğancı Tüneli ile Gemlik-Mudanya sahil yolunun, Yenişehir-Bilecik bölünmüş yol ve projelerinin tamamlanması, Orhangazi ilçe merkezinden geçen devlet yolunda alt geçitlerin bir an önce yapılması gerekmektedir. Bu ihtiyaçlar sadece Bursa için değil, Güney Marmara için de hayati bir önem arz etmektedir.

Şehir içi ulaşımı rahatlatmak üzere Büyükşehir Belediyesi tarafından tramvay ve metro hattı, köprü, köprülül kavşak, alt geçit, meydan ve katlı otopark gibi projelendirmeler yapılmış olup bunların önemli kısmı ya tamamlanmış ya da tamamlanmak üzeredir. Tarihî dokunun zorlaştırdığı şehir içi ulaşım yatırımlarının bir an önce hayata geçirilmesi hemşehrilerimizin beklentilerindendir.

Bursa'ya kazandırılan Bursa Şehir Hastanesi verdiği hizmet kalitesiyle gurur kaynağı olmuştur. Yeniden inşa edilmesi gereken Bursa Muradiye Memleket Hastanesi ve Ali Osman Sönmez Onkoloji Hastanesi gibi şehir merkezindeki hastane projelerinin bir an önce tamamlanması hemşehrilerimizin beklentileri arasındadır.

Daha önce depreme dayanıksız oldukları için yıkılan 40'tan fazla devlet okulunun yeniden aynı yerlerine inşa edilmesi hem önemlidir hem de gereklidir. Birinci derece deprem kuşağında ve aktif 3 fayın üzerinde kurulu bulunan Bursa'nın mevcut yapı stokunun da süratle yenilenmesi gerekmektedir ancak yapılacak projenin kentin tarihî dokusuna uygun, az katlı ve çevreye duyarlı özellik taşıması büyük önem arz etmektedir.

Bilindiği üzere Bursa 2022 Türk Dünyası Kültür Başkenti ilan edilmiştir. Bu kapsamda yapılacak faaliyetlerin yerelle sınırlı tutulmaması ve özellikle finansının yerel imkânlarla sınırlandırılmaması önemlidir. Bursa'mıza verilmiş "Türk Dünyası Kültür Başkenti" unvanına yakışan şekilde, karşılıklı temasların kültürel faaliyetler ve fiziki projelerle desteklenmesi ve projelerin mutlaka hayata geçirilmesi önem arz etmektedir.

Son olarak, Türkiye'nin gurur kaynağı Bursa nefes alırsa Türkiye nefes alır, Bursa büyürse Türkiye büyür diyorum ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Türkiye Belediyeler Birliğinin uygulamaları ve belediye alacaklarının taksitlendirilmesi hakkında söz isteyen Bilecik Milletvekili Sayın Yaşar Tüzün'e aittir. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Bilecik Milletvekili Yaşar Tüzün'ün, Türkiye Belediyeler Birliğinin uygulamaları ve belediye alacaklarının taksitlendirilmesine ilişkin gündem dışı konuşması

YAŞAR TÜZÜN (Bilecik) – Sayın Başkan, Başkanlık Divanının saygıdeğer üyeleri, yüce Meclisimizin çok değerli milletvekilleri; her ne kadar İç Tüzük'ümüzde "gündem dışı konuşmalar" dense de tam da gündeme binaen, yerel yönetimlerin üçüncü yılında, yerel yönetimlerimizin sorunları hakkında söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, 31 Mart 2019 tarihinde yani bundan üç yıl önce bir yerel yönetim seçimleri gerçekleştirdik. Bu seçimlerde Türkiye nüfusunun yüzde 65'inde Millet İttifakı'nın adayları, Cumhuriyet Halk Partili belediye başkanları göreve gelmiştir, seçimi kazanmışlardır. Türkiye'nin yüzde 65 nüfusunu yöneten Cumhuriyet Halk Partili belediye başkanları, başta Sayın Cumhurbaşkanının eski bir belediye başkanı olması sebebiyle de belediyelerin sorunlarının hak, hukuk ve adalet içerisinde çözümünü bekler iken maalesef özellikle Cumhuriyet Halk Partili belediyeler haksız hukuksuz birçok uygulamayla karşı karşıya kalmıştır.

Cumhuriyet Halk Partili belediyeler Türkiye Belediyeler Birliğinin bütçesinin yüzde 55'ini oluşturmaktadır. Hadi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının yardımlarından vazgeçtik, Kültür ve Turizm Bakanlığının yardımlarından vazgeçtik, Cumhurbaşkanlığı ödeneğinden vazgeçtik, en azından Türkiye Belediyeler Birliğine belediyelerin ortak olduğu ve İller Bankasından gelen paylarla her ay binde 2'si kesilen bu bütçenin, Türkiye Belediyeler Birliği bütçesinin yüzde 55'ini Cumhuriyet Halk Partili belediyeler ödemektedir. Ancak bu yüzde 55'lik Türkiye Belediyeler Birliği bütçesinin maalesef Cumhuriyet Halk Partili belediyelere yüzde 5'i dahi aktarılmamaktadır. Örnek vermem gerekirse -Birliğin encümen üyeleri olduğu için söylüyorum- Ankara Yenimahalle ve Eskişehir Odunpazarı Belediye Başkanlarımız Birliğin encümen kurulu üyeleri; 2012 yılından bugüne kadar, 2012 yılında Türkiye Belediyeler Birliği Genel Kurulunda İller Bankasından gelen payın binde 2 kesilmesi kararı alınmıştır, bu kararla birlikte -bunlar dahi- bu 2 belediye Türkiye Belediyeler Birliğine 2 milyon lira aidat ödemiştir; 2 milyon liraya yakın Odunpazarı Belediyesi, yine, 2 milyon liraya yakın Ankara Yenimahalle Belediyesi; 2'şer milyon lira ödeyen bu belediyelere 2012 yılından bugüne kadar 2 lira yardım yapılmamıştır.

Değerli arkadaşlarım, biz hakkı, hukuku, adaleti Cumhuriyet Halk Partili belediyelere istediğimiz kadar AK PARTİ'li belediyeler için de istiyoruz. Bakınız, Türkiye Belediyeler Birliğinin Başkanı Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı; son bir yılda onlarca araç kendisine tahsis edilirken yani Gaziantep Büyükşehir Belediyesine tahsis edilirken, yine, eski Belediyeler Birliği Genel Sekreterine, şu an Kahramanmaraş Belediye Başkanına yine onlarca araç tahsis edilirken bugün AK PARTİ'li Erzurum Büyükşehir Belediyesine bir tek iğne dahi tahsis edilmemiştir. Biz bunların, bu sorunların giderilmesi, bu adaletsizliğin önüne geçilmesi için İçişleri Komisyonu üyeleri olarak İç Tüzük'ün 26'ncı maddesi gereğince İçişleri Komisyonunun toplanmasını talep ettik yeterli sayıda imzayla. Fakat İçişleri Komisyonu Başkanı toplantıyı düzenlemekten bile aciz olup bizim müracaatımızı bir tek imzayla reddetti. Yetmedi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanına gittik, var olan sorunları anlattık; yetmedi, Cumhuriyet Halk Partisi Yerel Yönetimler Heyeti olarak Sayıştay Başkanlığına gittik, Sayıştay Başkanına Türkiye Belediyeler Birliğinin 2017 yılından beri denetlenmediğini söyledik, "Kontrolsüz güç, güç değildir." dedik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

YAŞAR TÜZÜN (Devamla) – ...eğer ortada bir haksızlık, bir hukuksuzluk varsa mutlaka bunun kontrol edilmesi gerektiğini söyledik; maalesef, ne Sayıştay ne İçişleri Komisyonu Başkanlığı ne de Meclis Başkanlığı hiçbir adım atmadı.

Değerli arkadaşlar, geldiğimiz noktada, bizim Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin mağduriyetinin bu Hükümet tarafından çözülmeyeceği, dikkate alınmayacağı kararı hasıl olmuştur. Şimdi, yapılacak ilk seçimde Millet İttifakı'nın iktidarında Cumhuriyet Halk Partisi bundan tam yüz yıl önce nasıl kurucu irade olarak söz sahibi olmuşsa yine yapılacak ilk seçimde de Cumhuriyet Halk Partisi kurtarıcı irade olarak söz sahibi olacaktır ve bu sorunları tek tek çözecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz Kütüphane Haftası münasebetiyle söz isteyen Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın, Kütüphane Haftası'na ilişkin gündem dışı konuşması

ASUMAN ERDOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kütüphane Haftası münasebetiyle söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Kütüphaneler, insanlığın ve medeniyetin ortak hafızaları. Bizler biliyoruz ki insanın iç dünyası için en önemli gıda; okumak, öğrenmek ve keşfetmek. Bu ihtiyaç giderilmediğinde insan olma yolculuğumuz ağır aksak ilerleyecek ve yolumuz çıkmaz bir sokağa varacaktır. Bizler millet olarak kadim bir kitabı ve kütüphane kültürü olan bir ecdadın torunlarıyız. İlk emri "Oku!" olan bir dinin, bilen ile bilmeyenin eşit olmadığını öğüt veren bir inancın temsilcileriyiz. "Beşikten mezaraya kadar bilim tahsil ediniz." buyuran bir Peygamber'in ümmetiyiz. Bu yüzden Orta Asya'da, Anadolu'da ve tarih sahnesinde yer aldığımız her coğrafyada etrafını kandil gibi aydınlatan Ahmet Yesevi, Yusuf Has Hacib, Mevlâna, Yunus, Ali Kuşçu, Farabi gibi ilim ve bilim insanlarının medeniyet havuzumuzdan çıkması bir tesadüf değil. Evet, bu bereketin sebebi, her kitabı bir âlim olarak gören ve her âlimi bir âlem olarak kabul eden anlayışımız. Bugün de Anadolu'muzun hangi şehrine giderseniz gidin orada etrafına ışık saçan ve zamana meydan okuyan bir kütüphane görürsünüz; yeni, eski. Bu kütüphanelerin kimi Sivas'taki Ziya Bey Kütüphanesi gibi şirin, kimi de İstanbul'daki Beyazıt Kütüphanesi gibi heybetlidir. Hepsisi eserleriyle çok kıymetli kütüphaneler.

Bu arada, Ankara ilimizin çok şirin bir kütüphanesi var Ayaş ilçemizde, ondan da bahsetmeden edemeyeceğim, Gökler Köyü Kütüphanemiz. Gökler Köyü Kütüphanemiz 1958 yılında Türkiye'nin ilk köy kütüphanesi olarak kurulan kütüphanelerinden biri. Hakikaten kurulduğu zaman özellikle Ayaş'a, Gökler köyüne, orada yaşayanlara çok büyük katkılar ve çok büyük hizmetler vermiş. Bugün de hâlâ ayakta, 16 bin tane kitap var bünyesinde, Kültür Bakanlığımızın destekleriyle devam ediyor; yolu düşenlere ziyaret etmesini tavsiye ederim.

Biz AK PARTİ Hükümetimiz döneminde ülkemizde yoğun bir kütüphane seferberliği başlattık. Özellikle, gerçekten son nokta olarak görebileceğimiz, Ankara'mızda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde yapılan, alanında bir dünya markası olan ve 2 milyonun üzerinde esere ev sahipliği yapan Millet Kütüphanemiz hepimizin çok kıymetli bir eseri, hepimizin değeri. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Özellikle mimarisi çok farklı ve hakikaten ses getiren bir mimarisi var. Biz, yurt dışına gittiğimizde, özellikle büyük şehirlerde o güzel kütüphaneleri gezdiğimizde iç çekerek bakıyorduk ama şimdi, gerçekten, bizim de öyle güzel bir eserimiz var, bu anlamda çok mutluyuz. İki yılda tam 1 milyonun üstünde vatandaşımız ziyaret etmiş. Ben de geçen pazar günü Külliye'nin yakınından geçerken büyük bir genç insan seliyle karşılaştım, bir an şaşırdım, nereden geliyor diye baktım, kütüphanemizden çıkan gençlerimiz... Hakikaten o kadar yoğun bir kullanım gösteriyor çocuklarımız, gençlerimiz.

Özellikle üniversiteli gençlerimiz sabahlara kadar ders çalışabiliyor vize dönemlerinde, final dönemlerinde çünkü yirmi dört saat açık bir kütüphane. İkramları var, çok güzel fırsatları, imkânları var, başka alanları var; çocuk kütüphanesi var, Nasreddin Hoca Çocuk Kütüphanesi. Biz okullarımızın da ziyaret etmesinden çok memnunuz, birçok okulumuz burayı ziyaret ediyor.

İlçelerimizde de millet kırıathanelerimiz var, âdeta Millet Kütüphanesinin birer temsilcisi. Özellikle Sincan'da, Altındağ'da, Mamak'ta çok sayıda millet kırıathanemiz var. Biz zaman zaman sahaya çıktığımızda gençlerimizi ziyaret ediyoruz buralarda, hakikaten yoğun çalışıyorlar ve çok memnunar bu kırıathanelerden. Sabahlara kadar açık yine ve üye olabiliyorlar, kitap alabiliyorlar, bu anlamda da çok çok kıymetli. Özellikle sunduğu hizmetler açısından önem veriyoruz. "Kütüphanesiz Okul Kalmayacak" kampanyamız da gerçekten çok büyük ses getirdi. Bu kampanyaya bizzat teşrif edip açılışlarda bulunarak, destek vererek katkı sunan Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi'ye de buradan teşekkürlerimi sunmak istiyorum, kitaba ve kütüphaneye ne kadar kıymet verdiğini gösterdi.

Şu ana kadar 16 bin tane kütüphane açtık okullarımızda ve 54 milyon kitabımız var okul kütüphanelerimizde. Hedef, inşallah, 100 milyonu aşmak. Nasip ederse Allah, inşallah, 100 milyonu aşacağız.

Millî Eğitim Bakanlığımız hakikaten kitap yayıncılığı, kitap basımı anlamında da çok önemli işler yapıyor bu arada. Ben, devlet parasız yatılı okumuş bir öğrenciydim; o zamanlar, devlet parasız yatılı olduğumuz hâlde kitaplarımız ücretsiz verilemiyordu, 3 arkadaş birleşip, bir kitap alıp paylaşıyorduk. Devletimiz, ücretsiz olarak artık sıraların üzerine kitaplarını koyuyor çocuklarımızın, aramak zorunda kalmıyor velilerimiz, kitapları hazır oluyor. Onun dışında, eğitimde fırsat eşitliği için çok önemli bir adım attı, bu çok kıymetli. Yardımcı kaynaklar basıyor, üstelik de Millî Eğitim Bakanlığının kendi öğretmenlerinden oluşturduğu heyetle bu kitapları basıyor, gerçekten çok kaliteli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) – Öğretmenlerimize -hakikaten, emeği geçen öğretmenlerimize- Bakan Yardımcılarımıza, Bakanımıza çok teşekkür etmek istiyorum. Ben, kendi çocuğumda da kullandım, çok kaliteli, çok güzel sorular hazırlıyorlar; öğrencilerimize bunları sunuyoruz ücretsiz olarak, bu, çok kıymetli bir şey.

Kütüphane açmakla, kitap basmakla olmuyor; aynı zamanda kitap kültürü, kitap okuma alışkanlığı için -özellikle dijitalleşmiş çağa- kitapla ilgili faaliyetler yürütmek, fuarlar açmak lazım. Beypazarı Belediyemiz geçen hafta bir kitap fuarı düzenledi, bütün hafta boyunca söyleşiler, yazar söyleşileri, çok önemli etkinlikler yaptı. Ben buradan Beypazarı Belediye Başkanımız Tuncer Kaplan'a da çok teşekkür ediyorum, daha önce Pursaklar Belediye Başkanımız -Ertuğrul Başkan- da yapmıştı; bunlar çok çok kıymetli çocuklarımız için.

Altını çizmek istediğim... Musul Kütüphanesi gibi kıymetli bir kütüphanenin 2014 yılında yanması ne acıdır. Görüyorsunuz, savaşlar en çok kültürel eserlerimize zarar veriyor, çocuklarımıza zarar veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASUMAN ERDOĞAN (Devamla) – Gönül ister ki Ukrayna da gençleriyle, çocuklarıyla, kütüphanede kitaplarıyla bir an önce barışa kavuşsun, kitaplarına, kütüphanelerine hiçbir şey olmasın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Arslan Kabukcuoğlu, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR

1.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Eskişehir Alpu'da yaşanan kundaklama olaylarına ilişkin açıklaması

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Alpu, Eskişehir'in sakin ve şirin bir ilçesidir. Dün gece 3 aracın ve 2 iş yerinin kundaklandığını, 7 araca kundaklama teşebbüsü yapıldığını yetkililerden öğrenmiş bulunuyorum. Olayların faillerinin bulunarak Alpu'nun eski sükûnet dolu günlere dönmesini bekliyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

BAŞKAN – İsmail Ok Bey...

2.- Balıkesir Milletvekili İsmail Ok'un, Suriyeli sığınmacılara ilişkin açıklaması

İSMAİL OK (Balıkesir) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Rusya-Ukrayna savaşında barışın sağlanması adına Türkiye'nin etkin ve aktif rol alması son derece önemlidir. Dileğimiz, en kısa zamanda barışın sağlanması ve akan kanın durmasıdır.

Uluslararası ilişkilerde dostluklar ve düşmanlıklar ebedi değildir. Türkiye'mizin çıkarları için her ülkeyle görüşülebilir. Yıllar sonra Birleşik Arap Emirlikleri ve İsrail gibi ülkelerle üst düzey görüşmeler gerçekleştirilmesi son derece önemlidir ancak Suriye'yle hâlâ üst düzey görüşmeler yapılmamasının diplomatik olarak izahı yoktur. Ülkemizin ekonomik gerçekleri bu misafirliğin daha fazla sürdürülmesine izin vermemektedir. Öte yandan, ülkemizin demografik yapısı da hızla değişmektedir. Bu nedenlerle, sığınmacılar konusu Türkiye'nin millî güvenlik sorunudur. Yetkililere çağırım, bir an evvel Suriyeli misafirlerimizin güvenli bir şekilde yurtlarına dönmeleri için gerekli adımların atılmasıdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Buyurun Sayın Çelebi.

3.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, Ali Babacan'ın siyaset anlayışına ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hem Babacan hem Ali Tatar olmaz. Babacan varsa Abdullah Gül masada demektir "Bulun savcılarını, delillendirin." diyen kumpas zihniyeti nefes alıyor demektir FETÖ umutlanıyor demektir. Babacan varsa Anayasa ilk 4 madde tartışmaya açık demektir. 50 milyar dolarlık özelleştirme yapan, Türk bankacılık ve borsasının yarısını yabancı kontrolüne geçiren Babacan varsa neoliberal politikalar devrede demektir. Eğitimde, sağlıkta, tarımda, savunma sanayisinde kamucu olma şansı yoktur, mavi vatan yoktur. Babacan varsa sabah öyle, akşam böyle kıvraklığı vardır; duruş yoktur, dün, Gezi'de davacı olma, bugün "Pardon!" deme söz konusudur. Güvenmeyin, çıkmaz sokağa girmeyin. Son sözüm şu: Masalar yıkılır ama Türkiye Cumhuriyeti yıkılmaz.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Sayın Aycan...

4.- Kahramanmaraş Milletvekili Sefer Aycan'ın, tarımsal verimin artırılması için atılması gereken adımlara ilişkin açıklaması

SEFER AYCAN (Kahramanmaraş) – Sayın Başkan, tarımsal üretimi artırmalıyız. Tarımsal üretimi artırmak, iyi tohum kullanmak, gübre kullanmak ve sulama yapmakla doğru orantılıdır. Tohum ve gübre konusunda çiftçimizi desteklemeyiz. Sulama, tarımsal verimi en az yüzde 25 artırmaktadır. Tarlalarımızı sulamalıyız, su kaynaklarımızı doğru kullanmalıyız, kapalı sistem

sulama ağıımızı artırmalıyız, çiftçilerimize ucuz su verebilmeliyiz; bu konuda sulama birlikleri desteklenmelidir. Sulama amaçlı kullanılan elektrik ücretlerine de destekleme yapılmasında fayda vardır. Şehrim Kahramanmaraş'ın özellikle kuzey ilçeleri Göksun, Afşin, Elbistan sulama imkânlarından yeterince yararlanamamaktadır. İnşaatı devam barajların bitmesi ve sulama kanallarının tamamlanması tarımsal sulamayı, tarımsal verimi artıracaktır. Ayrıca, ziraat mühendislerinin daha çok istihdam edilmesi bilimsel tarım ve tarımsal verim açısından faydalı olacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Bulut...

5.- Tokat Milletvekili Yücel Bulut'un, Hubyar Sultan'ı rahmetle andığına ve Tokat'taki cemevlerine ayrılan bütçeye ilişkin açıklaması

YÜCEL BULUT (Tokat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yüzyıllarca önce Türkmenliğin sonsuza dek sönmeyecek ocağını Tokat'ta yakan, hoşgörüyü, barışı ve kardeşliği ömrünü geçirdiği Tokat ilinden tüm dünyaya bir miras olarak bırakan ve şehrimizi dünya Bektaşiliğinin önemli merkezlerinden biri hâline getiren Hubyar Sultan'ı rahmetle anarken bıraktığı mirasa uygun olarak yüzyıllardır barış ve kardeşliğin örnek kentlerinden biri olan şehrimizde 99 adet cemevimize Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatı ve Sayın İçişleri Bakanımızın nezaretiyle 6,5 milyon TL tutarında bütçe ayrıldığını ve 99 cemevimizin, tadilatları başta olmak üzere, temel ihtiyaçlarının da karşılanacağını ifade etmek istiyorum. Hassasiyetlerimize kayıtsız kalmayarak sarsılmaz birlik ve kardeşlik bağına katkıları nedeniyle Cumhurbaşkanımıza, İçişleri Bakanımıza ve Sayın Tokat Valimiz Doktor Ozan Balcı'ya teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

6.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, Tarsus Karabucak Okaliptüs Ormanı Ekoturizm Parkuru'nun açılışına ve orman yangınlarıyla mücadelede kullanılmak üzere Mersin'in Aydıncık, Gülnar ve Silifke ilçelerine tahsis edilen su tankerlerine ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hafta sonu, seçim bölgem Mersin'de, Türkiye'de ilk ve tek olma özelliği taşıyan Tarsus Karabucak Okaliptüs Ormanı Ekoturizm Parkuru'nun açılışını gerçekleştirdik. Karabucak Okaliptüs Ormanı Ekoturizm Alanı Tarsus ilçe merkezine 5 kilometre mesafede olup yapımı Mersin Orman Bölge Müdürlüğümüz tarafından gerçekleştirildi. 350 bin nüfusa sahip Tarsus ilçemizde yaşayan hemşehrilerimizin dinlenme ve spor ihtiyaçlarının ormanla bütünleştirilerek karşılanması amacıyla oluşturulan 3.820 metre doğa yürüyüşü ve bisiklet parkurlarıyla, hemşehrilerimiz için şehir kalabalığından uzaklaşacak ortamlar sunuluyor.

Yine, aynı gün, orman yangınlarında ilk müdahalede kullanılmak üzere 25 adet çok amaçlı su tankeri Aydıncık, Gülnar ve Silifke ilçelerimizdeki köy muhtarlıklarına törenle teslim edilmiştir. Tarsus'umuza yeni bir soluk getirecek ekoturizm tesisimizin ve su tankerlerimizin Aydıncık, Gülnar ve Silifke hemşehrilerimiz için hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkan...

7.- Mersin Milletvekili Hacı Özkan'ın, KDV indirimlerine ilişkin açıklaması

HACI ÖZKAN (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde ülkemizi güçlü kılma irademiz, birikimimiz ve kararlılığımız var. Vatandaşımızı hayat pahalılığı altında ezdirmeme anlayışımız çerçevesinde temel ihtiyaç maddelerinden olan deterjan, sabun, tuvalet kağıdı, peçete, bebek bezi gibi ürünlerin KDV'sini yüzde 18'den yüzde 8 indirme kararı aldık. Yeme içme hizmetlerinde KDV oranı yüzde 8 olarak belirlendi. Daha önce, gıdada KDV'yi yüzde 8'den yüzde 1'e düşürmüştük. Arsa ve arazilerde KDV yükünü de azaltıyoruz. Nice zorlu mücadeleleri birlikte başaracağımız aziz milletimizle bugün yaşanan tüm sıkıntıları da dayanışma ve güçlü kardeşliğimizle aşarak Türkiye'yi hep birlikte dünyanın en güçlü ligine çıkaracağımıza inanıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Gül Yılmaz...

8.- Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz'ın, Mersin Servet Tazegül Spor Salonu'nda düzenlenen 2022 Bitci Kadınlar Basketbol Türkiye Kupası finallerine ilişkin açıklaması

ZEYNEP GÜL YILMAZ (Mersin) – Mersin'imiz geçtiğimiz hafta güzel bir spor organizasyonuna ev sahipliği yaptı. Mersin Servet Tazegül Spor Salonu'nda düzenlenen 2022 Bitci Kadınlar Basketbol Türkiye Kupası finallerinde 4 takımımız çok iyi bir mücadele sergiledi. Turnuva boyunca Mersinli hemşehrilerimiz de tribünleri doldurarak bu mücadelelere destek verdi. Cumartesi günü oynanan final maçında Mersin'imizin güzide kulübü Çukurova Basketbol Kulübümüz ile Fenerbahçe Safiport takımları karşı karşıya geldi. Rakibini 71-58 mağlup ederek tarihinde ilk kez kupanın sahibi olan Mersin Çukurova Kadın Basketbol Kulübümüz şampiyonluğa ulaştı. Kupayı Mersin'e kazandıran takımımızı yürekten kutluyorum. Şampiyonlukta emeği geçen oyuncular, teknik heyeti, yönetimi ve taraftarlarımızı tebrik ediyorum. Finale hak kazanan takımımıza Avrupa'da başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Sayın Altaca Kayışoğlu...

9.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, kamu-özel iş birliği projelerinin hazineye olan yüküne ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) – Kamu-özel iş birliğiyle hazinemizi ölçsüz bir şekilde yük altına sokanlar; 12 milyar dolara mal olan şehir hastanelerine 97 milyar dolar, 3 milyar dolara mal olan Yavuz Sultan Selim Köprüsü'ne 9 milyar dolar, 1 milyar dolara mal olan Osmangazi Köprüsü'ne 15 milyar dolar, 50 milyon avroya mal olan Zafer Havaalanı'na 208 milyon avro garanti verenler bilsinler ki bu sözleşmelerde Londra mahkemeleri yetkili kılınmış olsa dahi, milletimizin, gençlerin, çocukların, yetimin, yoksulun, fakir fukaranın, tüyü bitmemiş yetimin hakkını 5'li çeteye yedirmeyeceğiz ve Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun söylediği gibi, ilk seçimden sonra bu soygun düzenine son vereceğiz.

BAŞKAN – Sayın Gökçel...

10.- Mersin Milletvekili Cengiz Gökçel'in, Mersin'in Silifke ilçesine bağlı Karahacılı köyündeki tapulu arazilerinden çıkarılmak istenen vatandaşların mağduriyetine ilişkin açıklaması

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Mersin Silifke ilçesine bağlı Karahacılı köyümüzde hemşehrilerimiz yüz yıllardır tarım yapıyor. Karahacılı köyümüzde kadastro çalışması 1980'de yapıldı. Vatandaşlarımız kadastro çalışması sonrasında ekip biçtikleri arazilerin tapularını aldılar, tarımsal üretimlerine devam etmekte. Orman kadastrası 1987 yılında tamamlanmasına ve 2021'de yapılan kadastro güncelleme çalışmasıyla tapuların yenilenmesine rağmen, şimdi, Orman İşletme Müdürlüğü tarafından 100'ün üzerinde vatandaşımız tapulu arazilerinden çıkarılmak isteniyor. Yüzlerce yıldır ekip biçtikleri, kırk yıldır tapusuna sahip oldukları tarlalardan hemşehrilerimiz çıkarılmak isteniyor. Yapılan bu uygulama yanlıştır. Çiftçileri ekip biçtikleri arazilerde rahat bırakın. Bırakın, köylülerim üretsin, çiftçiye düşman olmaktan vazgeçin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Kılavuz...

11.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, sahipsiz sokak köpekleri sorununa ilişkin açıklaması

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Antalya Serik'te sokak köpeklerinin saldırısından kaçarken kamyonun altında kalan ve yaşam savaşını kaybeden Mahra Melin Pınar yavrumuzun acısı canımızı yakmış, içimizi dağlamış, yüreğimizi kanatmıştır. Her gün haberlere konu olan sahipsiz sokak köpekleri saldırıları güvenlik sorunu hâline dönüşmüş, insan yaşamını tehdit eder boyuta ulaşmış, evlatlarımızın hayattan kopmalarına neden olmuştur. Besleme noktalarının düzensiz oluşu, kısırlaştırma işlemlerinin sağlıklı yapılmayışı, hayvan barınaklarının yetersizliği bu sorunu tehlikeli noktalara taşımıştır. Hem insan hem de hayvanların sağlığı ve yaşam hakkı doğrultusunda, daha fazla evladımızın gülüşlerinin solmaması adına, sahipsiz sokak köpekleri sorununun kesin bir şekilde çözümünü beklemekteyiz. Bu sorunun takipçisi olduğumuzu ifade etmek istiyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Çakır...

12.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Rusya'nın Ukrayna'yı işgaline ve emperyalist zihniyete ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Sayın Başkan, dünyanın içinden geçmekte olduğu sıkıntılı süreç Rusya'nın Ukrayna'yı işgal girişimiyle yeni bir hâl almaya başlamış bulunmaktadır. Son zamanlarda yaşananlar gösterdi ki daha önce yaşananlar dünyanın başına bela açılacağına öncü göstergesiydi. Dil, din, ırk, renk ayrımından kaynaklanan ötekileştirme zihniyetinin kendilerince itiraf edilmesi -gönül isterdi ki özür dileme ırfanı olsaydı; oysa ifadeler, yaptıkları zulmün kahredici emperyalist zihniyetlerin arkasında durduklarını vurgular mahiyettedir- dünyayı parsellemeye çalışanların daha karanlık günlere yelken açtığını, yelkenlerini şişiren rüzgâr, silah ve güç olduktan sonra dümeni elinde tutanların niyetlerinin asla değişmeyeceğini de göstermiş oluyordu. Dün olduğu gibi, mazlumların ahı arşı tutacak; yapılan, yapılamayan, yapılamayacak her şey bu saçma sapan dünya düzeninin devamına katkı sağlayacaktır.

Karınca misali, Recep Tayyip Erdoğan'ın haykırması ne kadar etkili olacak, zaman gösterecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşdoğan...

13.- Gaziantep Milletvekili Ali Muhittin Taşdoğan'ın, Gaziantep Şahin Bey ve nice isimli kahramanın şehit oluşlarının 102'nci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

ALİ MUHİTTİN TAŞDOĞAN (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yüz iki yıl önce canlarını bir an bile düşünmeden bayraklaşan, Antep'i Gaziantep yapan ve bizleri Gaziantepli olmakla şerefliendiren aziz Şahin Bey ve nice isimli kahramanı şehit oluşlarının 102'nci yıl dönümünde rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

Bugün, minarelerimizde ezanımızın okunmasını, al bayrağımızın dalgalanmasını borçlu olduğumuz ecdadımızın emanetlerine gözümüz gibi bakıyor ve sahip çıkıyoruz. "Düşman, benim cesedimi çiğnemedi Antep'e giremez." diye Elmalı Köprüsü üzerinde düşmana haykıran ve şehit düşen Şahin Bey'in sesi hâlâ Gaziantep sokaklarında inlemektedir. Gaziantep halkı birlik ve beraberliğimize göz dikmiş hiçbir kötü emele geçit vermedi, vermeyecek.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Ömer Öcalan...

14.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, 24 Mart Cuma günü Şanlıurfa Eyyübiye'ye bağlı Çalışkan Mahallesi'nde ölü bulunan 16 yaşındaki Muharrem Aksem'e ilişkin açıklaması

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, 24 Mart Cuma günü, 16 yaşındaki Muharrem Aksem, Urfa'nın merkez ilçesi olan Eyyübiye'ye bağlı Çalışkan Mahallesi'nde ölü bulunmuştur. Atış talim alanına 300 metre uzaklıkta cesedi bulunan Muharrem Aksem'in vücut bütünlüğü kaybolmuştu, yapılan ön otopside bedeninde 12 parça şarapnel bulunmuştu. Bir an önce etkin bir soruşturma yapılmalıdır, yetkililer cezalandırılmalıdır. Devletin kurumları devlet ciddiyetiyle hareket etmelidir, aileyle ilişki geliştirip bu dosyayı sümen altı etme anlayışından vazgeçmelidir. Bu gibi olaylar çok kez yaşanmaktadır; artık bu olayların önüne geçilmelidir, hukuk işletilmelidir, sorumlular yargının önüne çıkarılıp yargılanmalıdır. 16 yaşındaki bir çocuk, gencecik yaşta hayatını kaybetti. Bunun üzerinde etkin bir şekilde durmakta fayda var.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karahocagil...

15.- Amasya Milletvekili Mustafa Levent Karahocagil'in, 2021 yılı içerisinde AK PARTİ Hükûmetinin gerçekleştirdiği yatırımlara ilişkin açıklaması

MUSTAFA LEVENT KARAHOCAGİL (Amasya) – Teşekkür ederim Başkanım.

2021 yılı içerisinde, AK PARTİ Hükûmetinin, lideri Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde gerçekleştirdiği yatırımları anlatmaya devam ediyorum. 2021 yılı içerisinde, tarım sektörüne 24 milyon TL destek sağlandı, çiftçilerimize 2,6 milyar TL kuraklık desteği verildi, çiftçilerimizden 860 bin ton yaş çay alımı yapıldı. Tarımsal üretimi artırmak, ekilmeyen arazileri üretime kazandırmak için 400 projeyi hayata geçirdik. Ekonomimize yıllık 10 milyar lira gelir sağlayacak akıllı küpe ve Elektronik Hayvan Takip Sistemi hayata geçirildi. Büyükbaş hayvan sayısında 18,3 milyonla, küçükbaş hayvan sayısında 57,4 milyonla Avrupa birinciliğine devam ettik.

Değerli ziraatçı kardeşlerim, iktidarımızda payınız anlatılamayacak kadar büyüktür. Bu payı 2023'te tekrar yaşatma zamanıdır. Recep Tayyip Erdoğan sevgisiyle, durmak yok, yola devam.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

16.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, 2012 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Çiftliğinde ölen mandalara ilişkin davaya ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP Genel Başkanının manda yağurdu tavsiyesinden sonra, Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesinde manda yağurduğunun üretildiği ve sipariş verilebileceği duyuruldu. Şimdi soruyorum: 2012 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Veteriner Fakültesi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Çiftliğinde 45 manda öldü. O dönem, mandaların şap hastalığından öldükleri kamuoyuna açıklanmıştı ancak bugün, mandaların hastalıktan değil; açlıktan, soğuktan öldüğü iddiaları eski Rektör Mustafa Solak'ın yargılandığı davada ortaya çıktı. Veteriner Fakültesinin öğretim görevlilerinden birisinin, rektörün, hayvanların ilaç ve ekipman paralarının başka yere aktarılması talimatını yerine getirmediği için bağlı olduğu görevden alındığı ifadesini verdi. Yine, çiftliğin kurucusu da Rektör tarafından çiftlikten uzaklaştırıldığı için hayvanların açlıktan ve soğuktan öldüğü şeklinde ifade verdi.

Memleketimde mandacılığı ve kaymak üretimini geliştirmek için üniversite bünyesinde kurulan çiftlikte, bir rektörün hayvanları açlığa ve soğuğa terk etmesi iddiası bile skandaldır.

BAŞKAN – Sayın Gürer...

17.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ili Ulukışla ilçesinde sürekli kaymakam değişikliği yapılmasının sakıncalarına ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Niğde ili Ulukışla ilçesi doğa ve doğal güzelliklerin yanı sıra Bolkar Dağlarında yetişen dünyaca ünlü kirazı, lahanası, tarihi kalıntıları, kalesi, Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı'yla ünlüdür. Olanaklarına rağmen, demir yolu, kara yolunun bulunduğu ilçe yeterli gelişmeye erdirilmemiştir. Sorunların çözümünde yönetici istikrarı önemlidir.

Niğde ili Ulukışla ilçesinde 2014 yılından beri 15 kaymakam değişikliği yaşanmıştır. Her dört ayda bir kaymakam değişmesi, ilçe sorunlarında çözümsüzlüğe neden olmaktadır. Son kaymakamın kalması yönünde 33 köy muhtarının da imzalı talebi vardır. Muhtarlar "Hizmet ve projeler hazırlayan kaymakamın geçici görevlendirmeyle gönderilmesi umutlarımızı kırmıştır." diye açıklama yapmışlardır. Sürekli kaymakam değişikliği ilçede hizmetin önünü kesen nedenlerden biridir. İçişleri Bakanlığı neden Ulukışla'da sürekli kaymakam değişikliği yapmaktadır, açıklanmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Ekinci...

18.- Sivas Milletvekili Semiha Ekinci'nin, Sivas'ta IPARD II Programı 11'inci Çağrı İlanı kapsamında kabul edilen projelere ilişkin açıklaması

SEMIHA EKİNCİ (Sivas) – Teşekkür ediyorum Kıymetli Başkanım.

"Üreten Çiftçi Gelişen Sivas" parolasıyla geçen hafta çiftçilerimize 8,6 milyon TL değerinde 677 ton tohum dağıtımı yapılan sultan şehrimizde bu hafta da Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Sivas İl Koordinatörlüğümüz tarafından IPARD II Programı, 11'inci çağrı ilanı kapsamında projelerin kabulleri tamamlanmıştır. Bu minvalde yaklaşık 284 milyon yatırım tutarlı, 156 milyon hibe tutarlı 389 proje teslim alınarak en çok proje alan illerden biri Sivas olmuştur. Üreten çiftçimizin her zaman yanında olan Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere Tarım Bakanımıza ve emeği geçenlere teşekkür ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

19.- Düzce Milletvekili Ümit Yılmaz'ın, esnafın sorunlarına ve beklentilerine ilişkin açıklaması

ÜMİT YILMAZ (Düzce) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ülkemizde bulunan 2 milyon 50 binin üzerinde esnaf iş yerlerinde hayat mücadelesi vermektedir. Esnaflarımız devletimize yük olmadan faaliyet göstermesi bir yana milyonlarca istihdam sağlayarak devletimize destek olmaktadır ancak son yıllarda yaşanan pandemi sürecinin sonucunda tüm dünyayla birlikte ülkemizi de içine alan ekonomik daralma esnafımıza darbe üzerine darbe vurmaktadır.

Enerji maliyetlerinde yaşanan artış bir yana işçilik ücretlerindeki artış ve BAĞ-KUR primlerinde yaşanan artış, esnafımızı sattığı malı yerine koyamaz hâle getirmiştir. Hükümetimiz her ne kadar dönem dönem yapılandırma ve kredilerle esnafımızı rahatlatmaya yönelik tedbirleri devreye soksa da biri bitmeden diğeri başlayan küresel gelişmeler yeni tedbirler alınmasını gerekli kılmaktadır. Esnafımızın şu dönemde en büyük beklentisi geçmiş siciline bakılmadan kendisine verilecek olan can suyu kredisidir.

BAŞKAN – Sayın Gergerlioğlu...

20.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Diyarbakır "Nevroz"unda Kürt yöresel giysilerini giydiği için gözaltına alınan çocuklara ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLIOĞLU (Kocaeli) – Türkiye'de bu da oldu: 5 yaşındaki çocuklar gözaltına alındı. Diyarbakır "Nevroz"unda Kürt yöresel giysilerini giydiği için 5 yaşındaki 2 çocuk gözaltına alındı, saatlerce karakolda tutuldu ve parmak izleri alındı. Bu çocuklarda çok önemli psikolojik travmalar oluştu ama garip değil, yeni doğmuş bebekleri anneleriyle birlikte cezaevine alanlar, 5 yaşındaki çocukları gözaltına da alır. Zamanında başörtüsüne "siyasi simge" denmesini eleştirenler, şu anda Kürt ulusal kıyafetlerinin siyasi simge olduğunu savunuyor ve miting meydanlarına almıyor. "Nevroz" meydanlarına kırmızı mont giyenler, yeşil kazak giyenler, sarı pardösü giyenler alınmadı. Bunlar da Cumhuriyet zulüm ittifakı'nın son uygulamaları olarak tarihe geçti. Bu akıl tutulmasını kınıyorum ve bu insanlık dışı uygulamaların bir an evvel bitmesi gerektiğini tüm kamuoyuna duyuruyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

21.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, hazine arazileriyle ilgili yapılacak olan düzenlemeye ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, iki yıldır yaşadığımız pandemi ve son Ukrayna-Rusya savaşı, tarımın ve gıdanın ne kadar önemli olduğunu tüm dünyaya bir kez daha gösterdi.

Önümüzdeki günlerde hazine arazileriyle ilgili yapılacak olan düzenlemelerde -Milliyetçi Hareket Partisinin seçim vaadinde olduğu gibi- bu hazine arazilerinin kullanıcılarına mutlaka bedava verilmesi ya da kullanıcı olmayan bölgelerde tarım arazilerinin mutlaka o köyde, o beldede yaşayan insanlara verilmesi... Aksi takdirde büyük sermaye sahipleri ve şirket sahipleri açık ihalelerde gelip buradaki hazine arazilerinin kiralama ve satış işlemlerini yapıyorlar ve o bölgede yaşayan insanlar ile bu firma sahipleri karşı karşıya geliyorlar. Bu yapılacak olan düzenlemeler içerisinde mutlaka arazilerin, nüfusu oraya kayıtlı olan insanlara ya da o bölgede yaşayan insanlara satış kriterinin de konmasını... Çünkü üretmezsek tüketiriz. Onun için çiftçilerimizin daha çok üretim yapmasının teşvik edilmesini, bu işi bilen insanların desteklenmesini talep ediyoruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Aydın...

22.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa'nın Orhaneli ve Büyükorhan ilçelerinde yaban mersini üretimine ilişkin açıklaması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son günlerde tarımda üretim ve yeterlilik ülkemizin en önemli konularından biri olmuştur. Bu konuda Bursa'nın Orhaneli ve Büyükorhan ilçelerinde yaban mersini üretimi de son yıllarda oldukça yükselmiştir. Ancak suya dayalı bir üretim olan yaban mersininde DSİ'nin başlayıp bitiremediği göletler de çok önemlidir. Büyükorhan'da Gedikler Göleti'ne, Orhaneli'de Çivili Göleti'ne başlanmış ancak maalesef bir türlü bitirilememiştir. Aynı zamanda Harmancık'ta Ballısaray, Keles'te Menteşe Göleti de dağ yöresinde başlanıp bitirilemeyen göletlerdendir.

Yaban mersini gerek yüksek katma değeri gerekse üretim değeri, aynı zamanda da tersine göç açısından da çok önemli yer teşkil etmektedir. Bir an önce DSİ'nin, Büyükşehir Belediyesinin bu göletleri tamamlamasını, yörede büyük önem kazanan yaban mersini üretiminin desteklenmesini talep ediyor, bu konunun takipçisi olacağımızı ifade ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Enginyurt...

23.- Ordu Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Ordu Büyükşehir Belediyesinde maaşları ödenmeyen işçilere ve Ordu Melet Irmağı havzasındaki doğa katliamına ilişkin açıklaması

CEMAL ENGİNYURT (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Ordu Büyükşehir Belediyesinde 2.400 işçi sendikal sözleşmeyi tamamlamış olmasına rağmen maalesef hak ettikleri maaşlar Ordu Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından ödenmemektedir. Bu hakların ödemesini Ordu Büyükşehir Belediyesinden özellikle istihdam ediyorum.

Ayrıca, Ordu Melet Irmağı havzasında usulsüz ve kanunsuz bir şekilde çakıl ve kum çıkarılmaktadır. Bu bir hukuksuzluktur, bu bir kanunsuzluktur; doğa katledilmektedir. Çevre Bakanına aracılığınızla sesleniyorum: Bu doğa katliamı derhâl durdurulsun.

BAŞKAN – Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerine söz vereceğim.

Sayın Grup Başkan Vekillerimiz, inşallah sınırlı değerlendiririz süreyi, beş dakikayı geçmemek noktasında bir dikkat olursa sevinirim; olmasa da saygıyla takip ederiz.

Buyurun Sayın Usta.

24.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Irak'ın Kerkük vilayetine bağlı Altunköprü'deki Türkmen katliamının 31'inci seneidevriyesine ve kamu çalışanlarının mağduriyetine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, iyi bir hafta olmasını, milletimiz ve Meclisimiz açısından hayırlı bir hafta olmasını Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Otuz bir yıl önce bugün, 28 Martta Irak'ın Kerkük vilayetine bağlı Altunköprü'de aralarında çocukların da bulunduğu onlarca masum Türkmen soydaşımız Baas rejimi tarafından katledilmiştir. Seneidevriyesinde ben bütün şehitlerimizi rahmetle anıyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; sürekli, toplumun değişik kesimlerinden taleplerle ve şikâyetlerle karşı karşıyayız işin doğrusu. Burada bugün gündeme getirmek istediğim konu, kamu adına çalışan veya kamu için çalışan bir kesim çalışanlarımız var ki sürekli mağdur ediliyorlar; işte, kadro problemleri var, çözülmüyor; ücret problemleri var, çözülmüyor; aynı işi yapmasına rağmen kadrolularla aralarında ayırım var, çözülmüyor. Ben bunların bir kısmını bugün burada dile getirmek istiyorum çünkü buralardan biz ciddi taleple karşı karşıyayız.

Bir defa, şu taşerondan kadroya geçirilmesi meselesi Türkiye'de büyük bir adaletsizlik olarak yerini koruyor. Yani taşeronda çalışanlardan bir kısmı kadroya geçirildi ancak hâlâ belediyede çalışanlar, belediye çalışanları geçirilmedi. İşte, yüzde 70'e takılan, şoförlük yapan arkadaşlar vardı, hastane bilgi sisteminde çalışanlar, mutfakta çalışanlar; bunların kadro hakkı verilmedi. Karayolları çalışanları var, bunların kadro hakkı verilmedi. Bu adaletsizliğin bir an evvel giderilmesini tekrar biz buradan talep ediyoruz.

Tabii, şimdi, AK PARTİ hükümetlerinin yaptığı şey neydi? Normal personel rejimi sisteminin sürekli dışına çıkıldı, sistem baypas edildi, sistem darmadağın edildi çünkü değişik yöntemler denendi fakat daha sonra burada mağduriyetlerin oluştuğunu gördük. Aslında olması gereken şey, ehliyete, liyakate önem vererek devletin normal alım sistemi neyse o sistem içerisinde personel istihdamıdır, dolambaçlı yollar kullanıp sonradan bu kesimleri de mağdur etmenin bir anlamı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – Aslında taşeron dediğimiz de böyledir. Bizim bu çalışanları devletin normal işçi çalıştırma sistemi içerisinde çalıştırmamız gerekirdi normalde. Yine bunlardan bir tanesi Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde çalışan 25 binin üzerinde fahri Kur'an kursu öğreticisi ve vekil imam var. Şimdi, çalışma şartları açısından baktığımızda son derece kötü, asgari ücretin altında ücret alıyorlar. Dolayısıyla bu fahri Kur'an kursu öğreticilerinin ve vekil imamların özlük haklarının, mali ve sosyal haklarının iyileştirilmesi ihtiyacı ortadadır. Burada da görevde olma şartı aranmadan, lisans, ön lisans ayrımı yapılmadan, SGK prim günleri baz alınarak Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından kadro verilmesi gerekmektedir. Daha fazla bu mağduriyetin sürmesine bizim rızamız yoktur, Hükümetten de bunu düzeltmesini bekliyoruz.

Şimdi, tabii ehliyet, liyakat rafa kaldırıldı memlekette maalesef. Yine son dönemde gelen bir şikâyet, Diyanet İşleri Başkanlığında mülakat mağdurları var. Yani ocak ayında mülakata giren yaklaşık 4.500 Kur'an kursu öğreticisi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Samsun) – ...imam-hatip ve müezzin kayyım adayları sınavdan 80-90 puan almış olmalarına rağmen atanamıyorlar. Baştan "Başarılı." denildi fakat sonradan atamaları bir türlü yapılmıyor. Bu insanları da artık devlete güveni de kalmadı "Torpilimiz olmadı için atanamıyoruz." diyorlar. Bu liyakatsizliğe son vermeleri lazım. İnşallah biz, bizim iktidarımızda zaten hiçbir şekilde... Bu mülakat sistemini tamamen ortadan kaldıracağız ve ehliyete, liyakate göre atama yapacağız.

Şimdi, diğer bir sorun alanı yine çalışanlara ilişkin, kadrosuz usta öğreticiler meselesi Sayın Başkan. Millî Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitim merkezlerinde ek ders ücreti karşılığı çalışan ücretli öğretmenler var, sayıları 100 bini aşmış. Bu usta öğreticilere kadro verilmesi gerekiyor, kalıcı istihdam sağlanması gerekiyor. Bu sorun derinleşerek devam ediyor, özlük haklarında mutlak surette iyileştirme yapılarak hak kayıplarının telafi edilmesi lazım. Bu insanlar -düşünün- kamu adına çalışıyor, sosyal güvenliği yok. Ya, devlet sosyal güvencesi olmayan insan çalıştırır mı? Devlet bunu yaparsa vatandaş ne yapmaz, özel sektör ne yapmaz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim Sayın Başkan.

Dolayısıyla, usta öğreticiler memurlarla aynı işi yapmasına ve aynı sorumluluğu yerine getirmesine rağmen memurlara verilen haklardan yararlanamamaktadır. Kıdem tazminatları ve işsizlik sigortaları bulunmamaktadır. Ben bununla ilgili olarak soru önergesi vermiştim, soru önergesinde benim söylediğim şeyleri Sayın Bakan bana aynen söylemiş, bu konuda bize bir çözüm yolu göstermemiş hiç.

Şimdi, tarım danışmanları konusu var. Bunlar yüksek mühendis. Yüksek ziraat mühendisi çalıştırıyor, Sayın Başkan, 2.522 lira maaş veriyor devlet bunlara. Yani mühendis, asgari ücretin altında, asgari ücretin yarısı kadar... Tarımın bu kadar önemli olduğu bir ortamda laf olsun diye demek ki tarım danışmanlığı sistemi ihdas edilmiş. Dolayısıyla, bu işi, aynı işi yapıyorlar mühendislerle, onunla aldığı maaşın... Zaten hiçbir sosyal güvencesi, şunu bunu yok da bir de asgari ücretin yarısı kadar maaş alması hiçbir şekilde olmaz. Bu konunun da çözülmesi lazım.

Son konu olarak da yine ücretli ve sözleşmeli öğretmen meselesi var Sayın Başkan. E, Sayın Cumhurbaşkanını 20'nci

Millî Eğitim Şûrası'nda konuşma yaptı "Sözleşmeli öğretmenler ile kadrolu öğretmenler arasındaki ayrımı ortadan kaldıracamız." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

ERHAN USTA (Samsun) – Bitireceğim.

Fakat şu ana kadar bununla ilgili herhangi bir ilerleme kaydedilemedi. Haftada otuz saat derse giren bir ücretli öğretmen ayda 3.360 lira maaş alıyor. Ya, bununla ilgili... Yüz binlerce insanı bu şekilde, asgari ücretin altında çalıştırmamız yanlıştır. Bunların bir an evvel... Madem bizim böyle bir öğretmen ihtiyacımız var, o zaman normal usullerle daha fazla öğretmen alalım. Böyle bir sisteme, dolambaçlı yollara hiçbir şekilde gidilmesin ve artık bu insanlara da... "Madem biz bu insanları çalıştırdık, bunların da hakları, sosyal güvenceleri her neyse onlar verilsin, ücretleri de bu anlamda düzeltilsin." diye Hükûmetten talep ediyoruz. Meclise bununla ilgili bir düzenleme gelmesi durumunda da destekleyeceğimizi ifade ediyoruz.

Çok teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Usta.

Sayın Bülbul...

25.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbul'ün, Altunköprü katliamının 31'inci yıl dönümüne, Gaziantepli Şahin Bey'i ve bütün şehitlerimizi rahmet ve minnetle andığına, Rusya-Ukrayna savaşının sona ermesi için İstanbul'da yürütülen müzakerelere ve Erzincan-Erzurum kara yolu Üzümlü mevkinde meydana gelen kazaya ilişkin açıklaması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Dakikaya bakıyorum, ne zaman başladığıma. Şimdi bakalım ne kadar sürecek Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 28 Mart 1991 tarihinde Irak Baas rejimi tarafından, Türkmen soydaşlarımızın yaşadığı Altunköprü kasabasına yapılan saldırı sonucunda çocuk, kadın, yaşlı gözetmeden 100'den fazla soydaşımız hunharca katledilmiştir.

Irak Türklüğünü sindirmek, asimile etmek ve hatta yok etmek için her türlü hileyi yapıp Sünni-Şii demeden, sırf Türk oldukları için soydaşlarımızı hedef alan zalim Baas rejiminin saltanatı nihayetinde yıkılmıştır ancak Irak Türklüğü var olmaya devam etmiş ve Allah'ın izniyle kıyamete kadar da varlığını muhafaza edecektir.

Tarihe "Altunköprü katliamı" olarak geçen bu vahşetin 31'inci yıl dönümünde, katledilen soydaşlarımızı ve Irak Türklüğünün var olma mücadelesinde şehit edilen tüm kardeşlerimizi rahmet ve minnetle anıyoruz.

Sayın Başkan, Millî Mücadele Dönemi'nde Antep vilayetimizi Fransız işgaline karşı savunarak adını Türk milletinin hafızasına yazdıran kahramanlardan Şahin Bey 28 Mart 1920 tarihinde Elmalı Köprüsü'nde şehit edilmiştir. Antep'i işgalden kurtararak Gaziantep yapan Kuvayimillîye iradesine sonsuz şükranlarımızı sunuyor, şehadetinin seneidevriyesinde Şahin Bey'i ve bütün şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyoruz.

Sayın Başkan, 24 Şubat 2022'de başlayan Rusya-Ukrayna arasındaki çatışmalar 5'inci haftasına girmiş bulunmaktadır. Çatışma ortamının sona erdirilmesi için büyük gayret sarf eden devletimiz diplomasıyı her iki ülkenin de talep ve güven duyduğu bir ülke olarak yürütmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Başkan.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bu doğrultuda 10 Mart 2022'de Antalya Diploması Forumu'nda Türkiye'nin girişimleriyle Ukrayna ve Rusya arasında Dışişleri Bakanları seviyesinde ilk temas sağlanmış, ilk görüşme gerçekleşmiş ve bu görüşme dünya kamuoyunda oldukça büyük bir yankı uyandırmıştır. Cumhurbaşkanımızın açılış konuşmasını yaptığı ve tarafların çağırısı üzerine kolaylaştırıcı adımların atıldığını belirttiği müzakereler İstanbul'da başlamış, müzakerelerin iki gün sürmesi planlanmıştır. Az önce basına yansıyan haberlerden de öğrendiğimiz kadarıyla bugünkü toplantı sona ermiştir. Toplantı sonrasında Dışişleri Bakanımız tarafından yapılan açıklamadan toplantıda mesafe katedildiğini, bazı konularda da uzlaşa ve ortak anlayışa varıldığı öğrenilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bülbul.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Türkiye diplomaside etkin ve sağduyulu politikalarıyla Rusya-Ukrayna savaşının sona ermesi için gerekli adımları atmaya devam etmektedir. Bu hususta İstanbul'da başlayan müzakerelerden öncelikle ateşkesin sağlanmasını, çıkmasını ve nihayetinde kalıcı ve somut bir barışın temin edilmesini diliyoruz. Ülkemizin diplomatik çabalarının insanlık adına ne kadar önemli ve müspet sonuçlar doğurduğunu ve doğurmakta olduğunu memnuniyetle karşıladığımızı buradan dile getirmek istiyoruz.

Sayın Başkan, Erzincan-Erzurum kara yolu Üzümlü mevkinde dün meydana gelen kazada yolcu otobüsü devrilmiş, 2 kişi hayatını kaybetmiş, 4'ü ağır olmak üzere 32 kişi yaralanmıştır. Bu elim kazada hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Oluç...

26.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, katma değer vergisinde uygulanacak indirimlere, ÖTV'nin kaldırılması gerektiğine, ekonomik krize ve atık ayçiçeği yağlarının tekrar piyasaya sürüldüğüne ilişkin iddialara ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Tayyip Erdoğan'ın dün katma değer vergisinde uygulanacak indirimleri açıkladığını gördük. Bizler, aylardır, bu ülkede ciddi bir geçim sıkıntısı olduğunu ve KDV'de ve ÖTV'de bir düzenleme yapılması gerektiğini söylüyorduk ama böyle değil yani sabun, şampuan, deterjan vesairede KDV oranını yüzde 18'den yüzde 8'e indirdiğinizde bunun fiyatlara yansımalarının çok fazla olacağını düşünmek mümkün değil. Esas itibarıyla, yüzde 8'e değil yüzde 1'e indirilmesi gerekiyor; öncelikle bunu söylemiş olalım.

İkincisi: KDV'deki bu kısmi indirimlerin hayat pahalılığına çözüm olmayacağını da belirtmiş olalım çünkü bugün enflasyonist baskıyı kırmak için vergi üzerinde bir düzenleme yapılması gerekiyorsa bir, özel tüketim vergisi kaldırılmalıdır çünkü bu özel tüketim vergisi esas itibarıyla, soygunun ismine vergi konulmuş adıdır. ÖTV'nin kaldırılması durumunda, hem hayat pahalılığı baskılanacak hem de enflasyon doğrudan etkilenecektir ve ÖTV'nin kaldırılması ulaşımdan üretime kadar her alanı olumlu etkileyecektir, temel tüketim ihtiyacını giderme ihtimali artacak ve ticareti rahatlatacaktır. "ÖTV" adındaki soyguna son verilmesi gerekiyor. Halk yararına bir düzenleme olacaktır bu. Bu konudaki çağrımızı tekrarlıyoruz. Hani "Kaynak nerede?" dersiniz, çok sevdiğiniz 5'li ve onunla birlikte çalışan 30'lunun vergi istisnalarını keserseniz, bu kaynak sağlanabilir.

"Ekonomik kriz yok." diyordunuz, şimdi "Var." diyorsunuz ama sanki tek sorun enflasyonmuş gibi bir söylem tutturuluyor. Birincisi şunu belirtelim: Hayat pahalılığı bir neden değil, ekonomik krizin sonuçlarından biridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İkincisi de hayat pahalılığı ve krizin, ekonomik krizin bir sorumlusu var, o da aslında bu iktidardır, Cumhuriyet'tir.

Şimdi krizin bir boyutu hayat pahalılığı iken diğer iki boyutuna da kısaca değinmek istiyorum. Bakın, faiz lobileri kazandıkça halk kaybediyor. Türkiye, 2022 yılının ilk iki ayında 57,9 milyar lira faiz ödemiş. Bu ne biliyor musunuz? 2017 yılının tamamına ödenenden daha fazla –ilk iki ayda ödenmiş olan faizden söz ediyoruz– yani faiz lobileri kazandıkça ekonomik kriz derinleşiyor ve bu, iktidarın politikaları sayesinde oluyor. Krizin bir diğer sebebi var, sadece faiz değil, talan. Bu iktidar gerçekten bu ülkenin kaynaklarını açıkça talan ediyor. Bakın, bir tane örnek vardı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bir Bakan kendi Bakanlığına sahte dezenfektanları fahiş fiyata sattığı ortaya çıkmıştı. Ne oldu? Bakan görevden uzaklaştırıldı, bir tek dava bile açılmadı, tek bir hesap bile sorulmadı. Şimdi, açıkça ülkenin kaynakları talan ediliyor. Peki, Bakanın talan edip afiyetle yediğini gören bürokrat duruyor mu? Durmaz. Türkiye Varlık Fonunun Yönetim Kurulu üyesi bir kişi Varlık Fonuna bağlı BOTAŞ'a 49 milyon 500 bin Türk liralık boru satmış. Bu kişinin son altı yılda BOTAŞ'tan aldığı ihalelerin toplam bedeli ise 1 milyar Türk lirasını aşmış. İşte, Bakan öyle yaparsa bürokrat böyle yapıyor. Ne demiş Neyzen Tevfik: "Ekmek herkese yetecekti aslında; tarlaya karga dadandı, ambara fare, fırına hırsız, memlekete harami." İktidar bu hâle getirdi memleketi.

Son bir konu var değinmek istediğim, son derece ciddi bir konu aslında ve Bakanlığın bu konuda bir açıklama yapması gerekiyor atık yağ kullanımıyla ilgili.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Oluç.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, haberlere düşen bir konu bu ve büyük işletmelerde kullanılan atık ayçiçeği yağının tekrar piyasaya sürüldüğüne dair iddialar konuşuluyor; bu doğru mu yanlış mı, Bakanlığın bu konuda açıklama yapmasını bekliyoruz. Özellikle bazı lokanta ve yemek fabrikalarındaki çalışanlar atık yağları saklıyorlar ve işletme sahipleri bunları tekrar dolaşıma sokuyor. Nasıl dolaşıma sokuyor? Yönetmeliği çiğneyerek. Merdiven altı üretim yapan firmalara bu atık yağlar satılıyor ve orada merdiven altı firmalar atık yağları işlemiden geçirip ham ayçiçeği yağına karıştırıyor. Böylece ucuz bir maliyetle ellerindeki ham yağ miktarını artırıyorlar ve elde edilen zararlı yağı irili ufaklı restoran, lokanta veya yemek fabrikalarına iskontolu bir biçimde satıyorlar; iddia bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Bitiriyorum.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayalım.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Toparlıyorum.

Eğer bu gerçekten böyleyse ve elde edilen zararlı yağ irili ufaklı restoran, lokanta veya yemek fabrikalarına iskontolu biçimde satılıyorsa tüketiciler bu yağlarla, zararlı yağlarla yapılmış olan yemekleri yemek durumunda kalıyor. Bu korkunç bir iddia. Bunun iddiadan ibaret olmadığını hissediyoruz, Bakanlık bunu araştırmalı. İktidardan ve Bakanlıktan da bu konuda bir açıklama bekliyoruz. Yağların bu şekilde kullanımı halk sağlığı açısından büyük bir risktir, kanserojen içermektedir, bunun tüketilmesinin önüne mutlaka geçilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun.

27.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, seçim kanunu teklifine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; demokrasinin temel ayağı seçimlerdir. Bu çatı altındaki varlığımız ve temsil ettiğimiz millet iradesi aslında seçimlere dayanır. Seçimlerin adil, şeffaf, tarafsız gerçekleştirilmesi demokrasinin teminatını oluşturur. Elimizdeki seçim kanunu teklifi -bu hafta görüşeceğimiz- bu amaca hizmet eden tek bir madde maalesef içermemektedir. Kapalı kapılar ardında hazırlanmış, on altı buçuk saat görüşüldükten sonra Anayasa Komisyonundan geçirilmiştir. Ana muhalefet partisinin bu süre içerisinde tek bir itirazı, tek bir önerisi, tek bir madde ihdası maalesef kabul edilmemiştir. Yalnız biz değil, toplumun hiçbir kesimiyle görüşülmemiş; bakın, görme engelli vatandaşlarımız bugün Meclis kapısında seslerini duyurmaya çalıştılar, basın açıklaması yaptılar, "Refakatçiyle değil, tek başımıza oy kullanmak istiyoruz; şablon uygulamasını getirin." dediler.

Sadece onlar mı? Muhtarlar da... Onlarca muhtarımız ve temsilcileri bizi ziyaret ediyorlar. Onlar da seçim yeterliliğiyle ilgili... Şöyle düşünün: Milletvekilleri seçilmeden önce seçilmeye yeterli olduklarını ispatlamakla yükümlüler, ondan sonra da seçimlere katılıyorlar. Muhtarlar da aynen böyleydi ancak seçimler bittikten sonra ilçe seçim kurulları ve son olarak il seçim kurulu muhtarların seçildiğine dair eğer karar verirse herhangi bir sıkıntı görmezse mazbatasını verecek. Peki, bunu seçimden önce niye yapmıyor? Neden seçilmiş bir adamı seçildikten sonra görevinden alma ihtimali doğuyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bunun kesinlikle doğru olmadığını, bunun arkasında başka düşüncelerin yattığını düşünüyoruz ve muhtar kardeşlerimizin sorunlarını da buradan dile getiriyoruz.

Aylarca seçim kanunu üzerinde gerçekten ne çalıştı AKP iktidarı, bilmiyoruz. 2 parti arasında gidip gelen metinle niye uğraşıldı, bilmiyoruz. Tek kelimeyle masabaşında mühendislik yapıldı. "İktidar elden gidiyor, muhalefetin önünü keselim; tek derdimiz, tek çaremiz bu." anlayışıyla hareket edilmesi kesinlikle doğru değildir. Dolu koydunuz almadı, boş koydunuz dolmadı, ortaya böyle saçma sapan bir şey geldi, bir metin getirildi.

Getirdiğiniz teklif seçim güvenliğini dinamitliyor. Bizzat kendi elinizle yaptırdığınız ittifak düzenlemesini bozuyor, partili Cumhurbaşkanına hukuksuz, adaletsiz, devlet imkânlarıyla propaganda imkânı getiriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Açıkça suç işliyorsunuz, Anayasa'yı ihlal ediyorsunuz. Biz bu işin peşini bırakmayı asla düşünmüyoruz. Düzenlemeyi elbette seçim güvenliği açısından Anayasa Mahkemesine götüreceğiz ama diğer maddeler kendisine güvenen bir siyasi parti için engel değildir ancak asıl hesabı, gölgelemeye çalıştığınız hesabı sandıkta vereceksiniz. Nasıl bugün memleketin her köşesindeyse, her sokaktaysak yarın da her sandık başında olacağız. Güç birliğiyle halkın

iradesine, sandığa, ülkemize sahip çıkacağız. Siz bu oyunlarınızla bunu engelleyemeyeceksiniz.

Tarih, halkın iradesine kurulmuş kumpasların hezimetleriyle doludur, siz de bunu tadacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Akbaşıoğlu...

28.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu'nun, 1915Çanakkale Köprüsü ile Tokat Havalimanı'nın hayırlara vesile olmasını dilediğine, KDV'de uygulanacak indirim ve İstanbul'da Rusya ve Ukrayna heyetleri arasında yürütülen müzakereye ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, hepinizi hürmetle selamlıyorum.

Geçtiğimiz hafta, gerçekten, on dokuz yıllık AK PARTİ iktidarları dönemindeki büyük eser ve hizmet destanına Çanakkale Zaferi'mizin 107'nci yıl dönümünde muhteşem bir eserle tanıklık ettik. Planlanmasından bir buçuk yıl önce hayata geçirilerek milletimizin hizmetine sunulan 1915Çanakkale Köprümüzün ve akabinde 57'nci havalimanı olarak vatandaşlarımızın hizmetine sunduğumuz Tokat Havalimanı'mızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Bu çerçevede hakikaten muazzam işlere imza atarken milletimizin şu anda konjonktürel olarak yaşamış olduğu sıkıntıların giderilmesinde de ekonomik anlamda gerekli önlemleri ve politikaları ortaya koyuyoruz. Hiçbirimiz unutmayalım ki konjonktürel olarak yaşadığımız sıkıntılar geçici, inşallah, kazanımlarımız bakidir. Bu çerçevede, pazartesi günü Kabine toplantısı sonrasında Sayın Cumhurbaşkanımızın birçok kaleme KDV oranlarının aşağı çekilmek suretiyle ekonominin canlandırılmasına ve bütün toplum kesimlerine bu konuda katkı vermesine dönük çalışmalarının nice hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Bugün hakikaten önemli bir görüşmeye ev sahipliği yapıyor Türkiye'miz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – İstanbul'da Rusya ve Ukrayna heyetleri kalıcı barışın görüşmelerini heyetler hâlinde ifa ediyorlar. Bu manada, Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Türkiye'nin önderliğinde bölgemizde barışın tesisine dönük, başından itibaren ilkel, kucaklayıcı, kapsayıcı, her 2 devleti ve halkı da adil bir barışa teşvik edici yaklaşımlarımız her 2 muhatap tarafından karşılık bulmuş, önce Antalya Diplomasi Forumu'nda 2 Dışişleri Bakanı Dışişleri Bakanımızın ara buluculuğunda bir araya gelmiş ve akabinde Sayın Cumhurbaşkanımızın hem 2 ülke hem de bölge ülkeleriyle proaktif ilişkileri çerçevesinde neticeten hakikaten bugün ve yarın görüşmelerle bir neticeye varacağı iklimi oluşturmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bu çerçevede, bütün Dışişleri Bakanlığı diplomatlarımıza da katkıları münasebetiyle teşekkürlerimi sunuyor, Sayın Cumhurbaşkanımızın aktif, öncü rol aldığı bu sürecin kalıcı, adil bir barışa vesile olmasını temenni ediyorum.

İnşallah, bu hafta, egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu iradenin tecelli ettiği seçimlerle ilgili kanuni düzenlemelerin neler getirdiğini hep beraber müzakere edeceğiz.

Ben bu konudaki kanun teklifinin Genel Kurul görüşmelerinin hayırlara vesile olması dileğiyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Metanet Bey, buyurun.

29.- Adana Milletvekili Mehmet Metanet Çulhaoğlu'nun, Ankara-Adana hava yolu uçuşlarına ilişkin açıklaması

MEHMET METANET ÇULHAOĞLU (Adana) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İktidar geniş yolcu kapasitesine sahip Ankara-Adana hava yolu uçuşlarını, pandemi koşullarının göz önünde bulundurulduğunu söyleyerek Türk Hava Yolları ve AnadoluJet'in bu hattaki tarifeli uçuş sayılarını azaltmıştır. Ülkemiz normalleşmeye geçmiş olmasına rağmen Ankara-Adana arası direkt uçak sefer sayıları hâlen artırılmamıştır. Bundan dolayı Adana, Mersin ve Osmaniye vatandaşlarımız seyahatlerde ya aktarmalı uçuşları ya da kara yolunu tercih etmekte ve mağdur olmaktadır. Ankara-Adana, Adana-Ankara direkt uçuş sayılarının tekrar artırılması sadece Adanalı hemşehrilerimize değil, Mersin ve Osmaniye gibi çevre illerde yaşayan vatandaşlarımız, iş insanlarımız ve bürokratlarımızın konaklama yapmadan ve zaman kaybetmeden tekrar geri dönmelerine de imkân sağlayacaktır. Konunun önemine binaen Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'ndan ivedilikle konuyu ele alması...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Mahmut Bey, buyurun.

30.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, muhalefetin Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Genel Kurulunda kayyumları savunmasının bir ikiyüzlülük olduğuna ilişkin açıklaması

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Kayyum politikasının siyasi mülahazalarla muhalefeti, özellikle Kürt halkını sindirmek, terörize etmek, toplumu ayırıştırarak halkın iradesine el koymak olduğunu her fırsatta ortaya koyduk. Kayyum politikası, seçimle alamadıklarına kolluk ve yargı sopasıyla halkın iradesine el koymak, halkın olanı gasbetmek demektir. Aynı zamanda, kayyumların halkın belediyelerini nasıl talan ettiği ve yolsuzluğun merkezi yaptığı somut olarak ortaya konuldu. İktidarın kayyum politikasını eleştiren ve iktidar olduklarında buna son vereceklerini söyleyen başta ana muhalefet partisi CHP olmak üzere muhalefetin, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi Genel Kurulunda kayyumları canhıraş savunması ve iktidarın yanında durması tam anlamıyla bir ikiyüzlülüktür. Kürtler bu ikiyüzlü politikanızı anlamıyor sanmayın. Bu politikalarınızla Kürtleri kandıracağınızı sanıyorsanız bilin ki aldanıyorsunuz.

Burada, muhalefete son bir şey söylemek istiyorum: Ya olduğunuz gibi görünün ya da görüldüğünüz gibi olun!

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır; okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ Parti Grubunun, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve arkadaşları tarafından, ülkemizde uygulanan ithalata dayalı tarım politikası sebebiyle gıda enflasyonu ve tarımsal üretimle ilgili sorunların ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 17/3/2022

29/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/3/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Erhan Usta
Samsun
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve 19 milletvekili tarafından, ülkemizde uygulanan ithalata dayalı tarım politikası sebebiyle gıda enflasyonu ve tarımsal üretimle ilgili sorunların ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 17/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 29/3/2022 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) –Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubumuzca hazırlanmış olan tarım politikası ve gıda enflasyonu ile ilgili sorunların araştırılması için vermiş olduğumuz Meclis araştırması önergesi üzerinde söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Hükûmetin tarımda uyguladığı yanlış politikalar nedeniyle milletimiz beslenemez hâle geldi; çiftçi tarlasına küstü, arazisine küstü, fakirleşti, köylerini terk etmek zorunda kaldı. 2002 yılında nüfusun yüzde 40'ı köylerde ikamet ederken 2022 yılında bu oran yüzde 6,8'e geriledi. Çiftçi köyüne küstü, köyden kente göçü artırdınız. Hükûmet, bunu engelleyici, ulaşımı düzeltici, eğitim götürücü ve köye sağlık hizmetlerini götürücü hizmetlerde bulunmamıştır.

Hem tarımsal girdi fiyatlarının yükselmesine hem de üretim azlığına bağlı gıda enflasyonu yaşıyoruz. Çiftçi, 2021 yılında 1 ton pancar parasıyla aldığı DAP gübresinin 2002'de 7 mislini alıyordu. Aynı şekilde, 2021'de 1 ton buğday satarak aldığı DAP gübresinin 2002'de 4 mislini alıyordu. Mart 2022'de buğdayın tonunu 3.600 Türk lirası ilan eden devlet şimdi buğdayı 6.500 liraya almaktadır. Ülkemizde yıllık enflasyon yüzde 54 iken gıda enflasyonu bundan 10 puan daha fazladır. Mazot fiyatı bir yılda 4'e, elektrik fiyatı 2'ye katlandı, gübre fiyatı 5-6 misline ulaştı. Bunun yanında, bir yıl önce raflardaki ürün tarladakinin 2 misli fiyatına iken şu anda raflardaki ürün tarladakinin 3 misli fiyatına ulaştı; üretici mutsuz, tüketici mutsuz. Çiftçi, şu anda, 2000 yılında üretimde kullandığı traktörün yüzde 20 fazlasını kullanmaktadır ama buna rağmen kazançları azalmaktadır, borçları artmaktadır. "Paramız var ki saman alıyoruz." söyleminden ayçiçeği yağını getirebilmek için Sayın Cumhurbaşkanının tavassutuna mecbur hâle geldik.

Çiftçi tüm giderlerini dikkate alarak fiyatlandırma yaparsa tüketici anormal fiyat ödemek zorunda kalır. Avrupa bunun önüne geçmek için tarımsal destekleme uygulamaktadır. AK PARTİ Hükûmetinin de tarımsal destekleme yapıyormuş gibi görünerek çiftçilere gerekli desteği vermediğini görüyoruz. 2006 yılında, çiftçiye millî gelirin yüzde 1'inin her yıl verileceğini taahhüt etmelerine rağmen, 2006 ile 2022 yılları arasında, taahhüt edilen miktarın sadece yüzde 44'ü çiftçiye ödenmiştir. 2020 yılında ülkemizde çiftçimize 275 milyon avro destekleme yapılırken bu miktar Almanya'da 6,2 milyar avro, Fransa'da ise 9,4 milyar avrodur. Çiftçi borç içinde yüzüyor. 2021 yılında, bankalara 2002 yılındakinin 66 misli fazlasını ve piyasaya 85 misli fazlasını borçlanmıştır. 2002 yılında tarla bitkileri ve nadasa ayrılan arazi 2022 yılından daha fazlaydı. Girdi fiyatlarının yükselmesi ve Hükûmetin köyleri insansızlaştırma faaliyetleri nedeniyle 5 milyon 400 bin hektar arazi şu anda kullanılmamaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre, 2020 yılında buğday ihtiyacımızda yüzde 11, baklagillerde yüzde 25, mısırdaki yüzde 28, ayçiçeğinde ise yüzde 40 ürün açığı doğmuştur. 2000 yılında 21 milyon ton buğday hasadı yapan Türk çiftçisi 2021 yılında 17,7 milyon ton buğday ve 5,8 milyon ton arpa hasadı yapabilmektedir. Köklü bir hayvancılık projemiz olmadığından, önce samanın dışarıdan getirilmesi uygun bulundu, sonra sıkıştıkça hayvan veya karkas etin dışarıdan getirilmesine teşebbüs edildi, ithalata yol verildi. Çiftçi emeğinin karşılığını alamamaktadır. Yetersiz tarım planlaması sonuçlarını her alanda görüyoruz. Örneğin, Eskişehir çiftçisi 1 kilogram şeker için 8 kilogram pancarı ya Adapazarı'na ya da Konya'ya götürüyor yani "Astarı yüzünden pahalıya geliyor." meselesi.

İYİ Parti tarımın, çiftçinin, tüketicinin sorunlarını biliyor. Başınız sıkıştıkça kurucusu ve hamisi olduğunuz üç harfli zincir marketleri terslemek hiçbir çözüm getirmiyor. İYİ Parti uzun periyotlu tarımsal planlama ve desteklemelerle, havza tarımıyla gıda sorunumuzu çözecek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Devamla) – ...Türk çiftçisi layık olduğu yere gelecek ve Türk milleti layık olduğu beslenmeye kavuşacaktır, gıdaya kavuşacaktır.

Araştırma önergemizin kabulünü yüce Meclisin dikkate alacağını umuyoruz.

Saygılarımla.(İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Ömer Bey, buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) – Genel Kurulu ve çiftçilerimizi, işçilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Bu hâkim zihniyetle, iktidar olan zihniyetle ne tarım sorunu ne toprak sorunu ne çiftçilerin sorunları çözülecek gibi durmuyor. Bırakınız, bu sorunların çözülmesini, yarın bir gün tarım ürünlerinin tedarikinde bile sorun yaşanacak. İthalata, - dışarıdan alınan ürünlere- tabii ki karşıyız; binlerce dönüm, milyonlarca dönüm arazisi var bu ülkenin, tarımda kesinlikle dışa bağımlı olmamalıydı ama dışarıdan ürün almakta da zorlanacaktır çünkü dünyada bir gıda tedariki sorunu vardır. Kendi medyaları, limanlarda, getirilen ayçiçeği yağını canlı yayında verip davul zurnalarla gemileri karşıyorlar; düştükleri durum budur.

Urfa'da binlerce dönüm tarım arazisi vardır, maalesef boştur. GAP'ın merkezi olan Bozova'da 350 bin dönüm araziye fıstık ağacı ekilmiştir. Neden fıstık ağacı ekilmiştir? Ekilen tarım ürününden kâr elde edilmiyor, çiftçi ekemiyor, mazotun litresi 20 TL'nin üzerinde, 25 TL'nin altında, gübrenin tonu uçmuş, tohum almış başını gitmiş yani bunların, tohumdan ziyade bunun ilaçlaması sorun olmuş; işçi, çiftçi alın terini alamamaktadır.

Bu zihniyet ithalat zihniyetidir, bu zihniyet dışa bağımlıdır; bu sorunları çözemeyecektir. Çiftçi artık risk almak istemiyor, ya tarım arazisini kiraya veriyor ya bir şekilde nadasa bırakıyor. Artık bu iş kumara dönmüştür. Ektiği ürünün karşılığını bırakın,

masrafını çıkaramıyor.

Bunlar bir yana, geçenlerde Adana'yı, Çukurova'yı don vurdu, patatesin tamamını kuruttu. Bu da doğa koşullarının verdiği zarar. Güvencesi olmayan bir çiftçi, maliyeti bu kadar ağır olan ürünleri nasıl ekecektir? Narenciye don vuruyor. Bırakın desteklemeyi, bizim Urfa'nın Hükümet vekilleri ziraat odaları başkanlarına söylüyorlar: "Şeker pancarı ekmeyin, biz zaten dışarıdan getiriyoruz." Şeker pancarında Urfa ileri bir ildir, yoğun bir ekim vardır; fabrikalar yoktur, fabrikalar Adıyaman'da, Malatya'dadır. Ziraat odaları başkanlarımız "Burayı biz alalım, fabrikalarını kuralım." diye talep ediyor. İktidar milletvekilleri "Bırakınız, biz zaten dışarıdan ithal ediyoruz." demektedirler. Artık iş kontrolden çıkmış, sözün anlamı kalmamış, çiftçilik ölmüş, yerlerde sürünmüş; beyefendiler Sudan'dan tarım arazisi kiralamaya gidiyorlar, boş hayaller peşinde koşmaya devam ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER ÖCALAN (Devamla) – Halk, çiftçi zamanı gelince rolünü oynamalıdır, bu zihniyete "Dur!" demelidir. Bu zihniyetin çiftçiye, işçiye, emekçiye vereceği hiçbir şey yoktur; yerlilikle, millilikle de alakaları yoktur; sadece boş hamasettir. Siyasetleri de ticaretleri de dışa bağımlı ithalatıdır. Bu, başka bir konudur. Çiftçiler zamanı gelince de kararını verecektir.

Mahmut Vekilimiz bahsetti: Kayyum zihniyeti, samimiyet göstergesidir; kayyuma olan bakışınız, sizin demokrasiye olan bakışınızı ifade eder. Hem Türkiye Meclisinde hem Avrupa Konseyinde kayyumun yanında duracaksınız, kayyum ile terörü farklı bir şekilde ilişkilendireceksiniz, buradan da demokrasilikten bahsedeceksiniz. Kürt halkı, HDP seçmenleri zamanı gelince bunun cevabını verecekler. Kayyum, demokrasiye olan bakışın göstergesidir. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; çarşı, pazar, market vatandaşın alışverişe gittiği her yer -her gıda ürünü- yangın yeri, elini uzatmıyor çünkü fiyatlar o kadar arttı ki vatandaşın alım gücüyle o ürünlerin alınması mümkün değil. Peki, bunu üretenler ne hâlde? O üretenlere de Adalet ve Kalkınma Partisi ne yazık ki gerekli destekleri vermediği için onlar da üretimden uzaklaştı. 1980'de 28 milyon hektar tarım arazisi olan ülkemizde, tarım arazimiz 23 milyon 100 bin hektara geriledi. 800 bin çiftçi çiftçiliği bıraktı, bunun olumsuz yansıması raftaki ürüne oldu çünkü ülkemizde taban fiyat olarak nohuda -ton fiyat olarak- 4 bin lira veren zihniyet, yurt dışından gelen Meksika nohudunu rafta 23 liraya satıyor. Peki, mercimeğe ne yapıyor? Ana vatani Türkiye olan mercimeğe de Türkiye'de taban fiyat olarak verdiği rakam 5 bin lira, şu anda Kanada'dan gelen mercimek de rafta 23 liradan satılıyor. Kendi çiftçimize bu desteği vermiyoruz, ithalat da ise yüksek fiyatla getirilen ürünlerle ne yazık ki vatandaşımızı da mağdur ediyoruz.

Bakınız, son on günde ülkemize 1 milyon ton ithal buğday geldi. Hani, diyorlar ya "Yeterli stoklarımız var." diye; on günde getirdikleri ithal buğdayı alış fiyatları -ton fiyatı- 6.700 lira. Yurt dışından bunu 6.700 liraya getirenler, bizim çiftçimizden 2.250 liradan aldılar. Bizim çiftçimize doğru desteği vermediler; onun için de bizim çiftçimiz üretimden uzaklaştı. Gübre el yakıyor; taban gübreyi atamadı, "Üst gübrede destek verin." dedik, vermediler. Kar yağdı, verim alınacak sanıyorlar; öyle olmayacak, buğdayda da arpada da sıkıntı devam edecek. Geçen yıl arpa ithalatımız 2.5 milyon ton değerli milletvekilleri.

Bakınız, hububatta, bakliyatda, mısırdan, soyada, pamukta, bitkisel ham yağda dışa bağılıyız. Diyorlar ki: "Ayçiçeğinde açık ortadan kalkacak." Nasıl kalkacak? Türkiye'nin 1 milyon ton bitkisel ayçiçeği tüketimi var yağ olarak, üretimimiz 450 bin ton; nereye, ne zaman, nasıl ekip de aradaki açığı ortadan kaldıracaksın?

Yanlış tarım politikaları, bunun yansıması olarak da bugünkü yaşadığımız sorunlar... Sen kendi çiftçiye destek vermezsen, besicine destek vermezsen, süt inekçiliğine destek vermezsen bu sonucu yaşarsın. "Param var, gidip ithal edip geliyorum." diyen zihniyet, ithal edilecek ürünün fiyatının artışı görünce bizim çiftçimize döndü, geç kaldı. Bundan sonra yapılacak doğru uygulamalarla bu sorunlardan arınabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) – Kendi çiftçimizi, kendi üreticimizi desteklesek bu sorunları yaşamazdık. Kendi kendine yeten ülkeyi ne yazık ki dışa bağılı ve mecbur kıldık. Burada uygulanan politikaların yanlışı ne yazık ki her yönüyle görülmesine rağmen pandemiden, kuraklıktan ders alınmadı, savaştan da ders alınmadı hâlâ Uruguay'dan hayvan getirmeye çalışıyorlar. Arkadaş, orada Cumhurbaşkanı'na vatandaş diyor ki: "Yem fiyatları pahalı." "Senin hayvanını alalım." diyor. Ya, "Yem fiyatını düşürecekim." desene. Yurt dışından yemi, gübreyi bile ithal eden bir ülkeyiz. Yem fiyatını düşür, hayvancılığı destekle. Gebe hayvanlar, süt inekleri kesime gidiyor. Bende görüntüsü var, isteyene göstereyim; ineğin karnından canlı yavrusunu çıkarıp kesiyorlar. Bu duruma bu ülkeyi getiren Adalet ve Kalkınma Partisinin yanlış politikalarıdır.

İYİ Partinin önermesine destek veriyoruz. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kars Milletvekili Sayın Yunus Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YUNUS KILIÇ (Kars) – Sayın Başkan, çok saygıdeğer milletvekilleri; İYİ Partinin Meclis araştırması açılmasıyla alakalı önermesini okudum. Tabii, birçok tespit, birçok iddia, birçok değerlendirme var; içinde doğrular var, iddialar var ama -asıl bugün üzerinde durmak istediğim- onun içerisinde çok önemli bir şey var, güncele de çok dokunacak bir şey; Türkiye'de gıda güvencesinin olmadığıyla alakalı iddialar var.

Saygıdeğer milletvekilleri, her partide ekonomist milletvekilleri var, bir ülkenin kendine yeterliliğini lütfen kendi gruplarına bir anlatsınlar. Her üründe bire bir yeterlilik manasında değildir bu; böyle anlamak yanlıştır. Nasıl bakmak lazım? Yıl sonunda ne kadar ürettiniz, ne kadar sattınız, ne kadar aldınız; bunları birbirinden çıkarırsınız, bölersiniz, bir rakam çıkarırsınız. Tamam, mesleğimiz ekonomi değil ama esnaf çocuğuyuz; bunu yapmak bu kadar zor değil. Biz diyoruz ki: Tarımda yılda 25 milyar dolar ihracat yapıyoruz, rakamlar ortada. Ha "Buna inanmıyoruz." O, sizin probleminiz.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – İthalat kaç? İthalat? İthalat?

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çiftçiye yansıyan yok!

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Efendim, ithalatı söylüyorum: 17,8 milyar dolar ithalat yapıyoruz. Ya, 7,2 milyar dolar fark var. Bunu nasıl göz ardı edebilirsiniz de "Türkiye tarımda kendine yetmeyen bir ülke." dersiniz? Türkiye, tarımda kendine ziyadesiyle yeten, 2002'den bu yana her yıl ortalama 5 milyar dolar cari açığa katkıda bulunan, tarımsal hasılası her geçen gün artan bir ülke.

AHMET KAYA (Trabzon) – Yunus Bey, şu pembe gözlükleri çıkarın da gerçekleri bir görün artık, pembe gözlükleri çıkarın!

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Bakın, Türkiye 185 ülkeye tarımsal ürün satıyor ve yaklaşık 3 bin kalemde tarımsal ürün satıyor.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Köylüye anlatabiliyor musunuz bunu?

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Siz illa domates satacaksınız, bir o kadar alacaksınız; buğday satacaksınız, bir o kadar...

Böyle bir şey yok, böyle bir ekonomi yok. Yani hangi saiklerle, siz, Türkiye'nin tarımda kendisine yeten bir ülke olmadığını ısrarla iddia ediyorsunuz? Ben ağırlıkla da geliyorum, ısrarla bunu anlatıyorum ama her hafta yeniden yeniden bunları getiriyorsunuz.

Arkadaşlar, bakın, bunu, bu Genel Kurulun dışında da isterseniz sizin bu konuda ilgilenen milletvekillerinizle tartışabiliriz, anlatabiliriz, birbirimizi anlayabiliriz, Meclisi bundan sonra bu konuda gereksiz yere işgal, meşgul etmenin önünü kapatabiliriz.

Bakın, Türkiye...

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Ya, gereksiz yere sen meşgul ediyorsun, yalan söylüyorsun!

ERHAN USTA (Samsun) – Hocam, çiftçiye anlatmak lazım çiftçiye. Çiftçi kan ağlıyor.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yalan söylüyorsunuz!

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Edepsizlik etme!

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Yalan söylüyorsun ya!

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Yalanı sen söylersin; ben bilim adamıyım, yalan söylemem. Terbiyesizlik etme, otur yerine!

Otur yerine! Otur, saygısızlık yapma! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Cahilliğini burada gösterme herkese ya! Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi, saygılı olacaksınız! Saygılı ol, otur! Otur!

Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz devam edin, devam edin.

TÜRABİ KAYAN (Kırklareli) – Biz burada neyi işgal ediyoruz?

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Saygısızlık etme ya! Konuşma yapıyoruz, otur yerine ya!

Ya, lütfen, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Devam edin, devam edin Sayın Milletvekili, konuşmanıza devam edin.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Bakın, bir iddia ortaya atıldı “Türkiye tarımda gerekli, Tarım Kanunu'nda yazan yüzde 1'lik desteği üreticisine vermiyor.” dendi. Arkadaşlar, Türkiye, ortalama yirmi yıldır o kanunda yazılanın yaklaşık yüzde 50, yüzde 60 fazlasını veriyor. Siz sadece doğrudan gelir desteklerini hesaplayarak böyle bir rakam elde ediyorsunuz; bu kesinlikle yanlıştır. Türkiye, sulamaya, tarımsal sübvansiyonlu kredilere, yurt dışı ihracat desteğine... Bunların hepsini katmanız lazım, bunlar tamamen tarıma verilen desteklerdir. Bunları kattığınız zaman, Türkiye'nin yıllık gayrisafi millî hasılasından çiftçisine verdiği rakam ortalama 1,68'dir. Kanunda 1 yazıyor, 1,68'ini yirmi yıldır Türkiye'de üreticisine veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN – Verdim ben, süreyi uzattım ama size.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Tamamlayayım efendim, çok müdahale ettiler.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Kaçınıcı defa söz vereceksiniz Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun, buyurun, tamamlayın.

ARSLAN KABUKCUOĞLU (Eskişehir) – Konuşsun Başkanım, konuşsun.

BAŞKAN – Buyurun.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Teşekkür ederim.

Şimdi, bir de özellikle bu son zamanlarda... Bakın, bu söylemler neye sebep oluyor, biliyor musunuz? Korumaya çalıştığımız... Hep beraber üreticiyi ve tüketiciyi korumaya çalışıyoruz ya bu söylemlerle onların cebinden daha çok para çıkmasına sebep oluyoruz. “Ayçiçeği yağı yok.” diyorsunuz, “Ülkede kimse yağa ulaşamayacak.” diyorsunuz, “Kıtlık var, bulamayacaksınız.” diyorsunuz; millet, insanlarımız bu saiklerle, bu psikolojiyle marketlere saldırıyor ve kendi cebinden çıkan paranın miktarını artırıyor.

AHMET KAYA (Trabzon) – Suçlu biz mi olduk şimdi? Sizin beceriksizliğinizin suçlusu biz miyiz ya?

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Türkiye geçen yıl ilk defa 2,4 milyon ton ayçiçeği üretti; bak, tarihinde ilk defa. Türkiye geçen yıl tarihinde ilk defa 3,1 milyon ton şeker üretti. Siz hâlâ bu sosyal medyaya destek veriyorsunuz ve diyorsunuz ki: “Türkiye’de şeker kıtlığı var.” Arkadaşlar, “400 bin ton fazlamız var.” diyoruz ya.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şeker kıtlığı yok, özelleştirilen fabrikalar yapıyor. Doğru bilgi ver Hocam.

YUNUS KILIÇ (Devamla) – Ya, birbirimize inanacağız; toplumun cebinden daha fazla para çıkmasına sebep oluyorsunuz sadece, lütfen bunu yapmayın. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şeker fabrikaları, özelleştirilen şeker fabrikaları...

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Özelleştirilen fabrikalar devletteki fabrikalardan şeker alıyorlar.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben sadece kayıtlara geçmesi için söylüyorum.

BAŞKAN – Mikrofonu açıyorum, buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Birincisi, sayın konuşmacı diyor ki: “Marketlere insanlar hücum ediyor, sizin söylemlerinizi doğrultusunda kıtlık var diye.” Onun için değil, sayın konuşmacıya hatırlatırım; bugün aldıkları malı yarın kaçta alacaklarını bilmediklerinden, kendi ceplerinden bir an önce evlerine ucuz bir şey alabilmek için marketlere hücum ediyorlar. Konuşmacı bunu dikkate alsın.

İkincisi Sayın Bakanın açıklaması; doğru olsun diye ifade ediyorum. Diyor ki: “21 malla ilgili Türkiye'nin gıda sıkıntısı var.” Bakan açıklıyor.

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yoklama talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Yoklama talebi vardır.

Sayın Sarıaslan, Sayın Gündoğdu, Sayın Özkoç, Sayın Yıldız, Sayın Yeşil, Sayın Aydın, Sayın Özer, Sayın Kaya, Sayın Kılınç, Sayın Özkan, Sayın Arık, Sayın Ünlü, Sayın Ceylan, Sayın Emir, Sayın Köksal, Sayın Erbay, Sayın Hancıoğlu, Sayın Gürer, Sayın Bingöl, Sayın Ünsal.

Yoklama işlemini başlatıyorum, üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.39

İKİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 16.54
BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN
KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevdâ ERDAN KILIÇ (İzmir)
-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – İYİ Parti grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için beş dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- İYİ Parti Grubunun, Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu ve arkadaşları tarafından, ülkemizde uygulanan ithalata dayalı tarım politikası sebebiyle gıda enflasyonu ve tarımsal üretimle ilgili sorunların ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 17/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, kayyum atanan belediyelerde yaşanan tahribatların ve usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/3/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

29 Mart 2022 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, kayyum atanan belediyelerde yaşanan tahribatların ve usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan 17652 grup numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/3/2022 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

VIII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Yalova Hukuk Fakültesi öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN – Efendim, Sayın Özkoç, teşekkür ederim; misafirlerimiz varmış, Yalova Hukuk Fakültesi öğrencileri.

Hoş geldiniz arkadaşlar. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, kayyum atanan belediyelerde yaşanan tahribatların ve usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili İmam Taşçier.

Buyurun Sayın Taşçier. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA İMAM TAŞÇIER (Diyarbakır) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bilindiği gibi, bugün Genel Kurul, seçim kanunu değişikliğiyle ilgili konuyu gündeme alacak. Yeni seçim kanunu, Kürtlere, Kürtlerin seçtiği belediyelere hukuk dışı uygulamaları devam mı ettirecek yoksa adil, eşitlikçi, hukukun üstünlüğüne dayalı bir seçim kanunu mu gündeme gelecek ya da oluşturulacak? Çünkü Diyarbakır Bağlar ilçesinde 2019 seçimlerinde yüzde 71 oy alan Zeyyat Ceylan'a Başkanlık sıfatı verilememiş, yüzde 20 civarı oy alan 2'nci sıradaki AKP'li şahsa Başkanlık verilmiş; o kadar hukuksuzlukların olduğu bir seçimle idare ediliyoruz. Aynı zamanda, Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresinin “Türkiye'nin kayyum politikası demokrasiye aykırıdır.” diyen raporuna iktidar, muhalefet ve ana muhalefet aleyhte oy vermiştir.

HDP'li belediyelere atanan kayyumlar eliyle, halkın seçimlerde temsil için seçtiği kişiler yok sayılmakta ve sandık demokrasisine ket vurulmaktadır. 31 Mart seçimlerinden bir gün sonra yani 1 Nisan 2019'da daha yeni seçilmiş Selçuk Mızraklı hakkında burada vekilken Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı seçildiği günün 2'nci günü valiler tarafından İçişleri Bakanlığına yazılar yazılmış “Mutlaka bunu görevden alın, yerine kayyum atayın.” diye. Söz konusu belediyelerde, kayyum atanan belediyelerde tahribatlar, yolsuzluklar, usulsüzlükler... Ve her biri birer yıkım merkezi hâline dönüşmüştür.

Yolsuzlukların ve usulsüzlüklerin yaşandığı belediyelerden biri ise Diyarbakır Büyükşehir Belediyesidir. 19 Ağustos 2019'da Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine kayyum olarak atanan Hasan Basri Güzeloğlu şimdi merkeze çekilmiştir ve

belediyenin bütün imkânlarını yandaşlara peşkeş çekmiştir. Hasan Basri Güzeloğlu 10 Haziranda Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle alındıktan sonra onların uygulamaları zaman içinde kamuoyuna yansımıştır.

Kamu İhale Kanunu'nun deprem, sel gibi olağanüstü hâllerde mağduriyetlerin önlenmesi amacıyla öngörülen 21/b pazarlık usulü kullanılarak maliyeti 324 bin TL olan 12 dekoratif şehir aydınlatmasına 2 reklam şirketinin davet edildiği ihalede ihalenin 1 milyon 210 bin TL'ye verildiği sabittir.

Yine, kayyum yönetimindeki Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi koronavirüs tedbirleri kapsamında sağlık kuruluşları dâhil sahte dezenfektan dağıtmıştır. Kentin takımı olan Amedspor kadın futbolcularına tahsis edilen servis aracına da el konulmuştur.

Yine, Diyarbakır'da milyonlarca para harcanarak kavşaklara dikilen, iklim koşullarına uygun olmayan palmye ağaçlarının da kurduğunu görüyoruz.

Yine, peyzaj çalışmalarında 4 milyon 412 bin TL'ye dikilen heykeller şehirde hem alay konusu olmuş hem de çok büyük tepki çekmiştir.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesine atanan bürokratların Belediyeden 2-3 maaş aldıkları, maaşlarının 12 bin lira ile 26.500 lira arasında olduğu görülmüştür.

Yine, Diyarbakır kayyumu kentte aynı işi yapacak onlarca şirket olmasına rağmen maliyeti 628 bin lira olan hizmet alımı işlerini Diyarbakır dışından, Bolu ve Kocaeli'den getirilen şirketlere vermiştir. Yine, kent dışında ihale vermeye devam edilmiş, 555 bin lira olan 2 ihale Konya ve Ankara merkezli şirketlere verilmiştir.

Karaloğlu, Diyarbakır surlarının tanıtım filmini Belediyenin öz kaynaklarıyla, sıfır maliyetle hazırlayabilecek durumdayken 400 bin TL'ye ihale etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İMAM TAŞÇIER (Devamla) - Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi, Kayapınar'da bulunan Sipan Caddesi'nin ismini AKP Milletvekili Abdülkadir Aksu'nun ismiyle değiştirmiştir.

2014 yılında faaliyete geçirilen ve çocuklara tüm eğitimleri Kürtçe ve lehçelerinde verilen Bağlar ilçesindeki kreşin tabelası kayyum tarafından indirildi. Büyükşehir Belediyesi kayyumu "Zarokistan" tabelasını "Bağcılar Kreş ve Gündüz Bakımevi" olarak değiştirdi, Kürtçe eğitimi de kaldırdı.

Yine, Kızıltepe'de Mehmet Sincar anısına yapılan parkın adı değiştirildi. Yine, Bismil'de Vedat Aydın adına yapılan parkın ismi "Millet Bahçesi" olarak değiştirildi.

Diyarbakır Büyükşehir Belediyesinde ve diğer kayyum atanan belediyelerde yaşanan tahribatların, yolsuzlukların ve usulsüzlüklerin etkin bir şekilde araştırılması için Meclis araştırması açılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Tekin Bingöl.

Buyurun Sayın Bingöl. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TEKİN BİNGÖL (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Hemen şunu ifade edeyim: Kayyum, Anayasa'ya aykırıdır, Belediye Kanunu'na aykırıdır, demokrasiye, insan haklarına aykırıdır, hepsinden de önemlisi vicdana aykırıdır. Bu iktidar sonlandığında 3 temel anlayışla anılacak: Birincisi, torba yasa iktidarı; ikincisi, kayyum iktidarı; üçüncüsü de kanun hükmünde kararname iktidarı. Anayasa'ya ve kanunlara aykırı olan kayyum hayata geçirmek için 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle bütün bu yasalar baypas edildi ve belediyelere haksız bir şekilde, izansız bir şekilde kayyumlar atandı ama burada önemli olan başka bir şey var: Kayyum atanırken adaletsizce bir yaklaşım sergilendi. Cumhurbaşkanı daha seçimler öncesinde çıktı, çok rahat bir şekilde "Biz kayyumları tayin ederek yolumuza devam edeceğiz." dedi. Bu, demokrasiyi, insan haklarını ve "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." algısını, anlayışını tamamen reddeden, sadece kendi çıkarlarını düşünen bir anlayıştır ve Cumhurbaşkanı bunu çok net bir şekilde ifade etmiştir. (CHP sıralarından alkışlar)

Kayyumlar atandı ama nasıl atandı? Atanan kayyumların hemen arkasından birçok yolsuzluk ve usulsüzlüklere dem vuran açıklamalar geldi. Bir bakalım, Diyarbakır Belediye Başkanı Doktor Selçuk ömrünü Diyarbakır'daki yurttaşlara şifa dağıtarak geçirdi. Terörist değildi, hiçbir şekilde böyle bir anlayışla yargılanmadı ama gelin görün ki Belediye Başkanı olduktan sonra birdenbire terörist oldu. Terörist olduğu için değil, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesini 2'nci kez, 3'üncü kez, 4'üncü kez kaybettikleri için, onun nefreti ve öfkesiyle, Kürtlere duyulan o öfkeyle o belediyelere kayyum atandı. Fakat kayyumlar diğer atanmışlar gibi hemen gelir gelmez saltanata ve şatafata düşkünlüklerini ortaya koydular. Doktor Selçuk Belediyeye gitti, makam odasını gördü, hayretler içerisinde kamuoyuyla paylaştı: "Sakin ha, bu Belediye binası, bu makam odası benim elimle yapılmış değil; kayyumun yaptığı bir düzenleme ve saltanat ile şatafatın göstergesi." Ama o kayyum başka neler yaptı? Belediyeyi müthiş bir şekilde zarara uğrattı. Belediyenin 2018 yılındaki gelirinin yüzde 43'ünün karşılığı yok, kayıp.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Başka da bir şey yaptı -ben bunları Sayıştay raporundan alıntılarla söylüyorum- o Belediye Başkanı 1 ton 600 kilogram fıstıklı kadayıf yemiştir.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Kayyum, kayyum; Belediye Başkanı değil.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Düşünebiliyor musunuz? Bu benim sözüm değil, Sayıştay raporunda var.

Başka, Mardin'e bir kayyum atadılar, Mardin'deki kayyum da yine o kadar önemli işler yaptı ki belediyeyi 1 milyar 180 milyon lira zarara uğratarak görevden alındı. Hani bunlar sizin güvendiğiniz bürokratlardır? Hani bunlar namuslu işler yapacaklardı? Görevden alındı ama başka bir şey yapıldı, bu kadar usulsüzlüğe imza atan bir kayyum, mülkiye müfettişi olarak atandı. Ya, böyle bir şey olabilir mi? Yolsuzluğu, usulsüzlüğü kayıtlara geçen birisi, müfettiş olarak atıyor. Ne yapacak müfettiş? Belediyeleri ve diğer kurumları o büyük anlayışıyla denetleyecek. İşte sizin anlayışınız bu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Demek ki tek başına çalmamış, ortakları var!

TEKİN BİNGÖL (Devamla) – Bu araştırma önergesi bütün bunların araştırılmasını önerdiği için olumlu oy vereceğimizi belirtiyor, sizlere saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker.

Buyurun Sayın Şeker. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, HDP Grubu önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, araştırma önergesindeki iddiaların gerçek dışı ve karalamaya yönelik temelsiz iftiralarından oluştuğunu ifade etmek istiyorum.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Tüm kayyumlarınız yargılandı ya.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Başkan vekilleri döneminde ve şu anda Diyarbakır Belediyesinde yapılan bütün ihaleler kamuoyu önünde, belediyelerin “web” sayfasında, diğer sosyal platformlarda canlı yayınlanarak yapılmaktadır.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Yok böyle bir şey Vekil Bey, yok böyle bir şey. Sizi kandırmışlar.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – İhaleler elektronik ortamda tüm isteklilerin teklif vermesine uygun bir şekilde de yapılmaktadır. Diyarbakırlı firmalar diğer şehirlere nasıl gidip ihalelere girip iş alabiliyorsa diğer şehirlerdeki müteahhitler de Diyarbakır’a gidip iş alabilirler. Benim kendi seçim bölgemde -hatırladığım kadarıyla- en az 4 tane Diyarbakırlı firma Büyükşehir Belediyemize ve diğer kurumlara iş yapmaktadır.

Belediye bürokratlarının belediyeden 2-3 maaş aldıkları iddiası var, tamamıyla gerçek dışıdır. Mevcut 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu’na göre böyle bir şey olması mümkün değildir ancak bütün büyükşehir belediyelerinde ve şirketi olan bütün belediyelerde üst düzey yöneticiler başkanla birlikte 7/24 saat görev yaptığı için, mevcut verilen maaşın da yetersiz olması nedeniyle belediyelerin şirketlerinde yönetim kurulu üyesi olarak bulunurlar ve oradan da huzur hakkı alırlar. Bu geçmişte de öyleydi bugün de böyle, geçmişte HDP’li belediyede de aynı şekilde ödemeler yapılmıştı.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – İspat edebiliyor musunuz?

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Değerli milletvekilleri, aslında bu araştırma önergesi, başkan vekilleri yönetimindeki belediyeler dağa değil şehre yani halka hizmet ettikleri için bir rahatsızlık neticesidir. Terör bertaraf edilince şehirlere yapılan hizmetler bütün görkemiyle gün yüzüne çıkıyor, huzur iklimi bölgenin üzerinde bir rahmet bulutu gibi bereket getiriyor.

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Talan ettiniz bütün belediyelerimizi. Hepiniz bu hırsızlıklara ortasınız, ortak! Ortak olduğunuz için savunuyorsunuz.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Kadim şehrimiz Diyarbakır’da son dört yılda tarım, sanayi, ulaşım, haberleşme, eğitim, sağlık ve sosyal hizmetler ve diğer alanlarda toplam 79,4 milyar TL tutarında 2.450 proje gerçekleştirildi. 2017 yılında bütçeden yatırıma 10,8 milyar TL ayrılırken, 2020 yılında 26,2 milyar TL ayrıldı. Gerçekleştirilen bazı projeleri anlatacak olursam, Lojistik Köy Projesi, kentten elli yıllık çöp sorununu çözecek olan Entegre Katı Atık Yönetimi, sosyal destek projeleri, altyapı-üstyapı projeleri, üniversiteye giden öğrencilere destek projeleri, spor okulları, bilgi evleri, akademi liseleri, millet kıraathaneleri, Güçlü Kadınlar Güçlü Yarınlar, Aile Okulu, Anne-Baba Mektebi gibi birçok proje yapıldı ve yapılmaya da devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun İlyas Bey.

İLYAS ŞEKER (Devamla) – Başkan Vekili yönetimindeki Büyükşehir Belediyemiz hizmet etti ve etmeye de devam ediyor. Bu hizmetler neticesinde artık millet huzur içerisinde; gençler, çocuklar, kadınlar dağa kaçırılmıyor, eğitim görüyorlar; Diyarbakır’a ve Kocaeli’ye hizmet yapmaya devam ediyorlar. HDP’li belediye yönetimindeki 2015 yılı bütçesinde yatırımın sadece yüzde 25’i harcanırken, başkan vekilleri döneminde, 2022’de bütçenin yüzde 52’si yatırımlara harcanıyor. Başkan vekilleri döneminde yıllara göre yatırımlar sürekli yukarı yönlü ivmeyle artmaktadır çünkü belediyenin bütçesi artık dağa değil, millete, halka, şehre hizmet olarak sunulmaktadır diyor, hizmet veren başkan vekillerinin de hepsini tebrik ediyor, Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ya, dağa giden bir kuruşu ispat et, dağa giden bir kuruşu ispat et! Ayıptır ya, ayıptır!

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – İspatlayın! Tek bir iddianamede bu iddia yok ya! Utanmadan gerçek dışı iftiralarda bulunuyorsunuz. Bunu ispatlamazsınız müfterisiniz!

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Gerçek, gerçek!

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Tek bir iddianamede yok ya! Çaldınız yediniz birlikte! Zıkkım olsun! Zıkkım olsun o baklava!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

IX.- SATIŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker’in HDP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine satışması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli halkımız, sevgili Diyarbakırlılar; evet, asılsız, mesnetsiz, yalan -üzülerek tabii ki yalan diyorum- bir konuşma dinlediniz ama gerçekleri siz biliyorsunuz, Diyarbakır kayyumunun size neler yaptığını en iyi siz biliyorsunuz. Ne kadar büyük yolsuzluklar yapıldığını, hırsızlıklar yapıldığını, sadece Diyarbakır halkı olarak siz değil, mülkiye müfettişleri de belgeleriyle ortaya çıkardı. Size bir tek örnek vereyim: Müfettiş raporlarında 2017-2018 yılları arasında 5,5 milyon TL’lik usulsüzlük ve yolsuzluk ispatlıdır. Sadece biz demiyoruz, İçişleri Bakanlığınız söylüyor hem de sizin İçişleri Bakanlığınız.

Şimdi, burada biz önergemizde tane tane yazmışız, kayyumun yolsuzluklarını, hırsızlıklarını yazmışız, geldiniz başka ildeki şirketlere verildiğine takıldınız. Evet -okumuşsunuz burayı- Bolu ve Kocaeli merkezli şirketlere ihale verilmiş. Başka nereye verilmiş? Konya ve Ankara merkezli şirketlere ihale verilmiş. Öyle bir düşmanlık ki, Diyarbakırlı iş insanlarına da düşmansınız, yeter ki Kürt olsun, yeter ki Diyarbakırlı olsun. Siz Vedat Aydın’ın ismini değiştirdiniz ya, Vedat Aydın’ın ismini değiştirerek düşmanlığınızı bir kere daha ispat ettiniz. Mehmet Sincar’ın parka verilen ismini değiştirdiniz, “Zarokistan” ismini değiştirdiniz ya, kreşin tabelasında “Zarokistan” yazıyor -yani çocukeyi- onu bile değiştirdiniz. Çaldığınız çıptığınız rakamlar önergemizde var. Ve yaptığınız ucube heykellerle çocukların dilinde bile komediye dönüştünüz. Hakikaten kayyum düşmanlığın doruk noktalarından biridir, halkı tanımamaktır. (HDP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Sayın Başkanım...

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sayın Başkanım, satışmadan söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden söz vereyim.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Peki.

BAŞKAN – Buyurun.

2.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker’in, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş’ın satışma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Adalet ve Kalkınma Partisine satışması nedeniyle konuşması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Az önce de ifade ettiğim gibi, özellikle kayyum döneminde –ki, hizmet yok, paraların nereye gittiği açık ve net şekilde bütün resmî kayıtlarda gözüküyor- Başkan vekilleri döneminde ciddi anlamda hizmetler yapıldığı için vatandaş memnun. Bu memnuniyeti şurada da net bir şekilde görüyoruz: Orada özellikle HDP’nin yapmış olduğu programlarda, Nevruz programlarında artık halkımızın ilgi, alaka göstermediği ortada, gençler artık dağa gitmiyor, okula devam ediyor, işine devam ediyor, Diyarbakır’a ve Türkiye’ye hizmet etmeye devam ediyor. Bu ne kadar hazımsızlıktır ki Kocaeli’de 4’ten fazla Diyarbakırlı firma iş yaparken

Diyarbakır'da 1 Kocaelili firmanın iş yapmasını bile hazmedemiyorlar. Bu nasıl bir demokrasi anlayışı?

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN KAÇMAZ (Şırnak) – Sayın Şeker'i kandırmışlar ya! A Haber izlemiş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, şaka mısınız ya! Gerçekten şaka mısınız?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Sizin oradan öyle mi görünüyor?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Milyonlarca insanı “Nevroz” meydanında görmediniz mi? 5 yaşındaki çocukları çırılçıplak soyarak karakola götüren siz değil misiniz?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Kız çocuklarını dağa kaçtırtınız be! Siz aracı oldunuz be! Sizler aracı oldunuz be!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 5 tane barikat kurup insanların “Nevroz” Bayramı'nı kutlamayı engelleyen siz değil misiniz? Siz halka hangi hizmeti yaptınız?

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Belli, vatandaş söylüyor onu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Bari “Nevroz”u örnek göstermeyin. Hakikaten gözleriniz de mi görmüyor? Kulaklarınız işitmiyor, anladık, gözleriniz de mi görmüyor?

Bu halk sizi istemiyor, bu halk size oy vermeyecek. Kürtleri kaybettiniz. Daha önce yalanlarla yanınıza bir kısım Kürt aldınız, doğru ama bugün Kürtler sizden nefret ediyor.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ne kadar ırkçı bir söyleminiz var!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çünkü siz düşmanlık yapıyorsunuz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ne kadar ırkçı bir söyleminiz var! Bu ırkçılıkla bir yere gidemezsiniz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Çünkü siz kayyum politikasıyla halka “Senin oyun geçersiz.” diyorsunuz, “Senin iraden geçersiz.” diyorsunuz.

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Ne kadar ırkçı bir söyleminiz var! Nefret! Nefret! Söylemleriniz nefret!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yüzde 70...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Anlattınız ama her şeyi.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, kayyum atanan belediyelerde yaşanan tahribatların ve usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Grup önerisini...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Grup önerisini oya sunmadan önce yoklama talebi vardır.

Sayın Özkoç, Sayın Gündoğdu, Sayın Sarıaslan, Sayın Karabıyık, Sayın Köksal, Sayın Şevkin, Sayın Hancıoğlu, Sayın Sümer, Sayın Erbay, Sayın Kılınç, Sayın Özer, Sayın Özdemir, Sayın Gürer, Sayın Kaya, Sayın Özkan, Sayın Yeşil, Sayın Şahin, Sayın Bingöl, Sayın Önal, Sayın Ünsal.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

Üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.22

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 17.33

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevdâ ERDAN KILIÇ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için beş dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- HDP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından, kayyum atanan belediyelerde yaşanan tahribatların ve usulsüzlüklerin araştırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, 2547 sayılı Kanun'da yapılan değişikliğin uygulanmasındaki aksaklıkların araştırılması, öğretim üyelerinin farklı ücret politikasının ortadan kaldırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

29/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/3/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Özkoç
Sakarya
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Grup Başkan Vekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Grup Başkan Vekili Engin Özkoç tarafından 2547 sayılı Kanun'da yapılan değişikliğin uygulanmasındaki aksaklıkların araştırılması, öğretim üyelerinin farklı ücret politikasının ortadan kaldırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin (3331 sıra no.lu) diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 29/3/2022 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Lale Karabıyık konuşacaktır.

Buyurun Sayın Karabıyık. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA LALE KARABIYIK (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda ülkemizde 207 yükseköğretim kurumu var ve bunun 76'sı vakıf üniversitesi. 645.079 öğrenci öğrenim görüyor yani Türkiye'de öğrenim gören örgün öğrencilerin yüzde 16,9'u şu anda vakıf üniversitelerinde bulunuyor. Vakıf yükseköğretim kurumlarında 5.094 profesör, 2.390 doçent, 9.350 doktora öğretim görevlisi, 7.041 öğretim görevlisi ve 5.096 araştırma görevlisi var yani 28.971 akademik personel bulunuyor. Vakıf üniversitelerinin ise akademik personellerinin özlük hakları konusunda sorunlar vardı, farklı ücretler alıyorlardı ve birtakım durumlarda aralarında büyük mağduriyetler yaşayan akademisyenler ve araştırma görevlileri vardı.

Şimdi, lütfen hatırlayalım, Nisan 2020'de, Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifiyle 2547 sayılı Kanun'un ek 8'inci maddesine bir fıkra geldi. Nasıl geldi? Biz vakıf üniversitelerinin akademisyenlerinin, araştırma görevlilerinin farklı ücret aldıklarını, devlet üniversitesiyle eşit olmadığını, daha az aldıklarını öne sürdük ve sürekli bunu eleştirdik, siz de bununla ilgili bu yasa teklifini getiriniz ve biz de destek verdik ve 8'inci maddeye şu fıkra eklendi: "Vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına, unvanlarına göre Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen ücret tutarından az ücret verilemez. Bu fıkra kapsamında Devlet yükseköğretim kurumlarında ödenen emsal ücretin hesaplanmasında ilgili mevzuat uyarınca aylıklara ilişkin hükümlerin uygulandığı kadroya bağlı ödemeler dikkate alınır." Bu düzenlemenin hemen ardından YÖK bir uygulama tebliği yönetmeliği yayınladı ve yeni bir karar aldı ve vakıf üniversitelerinde maaş eşitlemesi yapılırken, kamu yükseköğretim kurumlarında ödenen emsal ücretin net veya brüt ücret miktarından bir tanesinin tercih edilebileceğini ifade etti. YÖK'ün bu kararının ardından bazı vakıf üniversiteleri -çoğunluğu- brüt ücreti baz aldı. Şimdi ise devlet üniversitelerinde çalışan akademisyenlerin ücretlerinin, içerisindeki bazı unsurlardan vergi veya sigorta primi alınmadan, net olarak ödendiğini biliyoruz yani devlet üniversitelerinde yapılmayan kesintiler aslında vakıf üniversitelerinde fazlasıyla yapılmakta. Bir fark buradan oluşuyor ama esas, diğer fark ise bu yasal düzenlemeyi -ki önemli olan da burası değerli milletvekilleri- vakıf üniversitelerinin çoğu dikkate almıyor ve düşük ücretler, düşük maaşlar ödüyorlar vakıf üniversitesinin akademik personeline. Oysa, bildiğimiz gibi, bu arada YÖK'ün 2021'de yayınladığı Vakıf Yükseköğretim Kurumları Raporu da incelendiğinde her üniversitenin akademisyeninin farklı farklı ücret aldığı da zaten net görülüyor; bunu YÖK net olarak görüyor ama hiçbir şey yapmıyor. Dolayısıyla, kanunun açık hükmüne rağmen bazı vakıf üniversiteleri tarafından keyfi uygulamaları izliyoruz.

Değerli milletvekilleri, diğer taraftan, bir yargı kararı var; bir öğretim üyesi tarafından bu konudaki eşitsizliğe karşı 23 Ekim 2020'de yargıya başvurulmuş, İstanbul 9. İdare Mahkemesinde görülen ve 28 Nisanda sonuçlanan bu davada öğretim üyesine tüm özlük ve parasal alacaklarının yasal faiziyle ödenmesine hükmedilmiştir.

Şimdi, özetle şunu ifade etmek isterim: Bu konuda bir kanun var, bu konuda bir yargı kararı var ve YÖK'ün bu kanunun uygulanmasına ilişkin yayınlanmış bir yönetmeliği var ama buna rağmen çoğu vakıf üniversitesi bunları göz ardı ediyor ve asgari ücretle bile öğretim üyesi ya da araştırma görevlisi çalıştırıyor; buna cüret ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

LALE KARABIYIK (Devamla) – Teşekkürler.

Diğer taraftan, şöyle uygulamalar da var değerli milletvekilleri: Bazı profesörler, doçentler asgari ücretle veya cüzi bir miktarla sadece üniversiteye isimlerini veriyor ve sanki o üniversitenin kadrosundaymış gibi görünüyor, hatta tam zamanlı görünüyor ama orada ders vermiyor. Çoğu vakıf üniversitesinde bu konuların -gerçekten önemli- iş barışını ve sosyal adaleti bozduğunu ifade edebilirim, eğitimde kaliteye de zarar veriyor. Peki, neden YÖK göz yumuyor? Altı aylık ve yıllık denetimler var, bunlar nasıl yapılıyor? Denetimlerin vakıf üniversitelerinin rapor sunması şeklinde yapıldığını biliyoruz. Son olarak -sürem azaldı ama- şunu ifade edeyim: YÖK eğer bunlara göz yumuyorsa burada görevi ihmal suçu devreye girer, bu önemli bir suçtur, YÖK'ü uyarıyoruz, bunların peşine düşülmeli, bu denetimler sonrasında bu ücretlerin bu şekilde verilmesine engel getirilmeli. Nette birleşmeli yani brütte değil, net ücretler devlet üniversitesi akademisyenleriyle bir araya getirilmeli.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Şimdi, İYİ Parti Grubu adına Ankara Milletvekili Ayhan Altıntaş.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYHAN ALTINTAŞ (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP Grubunun önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Grup önerisinde de bahsedildiği üzere 650 bin civarında öğrencinin eğitim öğretim gördüğü vakıf yükseköğretim kurumlarında yaklaşık olarak 5 bin profesör, 2.500 doçent, 10 bin doktora öğretim üyesi, 7 bin öğretim ve 5 bin araştırma görevlisi olmak üzere 30 bine yakın akademik personel görev yapmaktadır. Bu sayılar da yaklaşık 22 öğrenci için 1 akademik personel

istihdam edildiğini ortaya koymaktadır. Devlet üniversitelerinde de benzer bir durum bulunmaktadır. Ancak bu sayının OECD ülkeleri ortalaması 15'tir. Yani öğretim elemanlarımızın eğitim yükü OECD ülkelerine göre yüzde 50 daha yüksek; buna rağmen bu hocalarımıza iyi bir yaşam standardı sağlamakta zorlanıyoruz, hatta sağlayamıyoruz. Bazı vakıf üniversitelerinde ise ticari kaygılarla düşük akademik personel maaşları verilmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımız da bazı vakıf üniversitelerimizi kastederek "Adları vakıf ama ticari gibi davranıyorlar." demişti.

Biliyoruz ki öğretmenlik ve öğretim üyeliği kutsal bir meslektir. Sınıfa girdiğinizde öğrenciyle baş başa kalırsınız, ancak iyi bir şevkle bilgilerinizi ve tecrübelerinizi aktarabilirsiniz; bu şevk olmazsa ne kadar zorlarsanız da eğitimin kalitesini yükseltemezsiniz. O nedenle akademik personelin çalışması motivasyonunu yüksek tutacak usul ve yöntemleri açık tutmalıyız. Burada en büyük görev YÖK'e düşmektedir. YÖK, öğrenci başarısını esas alan, mezuniyetten sonra iş bulma imkânlarını artıran üniversite ve bölümleri öne çıkaracak, diğerlerinin de öğrenci alımlarını belli bir standarda ulaştıracaya kadar kısıtlayacak tedbirler almalıdır. Üniversite değerlendirmelerinde öğrencileri ve öğretim elemanlarını nitelikli eğitime teşvik edici kriterler koymalıdır. CHP grup önerisi de bu amaçla verilmiş bir öneridir; o bakımdan olumlu buluyoruz. Bahsetmiş olduğum motivasyona bir örnek vermek isterim: Vakıf üniversiteleri hocaları yakın zamana kadar yeşil pasaport haklarından mahrumdular ama biliyoruz ki dünya ölçeğinde araştırma yapmak için uluslararası platformlarda olmak gerekir. Avrupa Birliği projelerinde yer alabilmek için Avrupa'daki meslektaşlarla yakın ilişkide olmak gerekir ama hocalarımızın Avrupa seyahatlerinde önlerine vize engeli çıkıyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

AYHAN ALTINTAŞ (Devamla) – Vakıf üniversiteleri kamusal görev sayılıyor ama akademisyenler yeşil pasaport gibi kamusal imkândan yararlanamıyordu. Türkiye Büyük Millet Meclisine seçildiğimde bu konuyu Meclis Başkanımız Sayın Mustafa Şentop ve YÖK Başkanımız Sayın Yekta Saraç Hocalarımıza bizzat anlattım, sağ olsunlar, ilgilendiler ve Sayın Milletvekillerimiz Alpaz Özalan ve Hacı Ahmet Özdemir Hocaların önergeleriyle bu durum kabul edildi ve 17 Nisan 2020 tarihinde yasalaştı. Bu vesileyle kendilerine huzurlarınızda bir defa daha teşekkür ediyorum.

Hepimizin yetişmesinde en temel desteği veren, toplumumuzun gelişmesine önyak olan, bilimsel ve kültürel kalkınmamıza katkı veren tüm öğretim elemanlarımıza şükranlarımı sunuyor, Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Erol Katircioğlu.

Buyurun Sayın Katircioğlu.

HDP GRUBU ADINA EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biliyorsunuzdur, Osmanlı'da toprakta özel mülkiyet yoktu, ta ki Kanunî'nin son zamanlarına kadar bu böyleydi fakat Kanunî zamanında -biliyorsunuz- beytülmalî Müslim'in yani topraktaki mülkiyet doğrudan doğruya Müslümanlara ait olarak kabul ediliyordu. Fakat zamanla bu mülkiyet meselesini tırtıklayan tefeci ve bezirgânlar ortaya çıktı ve biriktirdikleri serveti ne yaptılar dersiniz? Vakıf adıyla kurumsallaştırdılar. Vakıflar -doğrusunu isterseniz- bu topraklarda özel mülk edinmenin bir biçimi olarak işlev görmektedir. Şimdi bunları söylememin sebebi şu arkadaşlar: Türkiye'de uzun bir zamandan beri "vakıf üniversiteleri" diye bir modelle karşılaşıldı. Vakıflar -biliyorsunuz- kâr amacıyla işlem görmemesi lazım gelen kurumlardır fakat emin olun, yirmi yılını neredeyse bu özel vakıf üniversitelerinde geçirmiş bir arkadaşınız olarak söyleyeyim: Bütün bu kurumların hepsi ticari işletmedir; ticari işletmedir ve güya "YÖK tarafından kontrol edilir, YÖK tarafından denetlenir." denilir ama emin olun hiçbir denetim, herhangi bir şekilde gerçek anlamda bir işlev edinmemiştir, böyle bir durum yoktur. Dolayısıyla da değerli arkadaşlar, özel vakıf üniversiteleri, benim bildiğim kadarıyla, geçmişte, öğretim üyesi istihdam etmek üzere çok yüksek ücretler öneriyordu akademisyenlere. Nitekim devletten özel vakıf üniversitelerine geçiş oldukça yüksek derecede gerçekleşti; birçok profesör, doçent ve yardımcı doçent vakıf üniversitelerine geçtiler ve maaşları da çok yüksekti görece olarak. Fakat anlaşılan o ki -ben bu tarafını yaşamadım ama bunun tersi bir durum ortaya çıkmış efendim- devlette çalışanların maaşları daha yüksek hâle gelmiş.

Değerli arkadaşlar, emin olun, biliniz ki vakıf üniversitelerinin ticari işletme olduğunun -nasıl söyleyeyim- bir işareti olarak söyleyeyim size: Odalar birliğinin komisyonlarından biridir vakıf üniversiteleri ve orada konuşulan konular nedir biliyor musunuz? Kontenjandır çünkü ne kadar fazla kontenjan koparabilirseniz YÖK'ten o kadar fazla öğrenci alırsınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ve değerli arkadaşlar, bu çerçevede çalışan bu kurumlar bana göre bir kartel kurmuş durumdadırlar ve bu kartel esas itibarıyla gerek öğrenci başına ücretlerin belirlenmesinde gerekse akademik personelin ücretlerinin belirlenmesinde uyumlu bir eylem içindedir ve 4054 sayılı Rekabet Yasası'na da aykırıdır esasında ama diyeceksiniz ki "Kime söylüyorsunuz?" İşte, yani...

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Hacı Ahmet Özdemir, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HACI AHMET ÖZDEMİR (Konya) – Değerli Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım ve bizleri ekranları başında izleyen çok saygıdeğer vatandaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanunun düzenlenmesinde, bir sözcüğümüzün de bahsettiği gibi, hakikaten benim de emeğim vardır. Vakıf üniversiteleri ile kamu üniversiteleri arasındaki maaş farklarının denkleştirilmesi, birbirine eşleştirilmesi konusu Komisyonunda görüşülürken bizim teklifimizle bu konu gündeme gelmiş, kanun maddesine madde olarak eklenmiş ve bugün vakıf üniversiteleri ile kamu üniversiteleri arasında çalışan öğretim üyeleri arasındaki farklılıklar giderilmişse bunda bir nebze benim de katkım olmuştur; bundan dolayı bahtiyarım.

Fakat burada daha sonra YÖK'ün şöyle bir karar aldığı ve bunu vakıf üniversitelerine tebliğ ettiği ifade ediliyor. Kanun veya önerinin gerekçeleri arasında bu da var. YÖK yetkilileriyle yaptığım görüşmede bizim çıkardığımız kanunda "Net veya brüt maaş ücretleri üzerinden mi denkleştirilecek?" konusu ayrıntıya kavuşturulmadığı için Maliyeye sorulmuş, Maliye kanunda olmayan bir hususta kendilerinin karar veremeyeceğini, bu kararı vakıf üniversitelerine bırakmak zorunda kaldıklarını ifade etmiş ve durum vakıf üniversitelerine bırakılmıştır.

Şimdi, vakıf üniversitelerinin özünde öğretim üyesinin kalitesi önceliklidir. Eğer öğretim üyesi çok kaliteli bir öğretim üyesi ise siz ona kamunun verdiği parayı vererek, kamunun verdiği maaşı vererek öğretim üyeliği yaptırılmazsınız. Dolayısıyla, kamuda verilenin 2 katı, 3 katı, 4 katı maaş verilen öğretim üyelerinin bugün vakıf üniversitelerinde görev yaptıklarını da bir kenara yazmakta şüphesiz yarar var.

Ayrıca, vakıf üniversitelerinin öyle ticari yerler olduğu filan gibi konulara ben girmek istemiyorum. Herkesin vebali kendine -vicdanına bırakıyorum onu- ama şöyle bir ikilemin yaşandığını ifade etmekte yarar görüyorum: "2547 sayılı Kanun mu, yoksa İş Kanunu mu?" ikilemi söz konusu. Vakıf üniversiteleri İş Kanunu'na göre çalıştıkları için ve kendilerini de Maliye, beş gün

de çalışsa hoca, sekiz gün de çalışsa, on gün de çalışsa otuz gün prim ödemeye icbar ettiğinden dolayı hakikaten öğretim üyelerinin vakıf üniversitelerine maliyetleriyle ilgili ciddi bir rakam ortada dönmektedir; buna da özellikle dikkatinizi çekmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Değerli Başkanım, kısa bir süre istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun

HACI AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Kaldı ki vakıf üniversitelerinde çalışan değerli hocalarımızın bazıları özellikle emekliliği gelmiş fakat kendileri çok kıymetli bilim adamları olduğu için çalıştırılmak istenen kişilerdir. Bu hocalarımızla yapılan görüşmelerde hocalarımız haftada iki gün gelmek istemektedirler, bazen dört gün gelmek istemektedirler. Öğretim üyelerinin doktor öğretim üyesi olarak on iki saat derse girmesi, doçent ve profesörlerin on saat derse girmesi gerekirken yani maaşlarının karşılığı bu kadar derse girmeleri gerekirken bu dersleri istememektedirler. Bütün bunlar bir araya getirildiğinde vakıf üniversitelerinde dengeli bir maaş politikasının uygulanmakta olduğunu pekâlâ söylemek mümkündür; bu açıdan yapılan uygulamada bir yanlışlık söz konusu değildir -Yıldırım Bey, sizin memleketinizdeyim hafta sonu, selam ediyorum- dolayısıyla biz bu önerinin aleyhinde oy kullanacağımızı belirtiyor, saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Öneriyi oylamadan evvel yoklama talebi vardır.

Sayın Özkoç, Sayın Sarıaslan, Sayın Karabıyık, Sayın Gündoğdu, Sayın Kaya, Sayın Köksal, Sayın Şevkin, Sayın Hancıoğlu, Sayın Özer, Sayın Özdemir, Sayın Tıgılı, Sayın Gaytancıoğlu, Sayın Erbay, Sayın Sümer, Sayın Yeşil, Sayın Özkan, Sayın Önal, Sayın Kaya, Sayın Keven.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN – Pusula veren arkadaşlar salonu terk etmesinler.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika veriyorum.

Kapanma Saati: 17.59

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.11

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Sevdâ ERDAN KILIÇ (İzmir)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisinin oylamasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum.

Yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri İstanbul Milletvekili Engin Altay, Manisa Milletvekili Özgür Özel ile Sakarya Milletvekili Engin Özkoç tarafından, 2547 sayılı Kanun'da yapılan değişikliğin uygulanmasındaki aksaklıkların araştırılması, öğretim üyelerinin farklı ücret politikasının ortadan kaldırılması amacıyla 29/3/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun çalışma saatlerine ve 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ilişkin önerisi

29/3/2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 29/3/2022 Salı günü (bugün) toplanamadığından, İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Muhammet Emin Akbaşoğlu

Çankırı

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına alınması ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun 29 Mart 2022 Salı günü (bugün) birleşiminde 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

30 Mart 2022 Çarşamba günü birleşiminde 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

30 Mart 2022 Çarşamba günü birleşiminde 321 Sıra Sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde

31 Mart 2022 Perşembe günkü birleşiminde 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

31 Mart 2022 Perşembe günkü birleşiminde 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanamaması hâlinde haftalık çalışma günlerinin dışında, 1 Nisan 2022 Cuma günü saat 14.00'te toplanması ve bu birleşiminde denetim konularının grşlmeyerek gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi ve aynı birleşimde 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi,

321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İ Tüzük'n 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi ve bölümlerinin ekteki cetveldeki şekliyle olması ve tümü üzerinde grup adına yapılacak konuşmaların en fazla iki konuşmacı tarafından yapılması önerilmiştir.

321 Sıra Sayılı Rize Milletvekili Hayati Yazıcı, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız; Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan; MHP Grup Başkan Vekili, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ve 91 Milletvekilinin Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4284)

Bölümler	Bölüm Maddeleri	Bölümdeki Madde Sayısı
1'inci Bölüm	1 ila 7'nci Maddeler	7
2'nci Bölüm	8 ila 15'inci Maddeler	8
Toplam Madde Sayısı		15

BAşKAN – nerinin gerekçesini açıklamak üzere, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet zdemir.

Buyurun Sayın zdemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Saygıdeğer Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Meclisimiz bu hafta Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ni görüşecek, muhtemelen de bu görüşmenin sonuna kadar çalışacağız, bizim verdiğimiz önerge de bu çalışma takvimine yönelik aslında. Kamuoyunun da malumdur, uzun süredir bu kanun teklifi üzerinde kamuoyunda bir görüşme trafiği var; kamuoyu nezdinde de Meclisimiz nezdinde de önemli olduğunu düşünüyorum. Daha nce, Komisyon aşamasında, geçen hafta Çarşamba günü Komisyon Başkanımız Yusuf Beyazıt'ın önderliğinde bir çalışma yaptık, yaklaşık on yedi saat sürdü ve bütün siyasi partilere mensup milletvekillerimiz de bu çalışmaya destek verdi aslında, çalışmanın başarılı bir şekilde çıkmasına destek verdiler.

MERAL DANIş BEşTAş (Siirt) – Muhalefet ettik.

AHMET ÖZDEMİR (Devamla) – Saygıdeğer Grup Başkan Vekilimiz "Evet verdik." gibi değerlendirdi galiba ama neticede bir fikrin gelişmesine katkı sağlandığını izah etmek için bunu söyledim. Kamuoyuna yansıyan o birkaç küçük görüntü dışında da aslında sadece fikirlerin konuşulduğu, hukukçuların hukuki bilgilerini ileri sürdükleri güzel bir fikir ortamında kanun teklifinin görüşmesini tamamladık, Komisyon aşamasını tamamladık. İnşallah, bu hafta da Genel Kurulda bu görüşmeyi sağlıklı bir şekilde tamamlamayı umuyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinin tarihinde bazen önemli olduğu değerlendirilen konular çok suhuletle, fikir tartışması altında, bu ana fikrin dışına çıkmayarak güzel bir şekilde sonuçlandığı oldu. Biz bu kanun teklifinde de böyle olacağını temenni ediyoruz. Belki Cumhuriyet'in -AK PARTİ'nin ve Milliyetçi Hareket Partisinin- bu kanun teklifindeki getirmek istedikleri bazı düzenlemeler muhalefet partilerimizin uygun bulmadığı düzenlemeler olabilir ama bizim bu konudaki niyetimizin bilinmesini istiyorum. Niyetimiz şuydu: İnsanların oy kullanmasının önündeki engellerin kalktığı, seçmen olma vasfının daha da güçlendirildiği, parti barajının daha aşağı çekildiği ve daha demokratik bir ortam olmasına ilişkin bir çalışmaydı aslında yaptığımız. Elbette ki eleştiriler olabilir, elbette ki farklı görüşlerle daha iyi düşüncelerini paylaşabilir arkadaşlarımız ve nitekim de

komisyonlarda da öyle oldu, Genel Kurulda da öyle olmasını umuyorum; öyle olmasının bizim için bir sakıncası yok çünkü insanlar konuştuıkları zaman... Bunu belki eski bir tabirle söylemek lazım: Barıkayıhakikat müsademeyiefkârdan tezahür eder yani gerçeğin ışığı fikirlerin çatışmasıyla ortaya çıkar. Bu fikirlerin çatışmasına hiçbir itirazımız yok. Zaten özellikle Komisyon aşamasında bütün hukukçu arkadaşlarımız da bu konuda sağduyulu bir şekilde ellerindeki bilgileri paylaştılar.

Güzel bir başlangıç olacağını umuyorum çünkü gerçekten, Meclis bu kanun değişikliğine büyük bir oranda katılarak bugün bu çalışmanın başarılı sonuçlanması için burada. Biz de hem Komisyon aşamasındaki hem Genel Kurul aşamasındaki bu çalışmanın sağlıklı bir şekilde tamamlanması için elimizden geldiğince gayret göstereceğiz. Muhalefet partilerimizdeki milletvekillerimizden de bu konuda katkı sağlamaları bekliyoruz. Genel Kurul çalışmalarımızın bu kanun teklifinin sonuçlanmasına kadar devam etmesine dairdi önergemiz. Bu konudaki önergemize de destek olmanızı temenni ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Erhan Usta.

Buyurun Sayın Usta. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ grup önerisi çalışma takvimine ilişkin, tabii, yapılacak şey seçim kanununa ilişkin değişikliklerin geçirilmesi ancak şunu söylemek lazım: Bu getirilen kanun teklifi, içeriği itibarıyla antidemokratik olduğu gibi hazırlanış aşaması ve Komisyonunda görüşülmesi çok antidemokratik bir kanun teklifidir, umarım Genel Kurul aşaması da o şekilde olmaz. Şu kadarını söyleyeyim: Seçime giderken seçim kanunuyla oynayan hiçbir parti iktidarda kalamamıştır, bu da Türk siyasetinin bir realitesidir; bunu da size arz edeyim.

Şimdi, esas söylemek istediğim şey... Az önce tarımla ilgili bir grup önerimiz olmuştu, Yunus Kılıç Hocanın -şu anda burada mı bilmiyorum-birtakım değerlendirmeleri oldu, karşı değerlendirme yapmaya fırsatımız olmadı. Bir defa, şunu söyleyeyim arkadaşlar: Tarım Kanunu'nda yüzde 1'lik -millî gelire oran olarak- bir destek verilmesi öngörülüyor; tabii, AK PARTİ hükümetleri bunu hiçbir evrede yapmadı, en fazla yüzde 0,6 civarında oldu 2007 yıllarında ama şu anda geldiğimiz noktada bütçede yer aldığı şekliyle -ki millî gelir enflasyon dolayısıyla çok yüksek çıkacak, enflasyonda şişme olacak ama- orijinal millî gelire oranla bile tarımsal amaçlı transferlerin toplamının millî gelire oranı sadece yüzde 0,3'tür yani yüzde 1 olması öngörülen şey yüzde 0,3'tür. Hoca sanki burada "Sadece doğrudan gelir desteği değil, toplamı 1." dedi; biz zaten doğrudan gelir desteği filan olsun demiyoruz. Doğrudan gelir desteğine baktığımızda, 10 binde 8 arkadaşlar yani 10 binde 8 olan bir şeyin sanki yüzde 1 olması gerekmiş gibi birilerinin bir iddiası var burada. Dolayısıyla bütün destekler -işte, dokümanları burada- bunları kapsayacak şekilde yüzde 0,3'tür. Tabii, bu, yeterli değil tarım kesimine. Yani ben şimdi merak ediyorum, çiftçiyle ilgili burada söylediğiniz şeyleri herhangi bir köye gittiğinizde, çiftçinin olduğu bir yerde söyleyebiliyor musunuz? Bunu söyleme imkânınız var mı? Çiftçi bugün kan ağlıyor. 2002 yılında çiftçi borçlarının çiftçi gelirlerine oranı yüzde 7'ymiş, bugün yüzde 60'a ulaştı. Yani çiftçinin toplam hasıladan aldığı gelirin yüzde 60'ı kadar bugün çiftçi borcu var, yüzde 7'lerden aldınız bunu. Dolayısıyla çiftçi para kazanamıyor, parayı kim kazanıyor? Yaptığımız ithalat nedeniyle Rusya'nın çiftçisi, Ukrayna'nın çiftçisi kazanıyor. Zannediyorum, Yunus Bey oraya verilen destekleri yani 370 dolardan buğday alıp içeride 200 dolara unculara satarken verilen desteği sanki bizim çiftçimize verilmiş destek gibi hesaba katarak, böyle bir yanlış içerisine düşüyor.

Diğer bir husus dış ticaret açığı, tarımda dış ticaret açığı. Burada da bence ciddi bir yanlış var, evet, baktığınızda tarım ve tarıma dayalı ürünlerde biraz dış ticaret fazlamız var gibi görünüyor ancak hele hele bir bilim insanının bu analizi yaparken şöyle yapması lazım: Aldığımız ürünlerin tamamı ham madde niteliğinde tarım ürünü ama sattığımız mesela un var, unu da tarım ürünü diye kabul ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Usta.

ERHAN USTA (Devamla) – Şimdi, unun içerisinde zaten önemli bir kısmı elektrik, elektriğimiz ithal. Şimdi bunları düşerek "input" "output" anlamında bir analiz yapıp Yunus Kılıç Hoca buradan gelsin söylesin, Türkiye dış ticarette, tarım dış ticaretinde açık veriyor arkadaşlar, çok net bir şekilde. Yani işçinin, emeğin payını; efendim kullandığımız, yurt dışından aldığımız, ithal ettiğimiz enerjiyi, hepsini kattığınız zaman küçücük bir orada pozitif görünüyor diye "Tarımda pozitifimiz var." diyemezsiniz. Bu, çok teknik, hele hele bir bilim adamının yapmaması gereken bir hatadır.

Şu soruyu kendinize sormanızı istiyorum: Yirmi yıllık iktidarsınız, bugüne kadar olmadı da... Şimdi tabii, bunlar belli bir birikimle geldi, üretimde azalma azalma, geldi geldi geldi... Yani niye her hafta bu ülkede bir tane ürünün, bir tarımsal ürününün kıtlığı çekiliyor? Bu soruyu kendinize sorun, bizim konuşmalarımızın ne kadar haklı olduğunu anlayacaksınız.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş.

Buyurun Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli halklarımız, değerli milletvekilleri; Sayın İlyas Şeker burada mı bilmiyorum, ona birkaç görsel hazırladık; bir görmesini isterim. İlyas Bey biraz önce konuşmasında dedi ki: Ya, "Nevroz" meydanlarına bakın, kim kimi seviyor anlarsınız. İlyas Bey ve değerli AKP milletvekilleri, iktidar milletvekilleri; vallahi kandırıyorlar sizi, doğruyu göstermiyorlar, televizyonlar da göstermiyor; birkaç muhalif basın hariç hiçbir basın organı milyonlarca insanın "Nevroz" Bayramı kutlamasını görmedi. Dünyanın neresinde olsa bu, günlerce manşetten verilecek bir haber olurdu. Size bir sır vereyim mi? Kesin bilgi, en az 20 milyon insan mobilize oldu. Buyurun, Gebze; kar, kış, fırtına, her türlü yağmur, çamur... Bu, Gebze'ydı. Bu neresi? İstanbul. İstanbul'da insanlar sokağa çıkamıyordu ve gerçekten her türlü hava muhalefeti vardı, bir de İçişleri muhalefeti vardı, orada iktidarın muhalefeti vardı "Nevroz'a gidilmesin." diye hür türlü engelleme yapıldı; yüz binlerce insan gitti. Bu neresi biliyor musunuz? Cizre; hani, 1992 "Nevroz"unda insanların katledildiği Cizre "Nevroz"u. Hani, bu var ya Amed "Nevroz"u; 2 milyon insan, objektif olarak değerlendirenler 2 milyon insanın olduğunu söylüyor ve Amed "Nevroz"unda ne yapıldı, biliyor musunuz? 5 tane barikat kuruldu, 5 ayrı arama, 5 GBT, binlerce polis etten duvar ördü sahnenin önünde, gidip o ses mikserinin bile başında durdular ya, polisler ses mikserinin başında durdu ve bütün engellemelere rağmen bütün Amed "Nevroz" alanı oldu. Ya, şunu fark etmediniz mi? Kürt halkı ve dostları sizi Amed "Nevroz"unda gömdü, gömdü, sizin üzerinize toprak attı, dedi ki: "Sizin politikalarınızı mahkûm ediyoruz, sizin bu düşmanlık politikalarınızı reddediyoruz." Bu sadece bir bayram değil, takdir edersiniz; orada iktidarın politikalarına bir "Hayır." vardı, orada partimize, partilerine... Çünkü bu partinin sahibi bizim halkımızdır, biz değiliz. Biz "Halk hareketiyiz." dediğimizde tam da bunu söylüyoruz. Bu, kapatma davasına, HDP'ye saldırılara karşı da çok güçlü bir yanıtı. Evet, medya görmemiş olabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Medya göstermemiş olabilir. Çanakkale köprülerinin açılışını döne döne televizyonlarda gösterebilirsiniz ama bu ülkede nüfusun dörtte 1'i 21 Mart "Nevroz"da isyanını, haykırışını, talebini, eşit ve özgür

yaşam isteğini ifade etti ve İmralı Adası'nda tutulan Abdullah Öcalan'a ilişkin de barış talebini ifade etti, biliyor musunuz? 2013 ve 2015 "Nevroz"unun arkasında olduğunu da ilan etti ve en önemli taleplerinin barış ve demokrasi olduğunu ifade etti ama işte, hatip çıktı, dedi ki: "Nevroz"a bakın. Hakikaten inanmayın, kandırılmayın. Halk burada, görüntüler burada; gelin, istediğiniz zaman sizlerle paylaşalım.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Sayın Özkoç.

Sayın Özkoç yok mu beyler? Yok değil mi Turan Bey?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Geri çekiyoruz efendim.

BAŞKAN – Tamam.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

VIII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Önergeler

1.- Adana Milletvekili İsmail Koncuk'un, (2/3657) esas numaralı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/163)

24/9/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/3657) esas numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurulun gündemine alınmasını arz ederim.

Saygılarımla.

İsmail Koncuk
Adana

BAŞKAN – Önerge üzerinde teklif sahibi Adana Milletvekili İsmail Koncuk.

Buyurun Sayın Koncuk.

İSMAİL KONCUK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Hepinizin de yakından bildiği üzere, İç Tüzük 37'ye göre bir milletvekili bir yasama döneminde vermiş olduğu kanun tekliflerinden bir tanesini doğrudan Genel Kurul gündemine indirmeyi isteyebilir. Ben bir milletvekili olarak bu hakkımı bugüne kadar iki kanun teklifimde kullandım. Biri sözleşmeli personele kadro -ki sözleşmelilerin, sözleşmeliliğin insanlarımızı, çalışanlarımıza büyük bir haksızlık olduğuna inanıyorum, hâlâ da inanıyorum, siz de önümüzdeki süreçte inşallah sözleşmelilere kadro konusunda gerekli çalışmayı yaparsınız- bir tanesi de intibak yasa teklifi, 7 milyon emekli, dul ve yetimi ilgilendiren bir kanun teklifiydi. Maalesef 2 kanun teklifim de reddedildi.

Değerli milletvekilleri, üçüncü yani bugün görüşülecek olan kanun teklifim BAĞ-KUR tescil mağdurları hakkında. Nedir BAĞ-KUR tescil mağdurları? 2000 öncesinde vergi vermelerine rağmen, oda kaydı olmasına rağmen bir şekilde BAĞ-KUR tescili yapılmadığı için emeklilik hakkı kazanamayan on binlerce, belki yüz binlerce esnafımız ve bunlar emekli olamıyor. En acısı nedir biliyor musunuz? Bunlar beni arıyorlar, diyorlar ki: "Sayın Başkanım, torunumuzdan, çocuğumuzdan harçlık istemek zorunda kalıyoruz." Bir devletin en önemli görevlerinden bir tanesi sosyal güvenlik hakkını vatandaşlarına sunmasıdır.

Değerli milletvekilleri, bilhassa iktidar partisi milletvekillerine sesleniyorum; yapılan düzenlemelerle ev kadınları dahi emekli olabiliyor değil mi, ki doğru bir uygulama. Peki, ev kadınlarımıza dahi emeklilik hakkını verirken 2000 öncesinde esnaflık yapmış bu insanlarımızı, on binlerce esnafımıza emeklilik hakkını çok görmek nedir, bunu cevaplamak durumundasınız. Yani devletin görevi vatandaşlarına sosyal güvenlik hakkını vermekse bundan kaçabilmek, buna "yok" diyebilmek herhâlde "iktidarım" diyen bir siyasi partinin görevi olamaz. Onun için bu kanun teklifinin mutlaka kabulünü hepimizden rica ediyorum. Hangi siyasi partimiz olursa olsun, zaten mağdur edilmiş binlerce esnafımızın bir insan hakkı olan sosyal güvenlik hakkına kavuşmasını sağlamak herhâlde bütün siyasi partilerimizin, bütün milletvekillerimizin burada olmasının ana sebebidir. EYT konusu var, bu da bir EYT maalesef, bu da bir EYT problemi.

Değerli milletvekilleri, biliyorsunuz, oda kaydı 2000 öncesinde aslında otomatikman yapılması gereken bir uygulamaydı. O zamanki yöneticilerin, oda yöneticilerinin veya BAĞ-KUR yöneticilerinin de burada ciddi bir eksikliği var. Yani vatandaşlarımız belki imkânsızlıklar sebebiyle BAĞ-KUR tescilini yaptıramamıştı ama kurumsal hatalar da söz konusuydu. Onun için, burada, benim bütün siyasi partilerden istirhamım, bu kanun teklifine hep beraber "evet" diyerek çoktan emekliliğe hak kazanmış olan ve çoğu 60, 65, 70 yaşına gelmiş esnaf vatandaşlarımızın -bakın, bunların sayıları kimine göre 1,5-2 milyon seviyesinde- 1,5-2 milyon esnafımızın geriye dönük borçlanmasını sağlayarak emekli olmalarını sağlayacağız; yapacağımız budur, bu kadar basit bir işlem.

Dolayısıyla ben, Türkiye Büyük Millet Meclisinden, siz kıymetli milletvekillerimden bu konuya destek vereceğinize olan inancımı bütün mağdur esnaflar adına burada ifade ediyorum. Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Alınan karar gereğince, denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sıraya alınan, Rize Milletvekili Hayati Yazıcı, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ile 91 Milletvekilinin Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine başlayacağız.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Rize Milletvekili Hayati Yazıcı, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ile 91 Milletvekilinin

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporu 321 sıra sayısıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, bu teklif İç Tüzük'ün 91'inci maddesi kapsamında temel kanun olarak görülecektir. Bu nedenle, teklifin tümü üzerinde görüşmeler tamamlanıp maddelere geçilmesi kabul edildikten sonra bölümler hâlinde görülecek ve bölümlerde yer alan maddeler ayrı ayrı oylanacaktır.

Teklifin tümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu konuşacaktır.

Buyurun Sayın Dervişoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine İYİ Parti Grubunun görüşü ve düşüncelerini paylaşmak adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Hazırlıklarına 2019 yılında başlanan ve ilginç bir zamanlamayla Türkiye Büyük Millet Meclisinin gündemine getirilen bu kanun teklifi, özellikle en temel özgürlüklerden olan seçme, seçilme ve siyasi faaliyetlerde bulunma haklarını düzenliyor. Gelişmiş ülkelerde, seçim kanunlarında değişiklik yapılmasının amacı, hür ve modern bir demokratik ortamın temini ve buna bağlı olarak adil, tarafsız ve bağımsız seçimlerin tatbididir. Bu teklifi hazırlayanların amacı, böyle halis niyet ve yaklaşımlarla açıklanamayacak kadar farklı anlamlar ve hedefler içermektedir. Gerçekten bir kuyumcu titizliğiyle hazırlanmış bu kanun teklifiyle ilgili her ayrıntı nazarıitbarına alınmış, Komisyon çalışmaları esnasında kanun teklifinin tümü ve maddeleri üzerinde partimizin görüşleri tüm ayrıntılarıyla ifade edilmiş ve hazırlanan muhalefet şerhiyle de taçlandırılmıştır. Bu vesileyle, yoğun emek sarf eden Komisyon üyelerimize, başta Feridun Bahşi ve Ayhan Erel olmak üzere tüm milletvekillerimize ve ayrıca grup çalışanlarımıza şükranlarımı sunuyorum.

Ben maddeler üzerinde önemli birkaç konunun dışında çok fazla ayrıntıya girmeyeceğim, istesem de zaten buna zamanım yetmez. Partimizin değerli sözcüleri hem bölüm konuşmalarında hem de maddeler üzerindeki konuşmalarda gerekli açıklamaları pek tabiidir ki yapacaklardır.

Sayın milletvekilleri, teklif maddelerinin içeriğini, uhdesinde barındırdığı hukuki aykırılıkları ve iktidar bloğunun teklife gömülü birtakım örtülü hükümlerle elde etmek istediği kazanımları ifade etmeden önce, gelinen noktayı daha geniş bir çerçeveden incelemek ve içerisinde bulunduğumuz durumun neye tekabül ettiğini sizlere enine boyuna tasvir etmek istiyorum. Biliyorum ki bu tasvirat şartlar ne olursa olsun iktidarda kalmak isteyen muhterisleri sapmış oldukları yanlış istikametten asla geri döndürmeyecektir. Her şeye rağmen büyük Türk milleti iyi bilsin ve unutmasın ki bu kanun teklifinin görüşmeleri esnasında milletvekili sıralarında sadece dili ve vicdanı olmayan parmaklar değil, haksızlığa ve hukuksuzluğa karşı asla müsamaha göstermeyen, savundukları değerler uğruna yanlışlıklara itiraz edebilmenin faziletiyle yaşayan, tavizsiz doğrularını tarihe not düşerek istikbalimizi aydınlatma kararlılığı sergileyen milletvekilleri de vardır. Tarihe düştüğümüz bu not hukuk vasıtalarını; vatanın, milletin ve devletin bekasını sağlamayı hedeflemek yerine, yalnızca şahsi ve siyasi ikballerini yüceltmek amacıyla silaha dönüştürmeye kalkışanların hazin sonuna işaret edecek ve gelecek nesillere ibret almaları amacıyla ışık tutan bir yol haritası işlevi de görecektir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, öncelikle, bu kanun teklifiyle yaşama geçirilmesi planlanan düzenlemelerin kimler tarafından ve nasıl yapıldığının ve hangi hedefleri amaçladığının çok doğru bir biçimde anlaşılması gerekmektedir. Şayet bu kanun teklifi vazgeçilmez bir mecburiyetten kaynaklandıysa hazırlık sürecinin şeffaf ve kamuoyunun gözleri önünde konuyla doğrudan ilişkili siyasi partilerin ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla hazırlanması icap ederdi. Oysa hepimiz gayet iyi biliyoruz ki bahse konu hazırlık iktidara mensup iki parti tarafından kapalı kapılar ardında ve herkesten saklanarak ve sadece sahip oldukları iktidarı kurtarmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kanun teklifi, Cumhur İttifakı'nın 2 paydaşının Genel Başkan Yardımcıları tarafından kamuoyuna sunulmuş, magazinsel tartışmalar yaşanması muradıyla da gündeme taşınmıştır. Bu tartışmalardan medet umuyor olmanız bile ciddiyetten ne kadar uzak olduğunuzun bir göstergesidir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) 2018 yılına kadar kendi başlattığı tartışmalardan beslenmeyi ve onlardan siyasi rant devşirmeyi beceren bu iktidar belli ki artık İYİ Partinin Mecliste bulunduğu idrakinde değildir. Biz sizin yapay ve sanal tartışmalarınızla uğraşacak, vakit kaybedecek değiliz. Değirmeninize taşınacak su bulurlarsa kuşattığınız medyanın her derde deva televizyon yorumcuları ve köşe yazarları taşısın. Biz bu kürsülerden milletin sesi olmaya ve gerçekleri gözlerinizin içine baka baka haykırmaya devam edeceğiz. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; seçim kanunları yönetimde istikrarı ve temsilde adaleti esas almalıdır. Buradan iktidar vekillerine sormak istiyorum: 2018 yılında gerçekleşen seçimler öncesinde temsilde adaleti ve yönetimde istikrarı sağlayacağı iddia edilerek getirilen mevcut seçim mevzuatı 2023 seçimlerinin arifesinde hangi saiklerle değiştirilmek istenmektedir? Gündemimizde bulunan bu kanun teklifi, aslında iktidarın 2018 yılında hayata geçirmiş olduğu değişikliklerle adil olmayan bir seçim mekanizmasını inşa ettiğinin ikrarı niteliğinde değil midir? Eğer bu kanunun takdim gerekçesi imzacı vekillerin de iddia ettiği gibi "temsilde adalet" ilkesinin daha iyi tatbik edilmesi ise bu durumda aslında iktidarın yasa yapım süreçlerinde ne denli basiretsiz ve beceriksiz olduğunu kabul ettiği anlamına gelmez mi? Yok, eğer kanunun Meclise sunulma gerekçesi bahse konu bu basiretsizlik değilse o zaman iktidar 2023 seçimleri arifesinde böyle bir teklifle ne gibi örtülü amaçları olduğunu Türk milletine açıklamak mecburiyetindedir. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sizlere sesleniyorum: Artık kendinize geliniz, burada türlü hesaplarla üzerinde oyunlar oynamaya kalkıştığınız irade yüce Türk milletinin iradesidir, haddinizi biliniz! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Bu Meclis artık sizin yanlış yaptığınız kanunları düzeltmeye çalışmaktan bitap düşmüştür. Anayasa yapıyorsunuz, Tayyip Erdoğan'a göre; ihale yasası yapıyorsunuz, yandaş müteahhitlere göre; şimdi de seçim yasası yapıyorsunuz, Cumhur İttifakı'na göre. Millet yararına iş yapmaya ne zaman başlayacaksınız? (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Bunun için şayet muhalefete düşmeyi bekliyorsanız unutmayın ki o günler çok ama çok yakındır.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – İnşallah!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Allah şahit, yüce Meclis ve aziz milletimiz de şahit olsun ki eğip бүктüğünüz tüm değerlerimizi bir bir düzelterek. Sayın Genel Başkanımız Meral Akşener'in ifadesiyle "Ant olsun, şart olsun ki Türkiye'yi içine düşürdüğünüz bataklıktan çıkaracak ve aydınlık ufuklarla buluşturacağız." (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ulaşılması hedeflenen bir istikamet olarak modern ve özgürlükçü bir demokrasi, her alanda istikrara ve refaha yol açması planlanan barışçıl ve katılımcı bir siyasi dönüşümü gerekli ve mecburi kılar.

Bu siyasi dönüşümün ve demokratik sürecin yapı taşlarını temel hak ve özgürlüklerin tesisinin yanı sıra, seçimlerin tam manasıyla hür ve adil şartlar altında yapılması oluşturur. Zira, ancak adil ve hür seçimlerin mevcudiyeti hâlinde hukukun üstünlüğü temin edilebilir, temel hak ve özgürlükler güvence altına alınabilir ve en nihayetinde, milletin iradesi herhangi bir fesada maruz kalmadan tecelli edebilir.

"Hür ve adil bir seçim" denildiğinde karşımıza tatmin edilmesi gereken birtakım kriterler çıkıyor. Öncelikle, seçimlere ilişkin hukuki çerçevenin belirli ve istikrarlı bir nitelik arz etmesi icap etmektedir. Seçme seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları Anayasal güvence altına alınmış olmalı, seçim kanunları seçimlerden önce ve belirli katılımcıların çıkarları lehine değiştirilemez bir nitelik taşımalıdır. Başka bir ifadeyle, seçim mevzuatı vatandaşlar arasında hak ihlallerinin ve hukuksuzlukların yaşanacağına dair bir kanaatin oluşmasını engelleyecek ölçüde istikrarlı ve güvenilir olmalıdır. Bunun yanı sıra, seçim kurulları ve seçimin yönetimiyle muvazzaf idari otoritelerin bağımsız, tarafsız ve hesap verebilir nitelikte olması gerekmektedir.

Yapacağınız bu yeni düzenlemeyle, yasayı uygulayacak hâkimleri daha yasa çıkmadan töhmet altında bırakıyorsunuz. Adalet duygusunu onarılması zor bir biçimde zedelediğinizi hâlâ görmüyor musunuz? Sizlerden bir istirhamım var: Tuttuğunuz bu yolu terk edin ve Allah aşkına ellerinizi hâkimlerin üzerinden çekin, Türk milleti adına karar veren hâkimleri de rahat bırakın. (İYİ Parti sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bilindiği gibi, seçim çevrelerinin teşekkülünün ve uygulanan temsil sistemlerinin niteliğinin, bir zümrenin değil, sadece ve yalnızca milletin iradesinin tecelli etmesine imkân verecek şekilde inşa edilmiş olması hayati bir mecburiyet arz eder.

Bu hususlara ek olarak, hür ve adil seçimler; kampanya süreçlerinin tüm siyasi katılımcılar için eşit şartlarda sürdürülebilmesini, eşit derecede rekabeti temin etmesini, finansal kaynaklar da dâhil olmak üzere devletin imkân ve kabiliyetlerinin o an iktidarda bulunan parti adına orantısız bir şekilde kullanılmasının engellenmesini öngörür. Şüphesiz, bu başlığın içine, en önemli siyasi propaganda araçlarından biri olan medya erişimi de dâhildir. İktidar partisinin, kamu tüzel kişiliğini haiz medyayı rekabeti önleyici ve diğer siyasi aktörleri baskılayacak bir şekilde orantısız kullanması da adil ve hür seçimleri engelleyecek başat unsurlardan biri olarak değerlendirilmektedir.

Kıymetli milletvekilleri, saymış olduğum tüm bu hususlar, iktidar blokunun siyasi retoriğinde sıklıkla yer verdiği ancak şartlarını yerine getirmekte aynı ölçüde başarısız olduğu demokratik gerekliliklerin ve bu gerekliliklerin yapısal bileşenlerinden olan adil ve özgür seçimlerin kapsamını belirler. Ne var ki mevcut iktidar devleti topyekûn müessir bir hâle getirmenin ve bu etkinliği muhafaza ve idame etmenin en temel gerekliliği olan bu standartları sağlamakta ziyadesiyle nobran, hukuka uygun, adil ve hür seçimlerin tatbikine imkân verecek yasal düzenlemeleri hayata geçirme hususunda ise oldukça beceriksiz ve başarısızdır. Üzerinde konuşmakta olduğumuz kanun teklifinin içeriği, 2023 seçimleri arifesinde alelacele bir tavırla Gazi Meclise takdim edilmesi de bu başarısızlığın açık bir tezahürü niteliği taşımaktadır.

Sayın milletvekilleri, seçimler yaklaştıkça paniğe kapılmış bir iktidarın kifayetsizliğinden kaynaklı sorunlar yaşanmaktadır. Yönetme kabiliyetini yitirmiş iktidar sahipleri kendilerini kurtaracak çareler aramakta ve yeni yollar keşfetmeye çalışmaktadır. Bizim nazarımda bu kifayetsiz aceleciliğin de sebebi aşikârdır; benzer örneklerine de siyasi tarihte pek çok kez rastlandığı üzere, bu muhteris ve otoriter tavır milletin feraseti karşısında köşeye sıkışmıştır. Bu, aslında, siyaseten yok oluşun alametidir. İktidar bloku bu çöküşün farkındadır ve beyhude çabalarla seçim mevzuatında değişiklikler yaparak şahsi ve siyasi ikballerini garanti altına almaya çalışmakta, oyun devam ederken oyunun kurallarını tek taraflı ve diğer katılımcıların aleyhine bir şekilde değiştirmeye kalkışarak güya kendini kurtarmayı amaçlamaktadır.

Siyasetçinin er meydanı seçimdir. Seçim dediğin, eşit şartlarda ve mertçe yapılı. Seçime az bir vakit kala diğer siyasi aktörler tüm hazırlıklarını ve teşkilatlanmalarını mevcut seçim mevzuatına göre sürdürüyorken getirmekte olduğunuz bu seçim kanunuyla oyunun kurallarını oyun esnasında değiştiriyor, tabiri caizse muarazanın şerefine gölge düşürüyorsunuz.

Milletin iradesini hiçe sayan, devletin ve milletin selametini değil, neye mal olursa olsun siyasi mevcudiyetinin devamını arzulayan her iktidar yüce Türk milletinden gerekli cevabı almıştır. Önümüzdeki seçimlerde de tarihin tekerrür ettiğine hep birlikte bir kez daha şahitlik edeceğiz. Ne var ki Türk siyasi tarihi bu beyhude çabayı bir utanç vesikası olarak daima hatırlayacaktır! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sesime kulak vermenizi istiyorum: Hangi planı yaparsanız yapın, hangi mühendislikten medet umarsanız umun, hangi sinsî hesabı devreye sokarsanız sokun, siz yolcusunuz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Abbas yolcu!

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Millet kararını çoktan vermiştir. Bu büyük milletin iradesinden kaçamayacak ve onun iradesine ha bugün ha yarın teslim olacaksınız.

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuşmakta olduğumuz kanun teklifinin maddeleri de az önce sözünü ettiğim otoriter ve tutarsızlık içeren zihniyetin bir yansıması niteliğindedir. 1'inci maddeyle seçim barajının yüzde 7'ye düşürülmesi öngörülmektedir. Bu değişikliğin gerekçesi olarak, iktidar, temsilde adaleti ve demokrasi standartlarının iyileştirilmesini işaret etmektedir. Biz bu gerekçeyi tebessümle karşılıyoruz. Zira çok hızlı ve yüzeyel bir araştırma yaptığımızda dahi görüyoruz ki yüzde 10'luk seçim barajını uygulayan başka bir ülke olmadığı gibi, bu teklif yasalaşırsa yüzde 7'lik seçim barajıyla bile Kazakistan'la birlikte dünyadaki en yüksek seçim barajını uygulayacak ülke olacağız. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Gelişmiş ülkelerin seçim barajlarına ilişkin karşılaştırmalı bir inceleme yaptığımızda da görüyoruz ki pek çok ülkede ya hiç seçim barajı uygulanmıyor yahut çok düşük oranlarda seçim barajı uygulanıyor. Örneğin, ABD, Birleşik Krallık, Kanada, Japonya gibi ülkelerde seçim barajı hiç yokken Almanya'da bu baraj yüzde 5, İspanya ve İtalya'da yüzde 3'tür.

Daha ilginç bir hususu arz edeyim: Rusya ve Macaristan gibi, uluslararası literatürde rekabetçi otoriter rejimler olarak nitelendirilen ülkelerde dahi seçim barajı yüzde 7'lik nisabın altındadır. Görünen o ki iktidarın vizyonu, yüz yıllık köklü bir demokrasi geçmişine sahip cumhuriyetimizi, muhalif siyasilerin ve gazetecilerin şaibeli şekilde ortadan kaybolduğu Rusya'nın ve küresel pandemi koşullarının otorite pekiştirme aracı olarak kullanıldığı Macaristan'ın dahi gerisinde konumlandırmaktadır. Bir kez daha bu yüzde 7'lik barajı gözden geçirmenizi teklif ediyoruz. İyileştirilmiş, güçlendirilmiş demokratik parlamenter sistem tasarımızda ifade ettiğimiz gibi, bu barajın yüzde 3 olarak uygulanmasının yerinde olacağı kanaatini taşıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Dervişoğlu.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Çok teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz teklifin 2'nci maddesi D'Hondt nispi temsil sisteminin ittifak içerisinde uygulanması usulünü kaldırmaktadır, böylelikle D'Hondt sisteminin genel uygulamasına imkân tanınmaktadır. Kanımızca iktidarın bu noktada bir kafa karışıklığı mevcuttur, yoksa neden 2018 seçimlerinde canhıraş bir şekilde savunduğu ittifaklar sisteminden vazgeçsin ve fiilen ittifak kurmayı anlamsız hâle getirecek bir kanun teklifi tanzim etsin ki?

Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçerken koalisyonun zorluklarına işaret ede ede geldiniz. Şimdi öyle bir sistem kurguluyorsunuz ki seçimlerden önce bile koalisyonu zaruri kılıyorsunuz. Belli ki iktidarın bu uygulamadan da sinsî bir beklentisi vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Toplasın Başkanım.
BAŞKAN – Buyurun.

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Boş yere beklemeyin, engeller koydunuz aştık, tuzaklar kurdunuz bozduk; yaşadıklarınızdan Allah aşkına ders çıkarın. Hukuka aykırı, millet iradesini zaptırap altına alma çabası güden ve demokratik meşruiyeti zedeleyici hiçbir çaba milletin sinesinde karşılık bulmayacaktır. Bilakis bu durum, iktidarın Türk milleti nezdindeki biçare vaziyetini, içerisinde bulunduğu sakıncalı ruh hâlini ve kurumları tahakküm altına almaya çalışan pervasız teşebbüsünü gözler önüne sermektedir.

Buradan sizleri bir kez daha uyarıyorum: Elinizdeki hassas teraziyi milletin istikbali ve demokrasinin güçlenmesi için kullanın. Sahibi olduğunuz kanun yapma gücünü iktidarda kalmanızı garanti altına alacak bir silah olarak görmekten vazgeçin. Unutmayınız ki hiçbir silah sahibine sadık değildir, gün gelir sizi vurur; bizden söylemesi! (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (Devamla) – Başkanım, ramazanı tebrik edeceğim.

Sözlerimin sonunda, bu hafta sonu karşılayacağımız mübarek ramazan ayımızı tebrik eder, iyiliklere vesile olmasını dilerim.

Sabrınız için teşekkür ediyor, yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkanım, müsaadeniz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Feti Yıldız.

Buyurun Sayın Yıldız. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA FETİ YILDIZ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, Komisyonun değerli üyeleri; 321 sıra sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz alışı bulunuyorum. Sözlerime başlamadan önce hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, kanun teklifi, milletvekili seçim barajının yüzde 10'dan 7'ye düşürülmesi, milletvekili dağılımının ittifaklar üzerinden değil, doğrudan partiler üzerinden yapılması, partilerin seçime katılması için "Mecliste grubu bulunması" ibaresinin madde metninden çıkarılması, teşkilatlanma yeter sayısı esas alınarak ilçe, il ve büyük kongrelerini üst üste 2 defa ihmal etmemiş olmak koşuluyla seçime katılma hakkını muhafaza etmesi, il seçim kurulu başkan ve üyeleri ile ilçe seçim kurulu başkanlarının en az birinci sınıfa ayrılmış hâkimler arasından ad çekmeyle belirlenmesi, bir siyasi partinin başka bir siyasi partinin üyesini ancak kendi rızası varsa sandık kurulu üyesi gösterebilmesi, mahallî idareler seçimlerinde seçmen güncellemelerinin üç ay önceki seçmen kütüğü üzerinden yapılması, daha önce seçmen olan birinin bir şekilde adresi kapansa dahi son seçmen olduğu yerde seçmen olma hakkının devam ettirilmesi ve "Başbakanlık" ibaresinin Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine uyum düzenlemesi çerçevesinden çıkarılması, muhtar seçilen bir kişinin seçilme yeterliliğine sahip olduğuna ilişkin belgeleri en geç on gün içerisinde ibraz etmek suretiyle muhtarlık mazbatasının alınması değişikliklerini içermektedir.

Sayın milletvekilleri, siyasi partiler ve seçimler demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Siyasi partiler demokrasinin örgütlü yanını, seçimler ise millet egemenliğinin görünür yanını ortaya koyan araçlardır. Siyasi partiler ve seçim kanunları ülkelerin demokrasi standardını göstermesi bakımından önemli belgelerdir.

Değerli arkadaşlar, demokratik rejimle idare edilen ülkelerde yönetim yetkisinin kaynağı seçimlerdir. Milletın temsilcileri ve yöneticiler seçimler vasıtasıyla göreve gelir, seçimler vasıtasıyla temsil ve yönetme ehliyetini kaybederler. 82 Anayasası'nın 67'nci maddesine "temsilde adalet, yönetimde istikrar" ifadesi dâhil edilmiş, böylece seçim kanunlarının bu 2 ilkeyi bağdaştıracak biçimde düzenleneceği esası getirilmiştir. Bu 2 kavram amaç farklılığı gösteren ve birbirine zıt kavramlardır. Bu zıtlık nedeniyle, parlamenter sistem içerisinde bu 2 ilkeyi bağdaştırmak her zaman mümkün olmamıştır.

Sayın milletvekilleri, 16 Nisan 2017 tarihinde yapılan referandumla birlikte Türk milleti, yetmiş yıllık uygulamada tüm mahzur ve zayıflıklarını gördüğü parlamenter sistemden vazgeçmiş ve Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemini ihdas etmiştir. Referandumun ardından, Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Bey her platformda konuşulan genel seçim barajını tartışmaya açmış, Sayın Cumhurbaşkanımız da seçim öncesi partilerin ittifak yapmasını önermiştir. Bu gelişmelerden sonra seçim barajının düşürülmesi ve seçim ittifakları konuları gündemde ağırlıklı olarak yerini almıştır. 13 Mart 2018 tarihinde yapılan kanun değişikliğiyle siyasi partilerin ittifak yapmalarının yolu açılmış, Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 12'nci maddesine seçim ittifakıyla ilgili düzenlemeler eklenerek bir protokol çerçevesinde ittifak yapmak suretiyle siyasi partilerin seçime katılabilmeleri imkânı tanınmıştır. Bu sayede fiilî seçim ittifaklarına hukuki nitelik kazandırılmış ve genel seçim barajı bu şekilde sıfıra indirilmiştir.

Değerli arkadaşlar, seçim barajı, 12 Eylül askerî ara rejimi döneminde yasama yetkisini kullanan Danışma Meclisi ve Millî Güvenlik Konseyi tarafından siyasal sistemimize dâhil edilmiştir. Baraj sisteminin genel gerekçesine bakıldığında, hükûmet istikrarına vurgu yapıldığı görülmektedir. 1980 öncesi sıkça görülen koalisyon pazarlıkları, demokratik ahlaka aykırı girişimler, Meclisin çok parçalı oluşu gibi birçok sebeple bu düzenleme uzunca bir zaman kamuoyunda destek bulmuştur. Tamamen veya kısmen nispi temsil sistemini uygulayan ülkelerin çoğunda resmî bir seçim barajı bulunmaktadır. Seçim barajında yapılan değişikliklerin siyasi partilerin izlediği politikalarda önemli etkileri olduğu, seçmenin oy kullanma davranışlarına yansıdığı -zaman zaman da stratejik oy kullanıldığı- bilinmektedir.

Değerli milletvekilleri, seçim barajları, ülkelerin kendine özgü şartları sebebiyle farklılıklar göstermektedir. Ülkemizde seçim sistemleri üzerinde uzun süredir tartışmalar yapılmış, seçim barajının Anayasa'ya aykırı olduğu dile getirilmiş ve Anayasa'nın eşitlik ilkesini, ölçülülük ilkesini, düşüncüyü açıklama ve yayma hürriyetini ve yayma hürriyetini ihlal ettiği ifade edilmiştir. Seçim barajının iptali için Anayasa Mahkemesine dava açılmış ancak Anayasa Mahkemesi, seçim barajının seçme ve seçilme hakkını sınırlayıcı ölçülere varmadıkça kabul edilebilir ve uygulanabilir olduğuna, seçim barajının yüksek olmadığına, Anayasa'nın "temsilde adalet ve yönetimde istikrar" ilkelerine uygun olduğuna karar vermiştir; ancak Anayasa Mahkemesinin bu konudaki kararlarında devamlılık ve süreklilik yoktur. Anayasa Mahkemesinin genel barajı değerlendirirken yasama organının anayasal çerçeveye bağlı kalarak takdir ettiği sınırlama ve baraja rakam olarak el atmasının yargısal denetimin amacıyla bağdaşmayacağı da açıktır. Başka bir ifadeyle, mahkeme, bir kanun veya bir kararnamenin tamamını veya bir kısmını iptal ederken kanun koyucu gibi hareket ederek yeni bir uygulamaya yol açacak hükûm tesis edemez.

Uluslararası hukuk açısından da İnsan Hakları Beyannamesi'nin 21'inci maddesindeki düzenlemenin hedefi doğrultusunda, Türkiye'den yapılan başvurular sonucunda AİHM'in 2. Dairesi 2007'de, Büyük Daire 2008 yılında vermiş olduğu kararlarla Türkiye'deki tarihî ve siyasi şartları dikkate alarak şu saptamaları yapmıştır: İstikrarın meşru bir amaç olduğunu, bölünmeyi engellemek için devlete yeterli takdir alanı bırakılması gerektiğini, yüzde 10'luk barajın takdir marjını aşmadığını ve bu durumda Ek 1 No.lu Protokol'ün 3'üncü maddesindeki düzenlemeyi ihlal etmediğini belirtmiştir. Seçimler, genel ilkeleriyle kişinin seçme ve seçilme hakkı tüm ülkelerde anayasalarda düzenlendiği hâlde, seçim sistemi ve ayrıntılarını düzenleyen normlar ülkelerin daha çok yasalarında yer almaktadır, parlamentonun bu hususu uzun uzun ele alıp tartışması gerekir. Demokrasilerde

seçim sistemleri çeşitlidir bildiğiniz gibi, sadece nispi temsil sisteminin bile 300 çeşit uygulaması vardır.

Sayın milletvekilleri, parlamenter sistem, yasama ve yürütme organının ortak faaliyet alanlarına ve karşılıklı eylem araçlarına sahip olduğu kuvvetler birliğine dayanan bir rejimdir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi ise sert kuvvetler ayrılığına dayanır. Burada temel amaç, bireyin hak ve hürriyetlerinin azami şekilde korunmasıdır. Yasamayla birlikte yürütme organının doğrudan halk tarafından seçiliyor olması, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin demokratik değer açısından parlamenter sisteme olan bariz üstünlüğüdür.

Değerli arkadaşlar, şimdi düzenlemedeki 1'inci maddeye gelirsek, Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 33'üncü maddesinde değişiklik yapılarak yüzde 10 olarak uygulanan ülke seçim barajı yüzde 7'ye indirilmektedir. Ülke seçim barajının yüzde 7 olarak uygulanmasıyla birlikte yönetimde istikrar örselenmeden daha fazla fikrin yasama organında temsil edilebilir olması amaçlanmıştır.

Madde 2'de, Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 34'üncü maddesinde değişiklik yapılarak bağımsız adaylar ve 33'üncü maddede yazılı oranı aşan siyasi partilerin bir seçim çevresinde elde edecekleri milletvekili sayısının hesaplanması düzenlenmiştir. Siyasi partilerin milletvekili sayısı her seçim çevresinde elde ettiği oy sayısı esas alınarak genel D'Hondt uygulamasıyla belirlenecektir. Siyasi partiler seçim bölgelerinde gerekli oy oranına ulaşmadan, içinde bulunduğu ittifakın artık oyları sebebiyle milletvekili çıkaramayacaktır, seçim çevrelerinde her parti kendi oyu oranında temsiliyet kazanacaktır. Bu düzenlemeyle, seçmen iradesine karşı meydana gelen sapmaların önüne geçilmek istenmiştir. Bu kanun teklifine karşı çıkanlar, mahcup bir ifadeyle de olsa Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin, yönetimde istikrar getirdiğini itiraf etmek zorunda kalmışlardır. 24 Haziran Seçimlerinde, 30 seçim çevresinde havuzda biriken artık oylar nedeniyle 30 milletvekili adayı milletvekili olmuş, seçmenin vekil olarak görmediği 30 kişi milletvekili olmuştur. Bu beyanımın burada bulunan hiçbir arkadaşımızın üzülmesini istemem ancak maddi gerçek budur. Önerilen bu değişiklikle siyasi partilerin tüzel kişiliğine destek verilmiş, her partinin ittifak dışında görünürlüğü güçlendirilmiştir.

3'üncü maddede Siyasi Partiler Kanunu'nun 36'ncı maddesine şu fıkra eklenmiştir: "Seçime katılma yeterliliği elde eden parti, Siyasi Partiler Kanunu'nda öngörülen ve parti tüzüğünde belirtilen süreler içerisinde il, ilçe ve büyük kongrelerini üst üste 2 defa ihmal etmemiş olma koşuluyla seçime katılma hakkını muhafaza eder." Demokrasi, örgütlü toplumu önerir, önemser, örgütlenmenin en özgün modelini de siyasi partiler oluşturur.

Değerli arkadaşlar, teklifin 4'üncü maddesinde 3'üncü maddede yapılan değişikliğe uyum düzenlemesi yapılmaktadır. Siyasi partilerin Mecliste grup oluşturmaları, yasama organının faaliyetine kurumsal olarak katılmalarına ilişkin bir düzenlemedir. Salt grup kurmuş olabilmeyen, seçime katılabilmeyen yeter şartlarından biri olması uygun görülmemiştir. Burada milletvekillerinin araçsallaştırılması etik bulunmamış ve grup kurmanın seçime katılmak için yeterli şart olması böylece metinden çıkarılmıştır.

5'inci maddeye gelirek -en çok tartışma yapılan şeydir ki bu kamuoyunda da tartışıldı- 298 sayılı Seçim Kanunu'nun 15'inci maddesinin birinci fıkrası değiştirilmiştir. İl seçim kurulu, 1 başkan, 2 asil üye ve 2 yedek üyeden oluşur. İl seçim kurulu başkanı ve asil üyeler ile yedek üyeler, iki yılda bir ocak ayının son haftasında, il merkezlerinde görev yapan, kınama veya daha ağır disiplin cezası almamış, en az birinci sınıfa ayrılmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliğini kaybetmemiş hâkimler arasından, adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonunca ad çekme suretiyle tespit edilir. Ad çekmede ilk çıkan hâkim başkan, sonraki 2 hâkim asil üye, son çıkan 2 hâkim de yedek üye olarak belirlenir. Ad çekmeye katılacak hâkim sayısının 5'ten az olması durumunda, bu hâkimler arasında, ad çekme işleminden sonra eksik kalan asil ve yedek üyeler kıdem sırasına göre belirlenir. Bu suretle oluşturulan il seçim kurulu iki yıl süreyle görev yapar. Hâkimlerin kıdemi, Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 15'inci maddesine göre belirlenir ancak bu kıdemin belirlenmesinde, kınama veya daha ağır disiplin cezası almış olanlar diğerlerinden kıdemsiz sayılır.

Sayın milletvekilleri, bu madde çok tartışıldığı için birkaç şey daha eklemek istiyorum. Hâkimlerin birinci sınıfa ayrılması işlemi, ahlaki gidışleri, meslek bilgileri, gayret ve çalışmaları, çıkardıkları işlerin miktarı, göreve bağlılıkları, üst merci ve müfettişlerin haklarında düzenlediği performans değerlendirmesi ve geliştirme formu dikkate alınarak yapılır.

Sayın milletvekilleri, ülkemizde, bugün itibarıyla 23.160 hâkim bulunmaktadır. 81 ilimizde, 405 hâkim il seçim kurullarında, 1.094 hâkim ise ilçe seçim kurullarında görev yapacaktır. İl ve ilçe seçim kurullarında görev alacak hâkimlerin ad çekme suretiyle belirlenmesi yöntemini şaibeyle bir arada telaffuz etmek, seçim kurullarında görev yapacak hâkimlere hakaret, dahası, büyük bir iftiradır.

Değerli arkadaşlar, 6'ncı maddeye gelirsek, burada da benzer uygulamadır, ilçe seçim kurullarıyla ilgilidir. Yine, burada da en az birinci sınıfa ayrılmış hâkimler arasından kura şeklinde, ad çekme suretiyle belirlenecek, eğer bulunmazsa kıdem sırası getirilecektir.

7'nci maddede ise 298 sayılı Kanun'un 23'üncü maddesinin beşinci fıkrasından sonra gelmek üzere... "Sandık kuruluna üye bildirme hakkı olan bir parti, kişinin oluru almadan başka bir partinin üyesini sandık kurulu üyesi olarak gösteremez." Burada gereksiz tartışmaların önlenmesi amaçlanmıştır.

8'inci maddede ise "Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun uyarınca yapılacak mahalli idareler genel seçiminde, birinci fıkra gereğince, yerleşim yeri adresine göre oluşturulan seçimin başlangıç tarihinden üç ay önceki seçmen kütüğü üzerinden güncelleme yapılır." fıkrası eklenmiştir.

9'uncu madde kütük düzenlemesi nedeniyle seçmenin hiçbir şekilde oy kullanma hakkından yoksun bırakılmaması için düzenlenmiştir.

Sayın Başkan, iki dakikamız kaldı ama biraz müsamaha ederseniz...

Adresi kapanmış olması sebebiyle Adres Kayıt Sistemi'nde görülmeyenler, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün Adres Kayıt Sistemi'nde bulunan en son geçerli adres kayıt bilgileri kapsamında seçmen kütüğünde kaydedilecektir. Oy kullanma hakkının kaybedilmesinin önüne geçilmek amaçlanmış, adresi kapanmış seçmenlerin nerede oy kullanacağı yasal zemine kavuşturulmuştur.

Değerli milletvekilleri, muhtarlarla ilgili 10'uncu madde şöyle: "298 sayılı Kanunun 40'inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Muhtarlık bölgesi askı listelerinin askı süresi içinde, bir seçim çevresinden diğerine yapılan seçmen nakil istemleri hakkında ilçe seçim kurulu başkanı tarafından, itiraz üzerine veya nakil isteminin şüpheli bir girişim olduğu kanaatine varılması üzerine resen yapılacak araştırma ve inceleme neticesinde, nakil isteminin kabul edilmemesi halinde seçmen kaydı dondurulmaz ve bir önce kayıtlı olduğu adreste seçmen kaydı devam eder." Burada seçmenin seçme hakkının hiçbir şekilde elinden alınmaması amaçlanmıştır.

11'inci maddede de Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine uyumlu olarak "başbakanlık" ifadesi madde metninden çıkarılmıştır.

Değerli arkadaşlar, 12'nci madde şöyle: "İl seçim kurulu başkan ve üyeleri ile ilçe seçim kurulu başkanları, bu maddenin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde, 15'inci ve 18'inci maddelerde bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklere

göre yeniden belirlenir. Bu şekilde belirlenen başkan ve üyeler, önceki başkan ve üyelerin görev süresini tamamlar.” Bu uygulamanın, seçmen iradesini etkileme veya seçime katılanların bir kısmına avantaj veya dezavantaj oluşturduğu gibi bir işlevi yapması mümkün değildir. Bu yönde yapılan itirazların hukuki bir dayanağı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

FETİ YILDIZ (Devamla) – Sağ ol Başkanım.

13’üncü maddeye göre seçimde ilk sırada yer alan muhtar adayı seçilme yeterliliğine sahip olduğunu en geç on gün içinde belgelendirmesi hâlinde kendisine seçimi kazandığına dair mazbata verilir. Bu süreç uzamadan muhtarın belirlenecek göreve başlaması amaçlanmıştır.

14 ve 15 yürürlük maddesidir.

Sayın Başkanım, değeri milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti’nin zihni kodlarının tam olarak anlaşılması, devleti kuran Türk milliyetçilerinin devlet aklını yansıtan zihin, tavır, eylem kodlarının anlaşılmasına bağlıdır. Devletin zamana ve şartlara göre değişen özel bir yapısıyla genel ve değişmeyen bir özü vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin Feti Bey.

Müşavat Bey’e iki dakika verdim, size de...

FETİ YILDIZ (Devamla) – Değişmeyen bu öz ve ruh devlet aklıdır. Devlet akli her şeyden önce siyasi davranışta yüksek bir rasyonalite ve amaca uygunluk arar. Demokrasi, doğası gereği korunması ve yaşatılması en zor rejimdir; kesintilere uğrasa da Türk milleti demokrasiyi evrensel kurallarıyla tam olarak özümsemiş, her türlü tertip ve oyunları bozmuş ve yaşatmasını bilmiştir.

Değerli milletvekilleri, benden önce konuşan sayın hatibin sözlerine bir iki cümleyle cevap vermek istiyorum. Cumhuriyet ittifakı sadece bir seçim ittifakı olmayıp Türkiye’ye yönelik iç ve dış kaynaklı hasmane girişimler karşısında millî ve ahlaki duruş ve bu çerçevede sürdürülecek tarihî bir birlikteliktir. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FETİ YILDIZ (Devamla) – Başkanım, bitiriyorum. Bitiriyorum Başkanım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Verelim, verelim.

FETİ YILDIZ (Devamla) – İhaneti bir meta gibi pazarlayanlarla Cumhuriyet ittifakı’nı mukayese etmek, en basitinden, ilme karşı saygısızlıktır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş.

Buyurun Sayın Beştaş. (HDP sıralarından alkışlar)

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Yalnız, Sayın Başkanım, bir dakika alacağım var sizden.

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu arada, Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarında tamı tamına 4 milletvekili var. Bunu da halkımıza ifade ediyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Kendi sıralarınızda kaç kişi var, onu da söylerseniz. Kendi sıralarınızda kaç kişi var?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bizim sıralarımızda bulunanlar hariç 5 vekilimiz Adalet Komisyonunda, bir de Plan Bütçe Komisyonunda.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Bizimkilerin de Adalet Komisyonunda ve Plan Bütçe Komisyonunda hepsi. Bak, kendi konuşmacılarınız yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Buna itiraz etmenize gerek yok, zamanımızı çalışıyorsunuz.

Değerli halkımız, evet, bugün seçim kanunu teklifini görüşüyoruz ve iki buçuk yıldır Cumhuriyet ittifakı ortakları gizli kapaklı, kapalı kapılar ardında, hiç kimseye hiçbir bilgi verilmeden, bırakın tartışmayı, bırakın müzakere etmeyi, hiçbir bilgi verilmeden bir kanun teklifi hazırladı ve önümüze getirdi. Garip bir şekilde, bu konuda çokça tartışma yapıldı; “İttifaklar arasında çelişki var, tartışma var, anlaşamıyorlar.” ve birçok spekülasyon yapıldı ama onu tartışacak zamanım yok. Eğer seçim kanunu teklifine bakarsanız aslında kimin kârı kimin zararlı olduğu da ortaya çıkıyor. Ben hâlâ bir uzlaşının olduğu kanaatinde değilim, aksine 2 taraf da kendisini korumaya almış ve “Bu seçim kanunu teklifi yasalaşırsa neresinden faydalanabilirim?” diye bir arka plan bilgisine dayanıyor.

Evet, 2 partinin mutabakatıyla oluşmuş; hiçbir katkı yok, tamamen kendi beklenti ve ihtiyaçlarına göre oluşturulmuş ve bu da yasama organını ne kadar domine ettiklerini, ne kadar baskıcı bir sistemi yürüttüklerini aslında ortaya koyuyor. Görünüşte bir yasama organı var, hepimiz Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesiyiz ama maalesef yürütmenin tam anlamıyla tahakkümü burada devam ettiriliyor. Yani düşünün, biz Halkların Demokratik Partisi olarak seçim kanunu ve Siyasi Partiler Kanunu’na dair çok fazla kanun teklifi verdik, değişik zamanlarda verdik, bunların hiçbirini dikkate alınmadı, reddedildi ama burada 2 parti bütün Türkiye’nin geleceğini belirleme gücünü kendinde görüyor ama çok büyük yanılıyorlar; bunu birazdan anlatacağım.

Biz, Anayasa Komisyonunda da söyledik, aslında bu seçim kanunu burada bulunmayan bütün partileri, seçime girme yeterliliği olan bütün partileri de doğrudan ilgilendiriyor. YSK bir liste yayınladı ve 24 parti yayınladı, dedi ki: “Hepsi seçime girebilir.” “Evet, niye onlar yok? Anayasa Komisyonunda gelsinler düşüncelerini ifade etsinler.” dedik ama reddedildi. Dedik ki: “Ya, bu, seçimin şaibeli olması, seçim güvenliği meselesi Türkiye’nin en önemli meselelerinden olageldi.” Mühürsüz oy pusulalarının onaylanması hâlâ hafızalarımızda yerini koruyor. Kedileri de unutmadık herhâlde, biliyorsunuz yani trafolardaki kedileri de unutmadık hâlâ. Fakat “Adil Seçim Platformunu, baroları, insan hakları kurumlarını davet edin, onlar da olsun.” dedik, onu da kabul etmediler çünkü seçim güvenliğini değil, seçimin kendi lehlerine güvensiz koşullarda yapılmasını koşullarını yaratmaya çalışıyorlar.

Ne var önümüzde? Yani siyasi değerlendirmeleri tabii ki yapacağız ama bir kere, bu kanunu “yüzde 7”yle tanıttılar, gerçekten şaka gibi. “Yüzde 7”ye düşürüyoruz barajı, aman ne kadar demokratik, aman ne güzel işler yapıyoruz.” Ne diyorsunuz ya? Yüzde 7 de dünyanın, Avrupa’nın en yüksek barajı. Şimdi, size birkaç örnek vereceğim. Yüzde 7’ye niye indirdiğinizi de biliyoruz. Yüzde 10 barajı, 83 yılında Kürtler Meclise girmesin diye konuldu; evet, adını koyalım, Kürtler ve onların dostları, sosyalistler, sol partiler girmesin diye konuldu. Şimdi, HDP bütün barajları bütün engellemelerini rağmen yıkıp geçince, HDP’nin önünde duramayınca bu barajlar bu sefer kendi ortakları için yüzde 7 bandını getirdiler ve bunu da demokratik bir ilkeymiş gibi yutturmaya çalışıyorlar ama hikâye. Ne var? Diğer ülkelerden örnek veriliyor, hakikaten okuma yazmamız mı farklı, farklı mı okuyoruz, onu bazen aklım almıyor. Size birkaç örnek vereyim: Mesela, Avusturya’da siyasi partilerin seçime girmesi için sadece 3 milletvekilinin imzasıyla Ulusal Seçim Kuruluna kayıt yapmaları yeterli, 3 milletvekili; Fransa’da siyasi partilerin seçime girmesi için kayıt yapmalarına bile gerek yok ve buna ilişkin ayrıntılar var; İtalya’da seçime girmeleri için kayıt yaptırımları ve 1.500 seçmenin imzası gerekiyor; Norveç’te 5 bin; en ağırı Portekiz, orada da 7.500 imzayla siyasi partiler seçime giriyorlar ve Anayasa Mahkemesine kayıt yaptırımları yeterli.

Şimdi, bunu getirmişsiniz bize demokratik bir adım diye anlatıyorsunuz ama bilmiyorsunuz ki sizin geldiğiniz yoldan biz dönüyoruz. Siz bir şeyler kuruyorsunuz ama biz, o kurduklarınızı nasıl kurduğunuzu, o hilelerin arka planında neyi düşündüğünüzü adım gibi biliyoruz; bu nedenle onları hiç kimse yutmuyor ve inandırıcı değilsiniz. Biz, yüzde sıfır baraj öneriyoruz, çok netiz. Seçimin demokratik olması için siyasi partilerin asgari ölçülerde, zaten kurulları var... Ve burada, Anayasa Komisyonuna bir teklif de sunduk. Ya, bu ülkede Cumhurbaşkanı 100 bin imzayla aday gösterilebiliyor; Cumhurbaşkanı ya, her şeyi temsil eden, tek adam, her şeyin başı; yasamanın, yürütmenin, yargının, idarenin yani onun imzasıyla şu anda Türkiye’de yapılmayacak iş yok, maalesef tam anlamıyla tek adam rejimi kurdunuz. E, o zaman, siyasi partiler de 100 bin imzayı toplayıp seçime girebilirsin; niye başka şart şart arıyorsunuz? Yok efendim “Kongre yapmadın.” yok “Kongreni ihmal ettin.” yok “Türkiye’nin illerinin yarısından bir fazlasında örgütlenmen gerekiyor.” Niye bu şartları koyuyorsunuz? Amacınız, en az partinin girmesi ve girenlere yönelik de tabii ki engellemeleriniz.

Şimdi, burada yeni bir sınırlama daha getiriyorlar -bunu bu nedenle anlatıyorum- “Seçime girmek için il ve ilçe büyük kongrelerini üst üste 2 defa ihmal etmemiş olmak.” Bir de böyle afili kelimeler kullanıyorlar ki sanki kimse anlamıyor, herkesten akıllılar; hâlbuki değiller, onların akli böyle bilindiği kadar da yüksek değil. Ya, niye engelliyorsunuz? Bu pandemi sürecinde yapamamış kongresini, olabilir ama örgütlü; niye giremesin? Bunu bile düşünmüşler ve seçime girme hakkını açıkça gasbediyorlar. Açıkçası, burada “Yüzde 7’ye indiriyoruz ama siyasi partilerin seçime girme yeterliliği için bu engeli koyuyoruz.” diyerek aslında kendi yalanlarını da kendi elleriyle, başka bir maddeyle tamamen boşa düşürmüş oluyorlar; kimse buna inanmaz.

Şimdi, ittifaklar meselesini zaten tartışmaya gerek yok. Burada temel amaçlarından biri, var olan ve olması muhtemel ittifakları dağıtmak. Yani kendi getirdikleri yasayı, iki yıl önce uygulanan ittifaklar sistemini kökten bozuyorlar, bir de bunu demokratik diye sunuyorlar. Diyorlar ki: “Her parti kendi aldığı oy oranında vekil çıkarsın.” E, daha önce niye getirdiniz o zaman? Daha önce niye getirdiniz? “Adalet ve Kalkınma Partisi” demek, kendi yaptığının aksini her gün tekrar tekrar ortaya koymak ve kendini yalanlamaktır. Bu da onlardan bir tanesi. Küçük partilerin ya da büyük olmayan partilerin -“küçük” demek bazen aşağılayıcı kavram olarak kullanılıyor, ben o anlamda kullanmıyorum- temsiliyetini engellemeye dönük doğrudan bir mesele.

Sandık kurullarının oluşumu; doğrusu ben bunu çok çok tehlikeli buluyorum ama bu tehlikeyi boşa çıkaracağız. Şimdi, şöyle bir şey düşünün, değerli milletvekilleri, lütfen şuna bir dikkat edin: 1948 yılında bir sistem getirilmiş, yıl 48, yetmiş iki yıl önce yani. Ne yapılmış? Orada Demokrat Partinin onayıyla bir komisyon kurulmuş, Türkiye Büyük Millet Meclisi dışından 2 Yargıtaydan, 2 Danıştaydan, 4 akademisyen ve Ankara, İstanbul, İzmir Barolarından birer temsilciyle 11 üyeli bir Bilim Kurulu oluşturulmuş ve Yargıtay Başkanı Halil Özyörük de buna Başkanlık yapmış ve siyasi partilerin tamamına yazı gönderilmiş, demişler ki: “Dünya örnekleri incelenmiş, buna ilişkin çok sayıda arşiv bilgisi var; ilginize sunuyorum.” Yerli ve yabancı uzmanlarla görüşülmüş ve seçim güvenliğiyle ilgili bu 298 sayılı Yasa düzenlemiş. Yani aslında memurlardan ziyade siyasi partilerin temsilcileriyle sandık kurullarının şekillenmesi ve burada bütün partilerin lehine bir düzenleme yapılmış ve kamu görevlilerinin gözetiminde değil, altını çizerek söylüyorum, parti temsilcilerinin çoğunlukta olduğu sandık kurullarıyla...

(Uğultular)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – İbrahim Bey, biraz daha düşük sesle konuşursanız... Böyle, yüksek sesle Sayın Başkan, gerçekten... Bari düşük sesle konuşun Sayın Akbaşıoğlu, sesiniz buraya geliyor, gerçekten. Hani dinlemiyorsunuz, anlıyorum da...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz dinliyoruz ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Benim burada insicamım bozuldu yani hakikaten.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Şöyle: Tamamen bir hayal dünyasında uydurmuşsunuz.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Hayal dünyasında yaşayan sizsiniz. Arkanızda vekiliniz yok, ne konuşuyorsunuz ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Hayal dünyasında uydurmuşsunuz. Konuşmuşluğumuz yok yani, konuşmuşluğumuz yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yetmiş iki yıl boyunca yürürlükte olan kanunun üstü, şimdi geliniyor, bir çizgiyle çizilmeye çalışılıyor. Peki, neymiş? Dürüst, adil, demokratik seçim tamamen tarihe karışıyor.

Şimdi, size şunu söyleyeyim: 1.500 hâkim, savcının görevine son veriliyor; 1.500 hâkim, savcı. Kıdemli hâkimlerin tamamı görevden alınıyor, şu anda il ve ilçe seçim kurulu başkanlığı yapanlar ve bu yasa da bunu getiriyor, diyor ki: “Kıdemli hâkimleri ben görevden alıyorum.” Bir de biz bunu söyleyince “Hâkimlere hakaret ediyorsunuz.” diyorlar. Ya, asıl hakareti siz yapıyorsunuz, kıdemli hâkimleri görevden alıyorsunuz, “Yeni birinci sınıfa ayrılmış hâkimler arasından kura yöntemiyle il ve ilçe seçim kurulu başkanlarını tespit edeceğiz.” diyorsunuz. Peki, bu yeni olacak olan hâkimler kim? AKP’li hâkimler; tamamen, tamamen onlar. Burada tüm liste var bende; ilçe başkanı mı, il başkanı mı, milletvekili adayı mı, belediye başkanı adayı mı, bütün avukatları topladılar kendi hinterlandlarında, AKP’li olanları hâkim, savcı yaptılar. 15 Temmuz darbe girişiminin ardından kaç kişi alındı biliyor musunuz? 14 bin yeni hâkim ve savcı alındı. İşte, bu kura sistemiyle kurguları şu: Bu yeni hâkim, savcılar; kendilerine bağlı olan, itaat eden, emir ve talimatla çalışan hâkimleri kurayla çekecekler, o kurayı da nasıl yapacaklar Allah bilir; herhâlde gizli kapaklı, kapalı kapılar ardında, tıpkı mülakat sistemi gibi “Bize kim daha yakın?” diye o hâkimleri alacaklar ve bu seçim kurullarını böyle teşekkül ettirecekler. Ya, ne yaparsanız yapın, isterseniz Mehmet Emin Akbaşıoğlu sandık kurulu başkanı olsun, isterse Sayın Hayati Yazıcı sandık kurulu başkanı olsun; ya, oraya atılan oyları değiştiremeyecek, değiştiremeyecek. Oy atılmadıktan sonra, halk size oy vermedikten sonra siz...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Düzeltiyim: Muhammet Emin Akbaşıoğlu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Muhammet Emin Akbaşıoğlu, pardon.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Teşekkür ederim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – ...o, kurul başkanı da olsa bu değişmeyecek. Neden? Çünkü bunlar oy alabilecekleri hesabı üzerinden bu kurguyu yapıyorlar ve eminim, o atayacağınız, kurayla çektireceğiniz hâkimler bile size oy vermeyecek, iddia ediyorum. Bu konuda artık o kadar ayyuka çıktı ki yaptığınız hileler, yolsuzluklar; bunu bile görmekten âcizsiniz.

Diğer bir düzenleme, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine uyum yapılmıyormuş; evet, uyum. Ne yapılmış biliyor musunuz? Biliyorsunuz, 2 kararnameyle yasalarda “Başbakan” ve “Bakanlar Kurulu” geçen her yerde “Başbakan” ve “Bakanlar Kurulu” silindi, çıkarıldı “uyum” adı altında; amenna, kabul. Ama nedense 298 sayılı Yasa’ya itinayla, özenle, çok özel planlanarak dokunulmadı, oraya dokunulmadı. Şimdi dokunuluyor, şimdi dokunuluyor ama nasıl dokunuluyor? “Başbakan” siliniyor “Cumhurbaşkanı” yazılmıyor, nasıl bir şey bu ya! Şu anda yürütmenin başı kim? Cumhurbaşkanı. “Başbakan”ı çıkarıyorsan “Cumhurbaşkanı”nı onun yerine yazman gerekiyor ama onlar yazmayarak Cumhurbaşkanının seçim yasaklarından etkilenmesini önlemek istiyorlar. Cumhurbaşkanı jetlerle, uçaklarla, işte, uçan, yüzen, bilmem, oturan her türlü vasıta ile gezecek, devletin tüm olanaklarını kullanacak, karşısında da siyasi partilerle yarışacak. Burada da inanılmaz derecede haince ve -ustaca demeyeceğim- çok acemice bir iş yapmışlar. Ya, bence bu kadar eleştiri de kendinize yaptırmayın ya. Sildiniz “Başbakan”ı, yazın yerine “Cumhurbaşkanı”nı, kimse tartışmasın. Cumhurbaşkanını hem bir genel başkan olacak, istediği kararnameyi çıkaracak, seçim

kampanyası yürütecek, aday olacak ama devletin tüm olanaklarını seçim kampanyasında kullanacak, buna da "demokrasi" diyeceksiniz. Yok öyle bir şey, buna "demokrasi" "demokratik bir sistem" falan demeyin ve yol yakinken bu maddeyi geri çekin ya da ilgili düzenlemeyi yapın. Bu konuda önergelerimiz de muhalefetten diğer partilerin de önergeleri var.

Ve açıkçası bunun dışında -ittifakları söyledim- grup kurma şartı... Ya, AKP kendisi 2001 yılında -Fazilet Partisi işte, kapandı o dönem, şu bu- bir partiden ayrıldı, grup kurdu, işte, seçime girdi ve iktidar oldu. Ya, yaşadıklarını çok çabuk unutuyorlar. O mağduriyet edebiyatını otuz yıldır yapıyorlar ya -yirmi küsur yıldır- ama mağduriyetlerini aştıkları bütün yolları muhalefete tıkamak istiyorlar, muhalefetin o yoldan yürümesini engellemeye çalışıyorlar. Burada tabii ki en çok tartışılan partilerden biri ne kadar şanssız ki biziz. Gerçekten, bütün partiler bizi tartışmayı çok seviyor, gece gündüz, hangi kanalı açsak HDP tartışılıyor. "A, bu yüzde 7'ye düştü, acaba HDP'ye bir şey olur mu?" "Burada 20 milletvekili düşürüldü, acaba HDP için mi yapıldı?" "Acaba şu, HDP'nin kapatılması üzerine mi yapıldı?"

DURSUN MÜSAVAT DERVİŞOĞLU (İzmir) – Biz değil.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – "Bütün partiler..." derken konuşmayan partileri tenzih ediyorum tabii, çıkarıyorum. Ben kanalları ve temsilcileri kastediyorum ama sizin temsilcileriniz de konuşuyorlar yani onu da görüyorum, izliyorum, sonuçta bütün partileri izliyoruz biz de.

Ya, hepinize, hiç muhalefet-iktidar ayırmadan söylüyorum: Vallahi, HDP seçmeninden sizlere oy çıkmaz bu şekilde, size eklemek de çıkmaz. HDP, HDP'lidir ya! HDP'liler kendileri karar verir. Bu seçim yasasına karşı da ne yapacağımızı, ne edeceğimizi biz de en az sizin kadar biliyoruz, değerlendiriyoruz ve HDP üzerinden yaratılan bu fırtınayla ilgili şunu söyleyeyim: Ya, sizlerin, iktidarın analistleri bile, o her şeyden anlayan yorumcularınız var ya; hava durumundan, denizden, karadan, uzaydan, her konuda yorum yapan yorumcularınız var ya, onlar bile diyor ki: "Ya, HDP seçmeni asla yerinden kıpırdamıyor."

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yok canım, hiç öyle değil ya!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Diyor ki: "Kıpırdamıyor, yüzde 12-13 bandında ve bu düşmüyor."

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O bir hayal, o bir hayal.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Yani sizin analistler söylüyor bunu.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Biz görüyoruz, sahadayız, HDP yok.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Vallahi "Biz bu seçim kanunuyla aman etkileniyoruz, etkilenmiyoruz." telaşı değil bizimki; bizimki, bu ülkede adil, dürüst, demokratik bir seçim yapılma koşullarının mevcudiyeti kaygısıdır.

Bize karşı yapılmayan ne kaldı ya, ne kaldı? Ne yapmadınız yani iktidar bloku daha bize ne yapsın? Eş başkanlarımız tutuklu, kayyum atadınız, her gün operasyon yapıyorsunuz, her türlü demokratik hakkı gasbediyorsunuz, her türlü, her türlü engellemeyi yapıyorsunuz ama biz hâlâ ayaktaız.

Bence yol yakinken bu yoldan vazgeçin. HDP güçlenerek geliyor, biz daha da büyüyerek geliyoruz. HDP seçmeni -diğer seçmenlerden üstün diye ya da hiyerarşi kurmak açısından söylemiyorum ama- bu ülkedeki en politik seçmenlerdendir çünkü damdan düşenlerdir, çünkü bunu yaşayanlardır, çünkü bu konuda acı çekenlerdir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Beştaş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – ...savaşın, çatışmanın, ayrımcılığın, ötekileştirmenin en büyük bedelini ödeyenlerdir, işkence görenlerdir, yakınlarını faili meçhullerde kaybedenlerdir, hâlâ cezaevinde yakınları bulunanlardır. Bizim milletvekili grubunda bile kaç milletvekilimizin basınının, kardeşinin faili meçhulde katledildiğini belki bilmiyorsunuz, hiç merak etmediniz. Ama şunu unutmayın: Bu konuda sizin getireceğiniz yasalarla seçimi kazanamayacaksınız çünkü o sandıklara sizin adınıza oy atılmayacak.

Seçim mühendisliğinizi gördük, önümüze koca koca 15 maddelik bir taslak getirdiniz. Vallahi, ben kendi adıma büyük hayal kırıklığına uğradım. Çok daha zekice işler beklerdim, bu kadar gözümüze sokmanızı beklemezdim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bitiriyorum Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, son bir dakika veriyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Çünkü o kadar aleni yapmışsınız ki kendi ihtiyacınıza göre. Yani "Yüzde 7 bizim için. Küçük partiler girmesin, oyumuz kaybolmasın. İttifaklardan diğerlerine oy gitmesin, aman biz büyük partiyiz." Diğeri: "İl ve ilçe seçim kurullarında, o kadar çalıştık, hâkim aldık, bari bu hâkimler işe yarasın. Aman oraya 'Cumhurbaşkanı' yazmayalım, Cumhurbaşkanı her türlü yetkiyi kullansın." Yani bu kadar da gözümüze sokmanıza gerek yoktu. Daha zekice...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bu korku size yeter Meral Hanım, bu korku yeter.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – İbrahim Başkan, korku HDP'de bulunmaz, korku size yeter.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Oradan terbiyesizlik yapma! Ne demek "Size yeter." ya! Ne diyorsun sen ya! Ne dalga geçiyorsun ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dalga geçmiyorum, "Bu korku size yeter." diyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Korkan sensin, sen! Ukalalık yapma! Densizlik yapma!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sensin, sen! Bu korku sana yeter. Korkmuyorsan söyleme oradan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Evet, unutmayın, siz burada yenildiniz, yenilgiyi kabul etmek de bir erdemdir, bence bu erdemi gösterin ve gerçekten, o bakışlarınızla kimse korkmuyor. Haddinizi bilin!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bakışlarımı bile takip ediyor, şuraya bakar mısınız!

BAŞKAN – Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:19.43

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 20.15

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Necati TİĞLİ (Giresun)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelere devam ediyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'a ait.

Buyurun Sayın Tezcan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; can simidi yasasını görüşüyoruz.

RECEP ÖZEL (Isparta) – Seni dinlemeye geldim.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Teşekkür ederim, Recep Bey beni dinlemeye gelmiş. Rahat bir yere alın Recep Bey'i.

Görüyorum ki Cumhuriyet İttifakı büyük bir sıkıntı içerisinde ve iktidardaki her düşen partinin yaptığı gibi. İktidarı kaybetme tehlikesi içerisindeki her siyasi parti gibi Cumhuriyet İttifakı'nı oluşturan partiler de can simidi olarak seçim mevzuatında değişiklik yapma yolunu seçmişlerdir, arayış bu.

Değerli arkadaşlar, siyaset, milletin gönlünde itibar kazanmakla yapılır. Siyaset yolculuğu milletin gönlünde itibar kazanmaktan geçer. Eğer milletin gönlünde itibarınızı kaybetmişseniz milletin gönlünde kaybettiğiniz itibarı kanunun satır aralarında bulamazsınız, bulamazsınız. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Şimdi, görüyoruz ki AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisi kaybettiği itibarı kanunun satır aralarında aramaya çalışıyor. Çarşıya, pazara güç yetmiyor. Mazot 3 kat artmış, et 2 kat artmış, süt artmış, ayçiçeği artmış, vatandaş çarşıya gidemeyecek, pazara gidemeyecek hâle gelmiş, AK PARTİ kaybettiğini yanlış yerde arıyor. Değerli arkadaşlar, bu kanun teklifinin altında imzası olan arkadaşlar, bu itibarı kanunun satır aralarında kaybetmediniz; çarşıda kaybettiniz, pazarda kaybettiniz, markette kaybettiniz, nerede kaybettiyse orada arayın, burada boşuna uğraşmayın. Burada bulamayacaksınız, burada bulamayacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, kanun teklifinde "Baraj yüzde 10'dan yüzde 7'ye insin." diyorlar. Güzel, teşekkür ederiz. Yüzde 10 barajın fazla olduğunu, bakın, değil günlerdir, aylardır, yıllardır konuşuyoruz ya, dilimizde tüy bitti. E, yüzde 7'yi lütfetmiş arkadaşlarımız. Şimdi soruyorum, niye yüzde 7? Niye yüzde 7? Ha, milletimiz bunu biliyor. Hesabı yaptınız, Milliyetçi Hareket Partisinin ihtiyaç duyduğu oran yüzde 7.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Onu siz nereden biliyorsunuz?

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Ya, bizi niye uğraştırıyorsunuz? O zaman gelin hep beraber bir teklif verelim, Milliyetçi Hareket Partisinin ihtiyacı olan oran neyse baraj odur diyelim. Niye 3,7,5,8 diye uğraşıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, her seferinde burada sayın hatip de savunurken "E canım, yönetimde istikrar için baraj gerekli." dedi. İyi de o, parlamenter sistemde gerekliydi. E, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde yürütme tek kişi, onu da millet seçiyor. Bunu diyen sizsiniz. E, milletin seçtiği, yürütmenin doğrudan vatandaşın oyuyla seçildiği sistemde artık barajın yönetimde istikrara bir etkisi yok ki. Artık mesele temsilde adalet. Bu sistem süreceksa barajın tamamen kalkması lazım ama makul bir baraj, en azından 6 siyasi partinin ortak mutabakatında söylediği gibi yüzde 3... Evrensel ölçülerde de "Makul baraj yüzde 3'tür." deniyor. Ya, niye yüzde 3 getirmiyorsunuz? "Yok, MHP'nin ihtiyacına göre belirleyeceğiz, siyaset mühendisliği yapacağız." diyorsunuz siyaset mühendisliği. Ama boşuna uğraşıyorsunuz. Gitmekte olanın hiçbir zaman seçim kanunlarını değiştirerek çöküşten kurtulduğu görülmemiştir. Gidiyor gitmekte olan, geliyor gelmekte olan. Bu da sizi kurtarmayacak, bu da sizi kurtaramayacak. (CHP sıralarından alkışlar)

2018'de Komisyon'da, yine bu kanunu değiştirirken o zaman da uyardık sizi, ben uyardım. "Ya, oynamayın bu işlerle, bunlardan size kurtuluş yok. Bırakın bu numaraları, bu numaralar sizin ayağınıza takılır." dedik, takıldı seçimlerde. Şimdi, ondan dönüp çıkışın peşindesiniz. Aslına bakarsanız, bu kanunun genel gerekçesini en doğru biçimde Sayın Semih Yalçın açıkladı. Bir mektup gönderdi, bir yazı gönderdi gazetelere, okudum ben onun tamamını, orada diyor ki: "Ya, biz bu altı partinin ittifakından rahatsızız. 'Bu ittifakı nasıl dinamitleriz?' diye düşündük, altı partinin bu masasının altına dinamit olarak bunu hazırladık." Ama boşuna, hazırladığınız dinamit elinizde patlayacak, o da sizin elinizde patlayacak, o da çünkü liderler açıklamayı yaptılar. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, "En kıdemli hâkimden vazgeçeceğiz." diyorsunuz. Ya, Türkiye'de 1950'den beri seçim yapılır, 1950'den beri, yetmiş küsur yıldır en kıdemli hâkimler seçim kurullarının başkanıdır. Rahmetli Menderes bundan rahatsız olmadı, rahmetli Celal Bayar bundan rahatsız olmadı; rahmetli Ecevit, Demirel, Turgut Özal, sayın bütün liderleri, hiçbirinin aklına bundan rahatsız olmak gelmedi; niye siz rahatsızsınız? En kıdemli hâkimden niye rahatsızsınız? En kıdemli hâkimin yerine tombaladan çıkan hâkimi koymaya çalışıyorsunuz. En kıdemli hâkimin yerine tombaladan çıkan hâkimle seçim yapmak isteyen bu millet sandıkta tombala torbasının içine sokacak hiç şüphemiz olmasın, hiç şüphemiz olmasın. (CHP sıralarından alkışlar) Elinizde patlayacak.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Yetmiş iki yıldır CHP iktidar olamıyor.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Şimdi, deniyor ki -yıllardır uygulanan bir yöntem var- "Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu olan parti varsa Mecliste her şeyi yapar. Grup Başkan Vekili vardır, öneri verir; ya, bu siyasi partilerin seçime girme hakkı da var." İşin ilginç, 2002 yılı seçimlerine giderken AK PARTİ de teşkilat şartını gerçekleştirmemiş olmasına rağmen Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu olduğu için seçime girme hakkı kazandı ve yirmi yıldır milletin verdiği oyla iktidarsınız. Ya, yirmi sene önce bu kanunun size tanıdığı hakkı şimdi hangi endişeyle başkalarının elinden almaya çalışıyorsunuz, hangi endişeyle almaya çalışıyorsunuz? Ha, belli ki demokrasiye kurduğunuz tuzağı bozmaya dönük 15 milletvekilinin demokrasi kahramanı olarak İYİ Partiye gidip oyununuzu bozması canınızı çok acıtmış. Hâlâ canınız yanıyor, hâlâ canınız yanıyor. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Belli ki bu.

Ya, iyi de demokrasiye tuzak kuracaksınız, Gemerek'te bir hâkim bulacaksınız, Gemerek'te bulduğunuz hâkime Ankara'daki olağanüstü kurultayın yapılmasını erteleteceksiniz, olağanüstü kurultay yapmayınca birileri çıkacak ve "Biz milletin bağına gidiyoruz." deyip İYİ Partiyi kuracak, bu sefer başka bir tuzak planlayacaksınız, İYİ Partinin seçime girmesinin önüne tuzak kuracaksınız ve demokrasi kahramanı 2 lider Genel Başkanımız Sayın Kılıçdaroğlu ile Sayın Akşener el ele verecek, sizin oyununuzu bozacak; belli ki canınızı çok yakmış. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Ama Gemerek'te hâkim bulsanız da Mecliste arzu ettiğiniz sayıyı bulsanız da bu milletin gönlü Gemerek hâkiminin oyununu bozmaya da yeter, Cumhuriyet İttifakı'nın planını bozmaya da yeter; göreceksiniz, göreceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Belki de ben yanılıyorum, belki de bunun asıl sebebi bu değil.

MUHARREM VARLI (Adana) – Çok yanıldın, hepsi palavra.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Belki de bu maddeyi getirmenizin sebebi, sevgili AK PARTİ'li kardeşlerim -sizden hile seziyorlar, sizden, AK PARTİ Grubundan- hani, 2002'de 20 kişi ayrılıp, bundan yararlanıp o seçime girdiniz ya, "İktidar çökerken batan gemiden kaçan 20 milletvekili olur da bizim grubumuzdan ayrılır, ayrı bir parti kurar, seçime girer de başımıza bela olur." diye kendi grubuna güvenmeyen bir kanun teklifidir bu. Sizden korkuyorlar belki de sizden. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Muharrem İnce'nin yanına gidenleri niye atamadınız partiden? Niye işlem yapmadınız?

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Dinle! Dinle!

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Yani söyleyecek şey çok, söyleyecek şey çok, "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçtik, Başbakanı kaldırdık." diyorsunuz. Peki, Başbakanı kaldırdınız ya, güzel. Kanunların tamamında "Başbakan" yazan yere "Cumhurbaşkanı" yazdınız, bir bu kanun muaf.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Tamamliyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Kanunların tamamında “Başbakan” kelimesini çıkardınız “Cumhurbaşkanı” yazdınız. Bir bu kanun muaf yani bu kanunda bugünkü Cumhurbaşkanı sizin geçmişte saydığınız Başbakanın niteliklerine, kapasitesine sahip değil mi, niye buraya koymadınız? Niye buraya koymuyorsunuz, niye? (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, uzatmaya gerek yok, herkes her şeyi, bunu biliyor.

MUHARREM VARLI (Adana) – Vallahi çok iyi biliyor.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – İşin özü şu: Seçimin kapısı geçimden geçer arkadaşlar, seçimin kapısı geçimden geçer. Milletin geçim kapısını kapattıysanız bilin ki seçim kapısı da size kapalıdır. Bugün geçimin kapısı kapalı, onun için seçimin kapısının anahtarı bizim elimizde ve inşallah, o kapıyı açacağız, millet de bu dertten kurtulacak. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Hepinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Sayın Bülbül, buyurun.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) – Yetmiş iki yıldır millet sizi iktidara getirmiyor, bir düşünün ya!

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Getirecek, getirecek; az kaldı, az kaldı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) – Aynaya bak, aynaya!

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Grup Başkan Vekilimiz kürsüde.

Buyurun Sayın Bülbül.

IX.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

3.- Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün, Aydın Milletvekili Bülent Tezcan’ın 321 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin tümü üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Milliyetçi Hareket Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, bu sataşmaları, büyük bir şehvetle, kürsü şehvetiyle ifade edilen bu sözleri cevaplamaya çalışacağız. Bu sataşmalar sırasında ilk başta, işte, MHP için yüzde 7’nin belirlendiği noktadaki beyanınızı çok talihsiz buluyorum yani geçen seçimde MHP’yi yüzde 2’ye, 3’e layık görüyordunuz; Milliyetçi Hareket Partisi, üzerine oynanan bütün oyunlara, kurulan bütün tuzaklara rağmen geldi. 15 Temmuz sonrasında MHP’ye yargı yoluyla kurulan tuzağı, o “Burhan Yaz” denilen hâkimin Kırşehir’de güvenlik güçlerinden kaçarken samanlıktaki yakalandığını burada söyleyemiyorsan sen de bu noktada onlarla berabersin demektir, o pusuyu kuranlarla berabersin demektir. (MHP sıralarından alkışlar) Sen, Amerika’ya gittiğin zaman belki onlarla ilgili tavsiyelerde bulunuldu sana, sen belki onun için bunlardan bahsetmiyorsun. FETÖ tuzağı kurulduğu zaman sen bunlarla alakalı olarak vicdanen hiçbir şey söylemek ihtiyacı burada hissetmeyip de kalkıp da Gemerek hâkiminin verdiği şerefli karardan bahsediyorsan sen FETÖ kadar bundan rahatsız olmuştun demektir.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bunlara söyle, bunlara. Ortağın kucak kucağıydı.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ortağına söyle.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Milliyetçi Hareket Partisinin varlığından bu noktada rahatsızlık duyanın kim olduğunu bizler çok iyi biliyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sakin! Sakin!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ortağına sor, onlar iyi bilirler.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Siz Cumhuriyet Halk Partisi olarak önceki seçim sisteminden, 2018 seçiminde uygulanan sistemden yararlanarak kaç tane milletvekili çıkardığınızı söyleyin.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Onu da siz getirdiniz.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – O artık oylardan yararlanarak kaç tane milletvekilini buraya getirdiğinizi söyleyin. (CHP sıralarından gürültüler) Sizin derdinizi çok iyi biliyoruz. O Saadet Partisinin, İYİ Partinin, diğer partilerin artık oylarından...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kanunu siz getirdiniz, yanıldınız.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yüzde 5’e indirin, yüzde 5’e. Sizi kurtarmaz, yüzde 5’e indirin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tutmadı tezgâh!

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ya, siz getirdiniz onu da, biz getirmedi.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Siz o artık oylardan faydalanamayacağınızı düşündüğünüz için feveran ediyorsunuz.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Oylar artık değil, onlar milletin oyu.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Bugün, 115 milletvekiliyle oturuyordunuz burada, kalkıp da burada millete başka şekilde nağmeler yapmaya kalkmayın. Rahatsızlığın özü budur.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – O kanunu da siz çıkardınız.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – Yüzde 1, yüzde 2 olan partileri memnun etmek için, “Aman kızmasınlar.” demek için bunları söylemeyin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Siz getirdiniz kardeşim, elinizi zorlayan mı oldu?

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Devamla) – O sistemden en fazla faydalanan sizlersiniz. Şimdi o imkânlara kavuşamayacağınız için mi dert yapıyorsunuz? (MHP sıralarından alkışlar)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu kanun da aynısı olacak haberiniz olsun; bu kanun da öyle olacak, bu kanun da.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – 2002’de AK PARTİ nasıl iktidara geldi, onu da anlat.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – O kanunu da siz çıkardınız.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu kanun da aynısı olacak.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bu kanundan da şikâyet edeceksiniz demek ki!

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) – Maliye Bakanının fotoğrafını da anlat.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

4.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan’ın, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül’ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına ve Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hiçbir telaş ve öfke içerisinde konuşmayacağız.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Ya, düşük oyla milletvekili çıkaracaksınız değil mi, öyle diyorsunuz yani.

(CHP ve MHP sıralarından karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Tezcan.

MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) – Başkanım, bunlar bizi konuşturmadılar, bizim Başkanımızı konuşturmadılar.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bizde buçuk seçmen yok, seçmenin buçuğu olmaz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya itiraz etmedik mi sizin getirdiğinize, ne tantana ediyorsunuz ya!

(CHP ve MHP milletvekillerinin birbirlerinin üzerine yürümeleri, gürültüler)

BAŞKAN – Beyler...

Buyurun Sayın Tezcan.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bizim veremeyecek hiçbir hesabımız yoktur. Bizim hiçbir dönemde FETÖ'yle ya da başka bir terör örgütüyle hiçbir temasımız olmamıştır. Ha, Sayın Grup Başkan Vekilinin söylediği Amerika ziyareti bugün ortağı olduğu AK PARTİ'nin finanse ettiği, devlet kurumlarının finanse ettiği bir toplantıdır. Biz orada Pensilvanya'ya gitmedik ama ne büyük talihsizlik ki bizimle beraber orada olan Nureddin Nebati bugün Bakanları, Türkiye ekonomisini kurtarmaya çalışıyor.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – “Pensilvanya'ya gittin.” demedim, “Pensilvanyalılarla beraber neyi konuştun?” dedim sana, “Pensilvanya'ya gittin.” demedim. Pensilvanyalılarla neler konuştun, onu açıkla.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Nureddin Nebati kaçmış, Pensilvanya'ya gitmiş, o da oradaydı, AK PARTİ Genel Başkan Yardımcıları da oradaydı, AK PARTİ'nin il başkanları da AK PARTİ'nin milletvekilleri de oradaydı, Nureddin Nebati de oradaydı, Nureddin Nebati.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sen FETÖ'cü hâkimleri açıkla. Eğer namusluysan FETÖ'cü hâkimleri açıkla, MHP'ye operasyon yapanların kim olduğunu açıkla. Namuslu ol! Şerefli ol! Sen kalkıp burada nağme yapma bize. Sen Amerika'da kimlerle temas kurduğunu açıkla.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Biz devletin kurumlarının toplantısına gittik, Pensilvanya'yla bizim hayatta bir temasımız olmadı, olmaz da. Siz kendi ortaklığınıza bakın!

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bırak! Pensilvanya'ya gitmemiş, Amerika'ya gitmemiş! Bırak bu işleri! Barış Yarkadaş anlattı, biliyorsun.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Ha, gelelim “Bundan kaç milletvekili çıkardınız?” meselesine.

Yahu arkadaşlar, 2018 Anayasa Komisyonu tutanaklarına dönün bakın. Ben konuşmuşum, hem de bu maddede getirdiğiniz paylaşım sistemine itiraz etmişim, demişim ki: “Bu, adaletsiz ama bize yarayacak; bakın, ayağınızı denk alın.” Ya, siz dün bir tuzak kurmuşsunuz, tuzak elinizde patlamış. Üç buçuk sene önce biz sizi uyarmışız, işinize gelmemiş. (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hak etmeden 25 milletvekili al, ondan sonra itiraz et.

BÜLENT TEZCAN (Devamla) – Bugün aklınız başınıza gelmiş, kalkıp bize “Bundan yararlanma peşinde.” diyorsunuz, hadi oradan! Hadi oradan! (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Hadi oradan! Hadi oradan! Sana hadi oradan! Terbiyesiz! Terbiyesiz!

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Artist.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özkoç.

MUHAMMED VARLI (Adana) – Sende iyi bir kuyruk acısı var, vallahi sende iyi bir kuyruk acısı var.

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika. (CHP sıralarından gürültüler)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Arkadaşlar, ben kalktım, Allah aşkına ya.

BAŞKAN – Beyler, Grup Başkan Vekiline söz verdim.

Sayın Özkoç, buyurun.

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

32.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Kürsü, elbette ki bütün arkadaşlarımdan çıkıp açıkça kendi fikirlerini, isterlerse fiziki olarak da vücut dillerini kullanarak konuşabilecekleri bir yerdir. Demokrasinin de zaten buradan tüm Türkiye'ye yayıldığı biliniyor ama hiçbir arkadaşımızın -bizim arkadaşlarımızın da- bunu bir çatışmaya döndürmemesi gerekir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Çatışmaya döndürmek istemiyorsak...

BAŞKAN – Bir dakika, bir dinleyelim, sonra...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – ...Milliyetçi Hareket Partisi üzerinde oynanan oyunu burada namusluca, şereflice söyleyeceksiniz. O hâkimler samanlıklarda bulundu, o FETÖ'cü şerefsizler. En azından bu hakkı teslim edin.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bakın...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Bizim sinir uçlarımızla oynamayın! Terbiyesizlik yapmayın! (CHP sıralarından gürültüler)

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – FETÖ'nün siyasi ayağı nerede?

BAŞKAN – Sayın Özkoç...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir dakika arkadaşlar...

BAŞKAN – Arkadaşlar, sayın milletvekilleri...

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Gemerek hâkimiyim. Samanlıkta yakalananları söyle sen.

MUHAMMED ERKEK (Çanakkale) – Ya, sakın ol ya!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yanlış mı? Ya, zamanında inandınız onlara bakın, sen ona bak ya, sen ona bak.

BAŞKAN – Bir dakika.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – FETÖ'nün en büyük tezgâhını biz bozduk be, sen ne anlatıyorsun!

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir durun ya.

BAŞKAN – Bir dakika Levent Bey.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ben böyle bir vücut diliyle konuşmam.

BAŞKAN – Sayın Özkoç, buyurun efendim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Levent benim kardeşimdir, ben böyle bir vücut diliyle konuşmam, böyle bir düşmanlık diliyle de konuşmam.

METİN NURULLAH SAZAK (Eskişehir) – Düşman değiliz biz.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz, sadece, Bülent Tezcan Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun fikirlerini söylemiştir, kimseye tuzak kurmuyoruz, hiçbir siyasi partiyle de ilgili ayrılıkçı bir fikre sahip değiliz. Bu iş bir güven meselesidir. Kendinizle ilgili nasıl hissediyorsanız o şekilde algılıyorsunuz. Konuşmayı yaparken karşıdan bizi nasıl seyrediyorlar, ona bakmak lazım; kendimizi ne duruma düşürüyoruz, ona bakmak lazım; kendimize yakışmayan tavırları Mecliste sergilersek önce Meclise güveni sarsmış oluruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Hayati Yazıcı, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ile 91 Milletvekilinin Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4284) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 321) (Devam)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci konuşmacı Çanakkale Milletvekili Sayın Muharrem Erkek.

Buyurun Sayın Erkek. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

1800'lerin başı, II. Mahmut Selimiye Kışlası'nı denetlemeye gitmiş, gitmiş ama gittiği zaman olması gereken ne? Padişahı 9 pare top atışıyla selamlamaları lazım, yapılmamış. Çok sinirlenmiş, paşaları çağırmış, demiş ki: "Ya, ben geliyorum, selamlama yok, top atışı yok. Neden?" Paşalar da topçu çavuşunu çağırmış, topçu çavuşu gelince Padişah sormuş: "Neden top atışı yapılmadı?" "Efendim, bunun 18 tane sebebi var?" demiş. Padişah "Sırayla say bakayım." demiş. "Efendim, bir, barut yok." demiş. Padişah "Tamam, tamam, sus; gerisini saymana gerek yok." demiş. Bakın, memleketi batırdınız. Neden biliyor musunuz? Birinci sebebi adalet yok, adalet! Adaleti yok ettiniz, adaleti; adaleti yok ettiniz! (CHP sıralarından alkışlar) Adalet olmayınca aş, iş, ekmek de olmuyor. Adalet olmayınca, işte, böyle seçim güvenliğini de yıkıyorsunuz. Adalet olmayınca, işte, memlekette yatağa aç giren çocuklar var ama sizin Genel Başkanınız, Cumhurbaşkanı, devleti, milleti yöneten kişi televizyonda -maalesef- gece yatarken ne yediğini anlatıyor. Yiyebilir bir insan ama bunu televizyonda anlatamaz, hele hele bu memlekette yatağa aç giren çocuklar varken bunu anlatamaz. İşte, bunlar adalet olmadığı için oluyor, adalet olmadığı için! (CHP sıralarından alkışlar)

Bu memlekette her 100 haneden 40 hanenin geliri giderinden az, adaleti yok ettiğiniz için. Ama iş nerede başladı biliyor musunuz? Hiçbir yerde yok adalet; gelir dağılımında da yok, eğitimde de yok. İş nerede başladı? Darbeyi Allah'ın lütfu olarak görüp, OHAL döneminde suistimalci bir Anayasa değişikliğiyle Anayasa'yı araç olarak kullanıp otoriter bir sistemi inşa etmenin adımlarını attınız ve Türkiye'yi tek adam sistemine geçirdiniz. Yine, OHAL döneminde, 24 Haziran 2018'de... Güya seçimler Kasım 2019'da olacaktı, millet öyle onayladı; seçimleri öne çektiniz. OHAL döneminde seçim olur mu ya? OHAL döneminde Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili seçimlerini yaptınız. Yaptınız da ne oldu? İşte, 84 milyon freni patlamış kamyon gibi uçuruma sürükleniyor. Her gün yoksullaşılıyor 84 milyon. Kişi başına düşen millî gelir düşüyor. Hukuk devleti yıkıldı. Milyonlarca aile açlık sınırıyla mücadele ediyor; açlıkla, yoksullukla mücadele ediyor. Biliyorsunuz, Türkiye'de ücretli çalışanların yarısına yakını asgari ücretli. Açlık sınırı ne kadar memlekette? Tabii, 3 maaş, 4 maaş alanların bunu bilmesi mümkün değil.

Çok büyük kötülük yaptınız memlekete. Gülüyorsunuz ama sizin tabii böyle bir derdiniz yok. İntihar ediyor babalar beyefendi, gülüyorsunuz ama evine ekmek götüremeyen babalar intihar ediyor, siz gülmeye devam edin. Utanmanız gerekir, gülüyorsunuz; utanmanız gerekir. (CHP sıralarından alkışlar) Sorumlu kim? Sorumlu sizsiniz, saray iktidarı.

Böyle bir teklif geliyor, bakın, Komisyon da söyledik, kızılıyorsunuz ama 1950'den beri hiçbir iktidar böyle bir teklifle bu yüce Meclise gelmedi. Türk demokrasisine ve Türk siyasetine ihanettir bu teklif. 1950'den beri hiçbir iktidar birinci sınıf hâkimi, en kıdemli hâkimi değiştirmeyi düşünmedi. Bu seçim kanununun en güzel cümlesi ya, en doğru cümlesi, en sade, en net cümlesi -ne diyor kanun- "İlin en kıdemli hâkimi il seçim kurulunun başkanıdır, ilçenin en kıdemli hâkimi ilçe seçim kurulunun başkanıdır." Hangi gerekçeyle değiştiriyorsunuz bunu? Efendim, "Yedeklerde belirsizlik varmış." Yedeklerde belirsizliği gidermenin sebebi en kıdemli hâkimi değiştirmek mi?

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – Liyakat yaşta mı yani?

MUHARREM ERKEK (Devamla) – Hanımefendi, en kıdemli hâkim en güven veren hâkimdir, en az etki altında kalan hâkimdir.

SEMRA KAPLAN KIVIRCIK (Manisa) – En liyakatli olan hâkimdir.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – Bir de Anayasa Mahkemesini örnek veriyorsunuz, o da çok üzücü. Anayasa Mahkemesi biliyorsunuz, Yüksek Seçim Kurulu üyelerinin görevini bir yıl uzattı değil mi? Anayasa Mahkemesine gitti konu, -Yüksek Seçim Kurulunun da yapısı değişmedi bu arada, hâkimler değişmedi, yalnızca görev süresi bir yıl uzadı- ne dedi Anayasa Mahkemesi? Dedi ki: "Bu tablo, Yüksek Seçim Kurulunun yürütmenin etkisi altında kalacağını göstermez, seçimlerin dürüstlüğüne de etkilemez çünkü aynı hâkimler göreve devam ediyor." Yüksek Seçim Kurulu üyeleri, hepimizin bildiği gibi, Yargıtaydan ve Danıştaydan gelen yüksek hâkimler. Tabii ki, etkilemez ama siz ne yapıyorsunuz -ilin en kıdemli hâkimini alıyorsunuz, torbadan belki çok daha kıdemsiz bir hâkim çıkacak- seçim güvenliğini yıkıyorsunuz; böyle bir şeye hakkınız var mı? 1950'den beri Yüksek Seçim Kurulu var bu memlekette; il, ilçe seçim kurulları var. Hiçbir iktidar böyle kötü niyetli seçim güvenliğini yıkacak bir teklifle bu Meclise gelmedi, bu da size nasip oldu, bu da size yakışır; bravo(!) (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli milletvekilleri, bakın, adaletin sesini kısıntı bu memlekette çünkü kuvvetler ayrılığını yıktınız. Kuvvetler ayrılığının olmadığı yerde hukuk devleti olmaz. Bu memlekette bugün mafya babalarının, uyuşturucu baronlarının, adrese teslim ihalelerle servet sahibi yapılanların, kara para aklayanların mesela sesi çok güçlü, onların sesi çok güçlü ama adaletin sesi sanki böyle fısıldıyor, arada bir fısıldayabiliyor. Ya, gerçekten bir memlekete ancak bu kadar çok kötülük yapılır; arka arkaya, arka arkaya. Bu gelen teklifle, işte, bir yıl kapalı kapılar ardında çalıştınız, sonuçta getirdiğiniz maalesef bu.

Ocak ayında, bu yılın ocak ayının son haftasında Türkiye'de bütün il ve ilçe seçim kurulu başkanları görevlendirildi, iki yıl görev yapacaklar, niçin değiştiriyorsunuz? Ya, biriniz çıkan da ama haklı, hukuki ve mantıklı bir gerekçe söyleyin, biriniz. Ya, bu ayıptır; bu, demokrasiye, siyasete yapılan en büyük ayıptır. Bunu siyaseten söylemiyorum; bir hukukçu olarak, bir vatandaş olarak, bir milletvekili olarak tüm samimiyetle söylüyorum.

Başka ne yaptınız? Partili Cumhurbaşkanını seçim yasaklarından muaf tutuyorsunuz. Hangi gerekçeyle? Mehmet Uçum'un dediği gibi "tek kişilik hükümet." Ne diyor Anayasa, sizin getirdiğiniz sistem? "Yürütme yetkisi Cumhurbaşkanına aittir." Değil mi, öyle yazıyor? E, niye muaf tutuyorsunuz yasaklardan? Yasama yetkisini de devrettiniz ya kısmen, onu da devrettiniz; o da çok ayrı bir sorun. Düşünebiliyor musunuz, partili Cumhurbaşkanı, parti genel başkanlığı yoluyla devleti yöneten kişi, örtülü ödeneği kullanacak, devletin bütçesini kullanacak, uçaklarını kullanacak, makam araçlarını kullanacak, gittiği illerde onu valiler, kurum müdürleri karşılayacak, devletin tüm imkânlarıyla yarışacak. Ya, değerli milletvekilleri, demokrasilerde, seçimlerde siyasi partiler mi yarışır, devlet mi yarışır? Siyasi partiler yarışır ya. Devleti yarışın içine sokuyorsunuz, devleti taraf yapıyorsunuz. Böyle bir şey hakkınız var mı? Bu, devleti çürütmektir, en büyük yozlaşmadır. Devletin temeli adaleti çürüttünüz; asıl beka sorunu budur.

Şimdi şu getirdiğiniz teklife bakın ya, Sayın Tezcan söyledi, bütün kanunlarda "yeni sisteme uyum" adı altında "Başbakan" yazan yerlere "Cumhurbaşkanı" yazdınız; e, seçim kanununun 65'inci maddesinde niye yazmıyorsunuz? Ya, değer mi, iktidar için değer mi Allah aşkına bunlara, değer mi? Siz iktidarınızı belki sürdürürsünüz ama millet fakirleşmeye devam eder. Bakın, ülkedeki gençler hayallerini yurt dışında arıyor; bütün gençler, sizin gençleriniz de, hiç ayırım yapmadan söylüyorum. Bu tablodan siz sorumlusunuz ve maalesef demokrasiye ihanet etmeye devam ediyorsunuz, maalesef. Saraydan böyle bir teklif geliyorsa sizin buna "Hayır." demeniz lazım yasama organı üyeleri olarak. "Hayır, bu, doğru değil." demeniz lazım. "En kıdemli hâkimi değiştirmek doğru değil. Partili Cumhurbaşkanını seçim yasaklarından muaf tutmak doğru değil." demeniz lazım ama buna cesaretiniz yok anlaşılan.

Barajla ilgili çok konuşmayacağım. 12 Eylül darbe hukukunun demokrasi ayıbı olan barajı hâlâ savunuyorsunuz; 10 olsa ne olur, 7 olsa ne olur; ikisi de çok yüksek, ikisi de temsilde adaleti zedeliyor. Efendim ittifak içinde baraj sorunu yokmuş, baraj sıfırmış. E, ittifak içine girmek zorunda mı bir siyasi parti? Neden siyasi partilerin önüne engeller koyuyorsunuz? Neden demokrasinin, temsilde adaletin önüne engeller koyuyorsunuz; neden yapıyorsunuz bunu? Ondan sonra da diyorsunuz ki gerekçe: "Siyasi partiler demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır." Böyle mi vazgeçilmez unsuru? Efendim, yüzde 5 alacak, 3 alacak ittifakın içinde bir parti, baraj onun için sıfır. Dışarıda yüzde 6 alacak, 1 milletvekili bile çıkaramayacak; ne kadar güzel değil mi? Üstelik siz bu sistemde ne diyordunuz: "Yönetimde istikrar artık sorun değil." E, o zaman barajı 3 yapalım diyoruz ona da cesaretiniz yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Erkek.

MUHARREM ERKEK (Devamla) – Evet, bir dakika değil mi?

Değerli milletvekilleri, hiç kimsenin endişesi olmasın, Türkiye'nin hak etmediği bu tabloyu mutlaka değiştireceğiz. Muhalefet olarak her gün toplumun her kesimiyle beraberiz. Millet sandığı bekliyor, millet sandığı bekliyor; hangi seçim kanunuyla isterseniz o kanunla sizi gönderecek. Zaten bir iktidar seçime az bir zaman kala seçim kanunlarıyla oynamaya başladıysa "Yolcudur Abbas, bağlasan durmaz." (CHP sıralarından alkışlar) Ama biz Millet İttifakı olarak kararlıyız. Millet İttifakı'nın Cumhurbaşkanı adayı, Türkiye'nin 13'üncü Cumhurbaşkanı olacak ve partili Cumhurbaşkanı dönemine son vereceğiz, son; siz de mutlu olacaksınız, siz de huzurlu olacaksınız. Bu tabloyu değiştireceğiz, bu adaletsiz düzeni değiştireceğiz ve Türkiye'nin yarınını demokrasiye inanan milyonlarla birlikte inşa edeceğiz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Rize Milletvekili Sayın Hayati Yazıcı.

Buyurun Sayın Yazıcı. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HAYATİ YAZICI (Rize) – Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sizleri muhabbet dolu saygıyla selamlıyorum.

321 sıra sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında AK PARTİ Grubu adına konuşmak üzere huzurlarınızdayım.

Bütün arkadaşlarımı dinledim, konuşmamın konsepti değişti. Nereden başlasam, hangisinden başlasam, ne desem; kanun teklifini mi anlatsam, sorulara mı cevap versem ama bir tasarı oluşturdum kafamda, ona göre konuşmamı bitireceğim.

Öncelikle, konuşmamın başında, hafta sonu idrak edeceğimiz ramazan orucunun bütün milletimize, hepinize bereketler getirmesini diliyorum. Ayrıca, Türkiye'nin öneminin göstergelerinden biri olarak -bunlar çoktur ama- bugün yaşadığımız, bölgemizde, bütün dünyayı etkileyen Ukrayna-Rusya savaşıyla ilgili, aktif tarafsızlık çerçevesinde bu iki ülkenin temsilcilerinin İstanbul'da, Türkiye'nin misafirliğinde müzakere sürecini yürütüyor olmalarından Türk milleti olarak gurur duyduğumuzu ifade ediyor; bu vesileyle sürecin dünya sulhuna, bölgemize, barışın sağlanmasına vesile olmasını diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Burada konuşan arkadaşlarımızın mümkün olduğu ölçüde, tabii, cevap hakkı doğurmak amacıyla ismini vermeden konuşacağım ama herkes kendisini, konusunu anlayacak. Bugüne kadar hamaset yaptınız "siyaset" diye, değerler üzerinden söylem geliştirerek iktidar olacağınızı sandınız ama aziz Türk milleti buna inanmadı, kanmadı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Türkiye halkını ilerici gerici, çağdaş çağ dışı, laik antilaik ve benzeri sözcüklerle dillendirmenin siyaset üretmek olduğunu düşündünüz, hâlâ sonuç alamadınız. Bakın, değerli dostlar, değerler hepimizindir; bayrak hepimizin, vatan hepimizin ve biz, tek milletiz, 84 milyon kümülatif vatandaşımızın tümünün ismi anlamında ifade ediyorum. Değerler üzerine siyaset olmaz; siyaset, projeye olur; rekabet, projeye olur. Türkiye'nin hangi konusunu ele almadık, hangi sorununa çözüm getirmedik? Bugün yaşanan sorunlarımız var, hepsi gündemimizde, cumhuriyet hükûmetinin gündeminde, Cumhurbaşkanlığı'nın sorumluluğunu taşıdığı cumhuriyet hükûmetinin gündeminde. İnşallah bunları ara sıra deklare ettiğimiz gibi, pratiğe dönüştürdüğümüz gibi çözümümüz sağlayacak, insanımızın rahat bir ortama kavuşmasını temin edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Aman Allah'ım, gülüyoruz...

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Popülizm bizim siyaset tarzımız değil, hiçbir zaman olmadı, hep rasyonel davrandık. Dolayısıyla, ülkeyi yönetirken milletin verdiği yönetim yetkisini gece gündüz demeden hani, terleyerek, koşarak milletimizi muasır medeniyet seviyesinin üzerine taşımak; insanımızın önündeki sosyoekonomik engelleri kaldırmak, azaltmak; sofrasındaki ekmeği büyütme için koşturan bir iktidardır. Çok Değerli Cumhurbaşkanımızın çok açık fikirli olarak sorulan bir soruya verdiği cevabı burada suistimal etmenin bir anlamı var mı, siyaset mi bu? Böyle bir şey olabilir mi, olabilir mi ya? Ben bundan hicap duyarım yani hicap duyarım, hicap duyarım milletten Meclisinden. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CENGİZ GÖKÇEL (Mersin) – Millete soralım...

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bunları ifade ettikten sonra sizin durumunuza düşmemek için konuya geliyorum. Meclise sunduğumuz bugün müzakeresi yapılmakta olan kanun teklifiyle alakalı yeni bir şey keşfetmedik. Dünyada olmayan bir öneriyle de karşınıza çıkmış değiliz. Dünyada seçim sistemleri belli, genelde 3'e ayrılır: Dar bölge sistemi, çoğunluk sistemi, nispi temsil. Bunların değişik versiyonları var. Bunları uygulayarak bu ülkenin demokrasisi de gelişiyor. Bildiğiniz gibi, 1946-1960 yılları arasında bu ülkede çoğunluk sistemi uygulanmıştır. 1960'tan itibaren, 1961'den itibaren hep uygulanan nispi

temsildir. Bizim de önerimiz nispi temsil uygulaması çerçevesinde daha adil, vatandaşın kullandığı oyun amaç doğrultusunda, iradesi sapmadan sandığa girdiği gibi çıkmasını sağlayacak bir formülasyon getiriyoruz. Bunları tek tek izah etmeye çalışacağım ve elbette burada yöneltilen birtakım sorular var, onları da cevaplamaya çalışacağım.

Değerli arkadaşlar, bakın, teklifimizle 4 kanunda değişiklik öneriyoruz. 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nda 2 madde; 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nda 1; 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'da 9; 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'da 1 olmak üzere 13 madde üzerinde değişiklik öneriyoruz. Bunlardan bir tanesi, 2839 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesinde yer alan ülke seçim barajının, yüzde 10 olan seçim barajının yüzde 7'ye indirilmesidir. "Niye 7'ye indirdi?" diyorsunuz, 5'e inse "Niye 3 değil?", 3'e inse "Niye 3?" diyeceksiniz. Çok özel baktığınız zaman bu sorular haklı ama nesnel baktığınız zaman Türkiye'nin gelişimini, yürüyüşünü, siyasi birikimlerini ve pratiklerini birlikte değerlendirdiğiniz zaman yüzde 7 oranındaki önerinin rasyonel olduğunun hakkını teslim edeceksiniz diye düşünüyorum; bu konuya bugün konuşan arkadaşlarımız, Feti Bey değindi. Daha önce AİHM'e götürülmüş, Anayasa Mahkemesine taşınmış 95'te ve AİHM, Türkiye koşullarında yüzde 10 barajının bireysel haklar, seçme hakkı ve Avrupa Sözleşmesi'nde yer alan benzeri kriterler açısından eleştiri konusu olamayacağını altını çizmiş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – "Düzenleyin." demiş, "Meclis düzenlesin." demiş.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Biliyorsunuz, Anayasa Mahkemesine taşınmış, 95'te Anayasa Mahkemesi seçim çevresi barajını iptal etmiş, ülke barajına dokunmamış yani hukuksal süreçlerden geçmiş böyle bir düzenleme ve biz de bunun -bütün bu değerlendirmeleri dikkate almak suretiyle- yüzde 7 olarak gerçekleşmesini önermiş bulunuyoruz.

Efendim, teklifimizin 2'nci maddesiyle -ki en çok, tabii, bunun üzerinde duruyorsunuz- 2839 sayılı Kanun'un 34'üncü maddesinde milletvekili dağılım düzenlemesini yeniden formüle etmekteyiz. Az önce konuşan arkadaşımız ifade etti; 2018 yılında bu kanuni düzenleme geldiğinde -çok ilginç, komisyonlarda, bir tanesini okuyacağım size- bu düzenlemeyi yani 2018'de uyguladığımız düzenlemeyi torbaya doldurmak suretiyle, sepete doldurmak suretiyle sepetten bölüşümü...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – D'Hondt'a yönelik bir itirazımız yok zaten, sorun yok, öyle ya da böyle.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – O maddenin tekliften çıkarılmasını istiyorsunuz, madde 21 teklifte yer alıyor 21'inci sırada. Diyorsunuz ki: "Bu düzenlemede açıkça seçmen iradesi haksız biçimde başka partiye aktarılmaktadır." Türkiye'de 1961...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Benim beyanım, benim beyanım Sayın Bakanım; söyleyin, mahzuru yok.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Sizin imzanız yok.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Söyledim, benim konuşmamdaki beyanım.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Vallahi, bir yerden bulun, arayın bulun; bilmiyorum, benim sorunum değil Sayın Tezcan, bir yerden bulun yani.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Siz ne söylemişsiniz, onu da okuyun Hayati Bey.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – İlla sizinle bir bağlantı kurarsanız sizin olsun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ben Komisyon'da da anlattım bunu, Komisyon'da da anlattım.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Yani yanınızdaki arkadaş söylemiş sanırım ama sizin olsun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Genel Kurul'da da anlattım, Komisyon'da da.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Zaten ne Bülent Bey ne de ben D'Hondt'la ilgili bir şey söylemedik ki.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Ya, niye korkuyorsunuz, okumaktan niye çekiniyorsunuz?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Okuyun, okuyun, ben söyledim zaten.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Bir okuyayım şunu, şu teklifi bir okuyayım.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Tamam.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Okuyun, gerekçelerimizi de okuyun.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Bilmiyor arkadaşlar, bir okuyayım.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Bakanım, okuyun dinliyoruz.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – "Bu düzenlemede açıkça seçmen iradesi haksız biçimde başka partiye aktarılmaktadır. Türkiye'de 1961'den beri -65, 66 seçimleri hariç- milletvekili sayısı D'Hondt sistemine göre belirlenmektedir. Sistem, en büyük partiyi avantajlı hâle getiren bir nispi temsil olanağı sunmuştur. D'Hondt sistemi bu teklifle 2 defa uygulanmaktadır. Somut bir örnek vermek gerekirse 3 milletvekili çıkan bir ilde A partisinin 2, B partisinin 1 vekil çıkardığı ve C partisinin hiç vekil çıkaramadığı durumda A ve C partilerinin ittifak yapmasıyla, B partisinin 1 milletvekili ittifak partilerine kayabilmekte, böylelikle seçmen iradesi seçimin sonucuna yansımamaktadır."

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – E, niye dinlemediniz o zaman muhalefeti Hayati Bey?

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Ya, bizde...

BAŞKAN – Hayati Bey, Sayın Yazıcı, bir dakika...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Hesap başkaydı.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – O zaman hesap başka, şimdi hesap başka.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Şimdi işinize geldi.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, tecrübeli arkadaşlarınsınız, laf atmayın, bitirsin, söz istediğinizde söz verelim.

Sayın Erkek, lütfen...

Buyurun.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – "Şimdi işimize böyle geliyor." deyin.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Değerli arkadaşlar, bizde kompleks yok.

AYLİN CESUR (Isparta) – "Canımızın istediği gibi ayarladık." deyin.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – İlk defa ittifak düzenlemesiyle bir seçim yapıyoruz. O koşullar içerisinde bu düzenlemeyi getirmişiz, demokrasimiz açısından iyi sonuçlar doğurur diye düşünmüşüz ama bakmışız ki burada irade sapması var; onu düzeltiyoruz.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bakmışsınız ki işinize gelmedi.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – "Yanlış yapmışız." diyorsunuz yani.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – "Yanlış" de, ne dersin de. Bu yöntem yanlıştır, doğrusunu getiriyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Yine yanlış yapıyorsunuz, dinleyin bizi.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Niye doğruya karşı çıkıyorsunuz? Doğru olana niye karşı çıkıyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP sıralarından gürültüler) Yani benim burada amacım o. Komisyon'da önerge vermişsiniz, Mecliste de bunu tekrarlamışsınız; bunun detayına girmeyeceğim. Dolayısıyla getirdiğimiz bu düzenleme çok doğru. Bir de vatandaşımızın, bizi izleyen vatandaşımızın anlaması bakımından ben bir örnek bu bunu açıklamak istiyorum.

AYLİN CESUR (Isparta) – "Matematik yaptık." diyeceksiniz.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Diyelim ki 2 milletvekili çıkaran bir seçim çevresinde -A, B, C partileri var- A partisi 100 bin

oy, B partisi 73 bin, C partisi de 51 bin oy almış. A ile C partisi ittifak oluşturmuş, 2018 düzenlemesine göre...

AYLİN CESUR (Isparta) – Siz yaptınız.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – A ile C partisinin oylarının toplamı 151 bin. Bunlar bir küme hâlinde hesap ediliyor, bölüşüme yürüyor. Böyle yaptığınız zaman, 2 milletvekili de A ile C'ye gidiyor, yani 51 bin oy almış olan bir parti 73 bin oy almış olana rağmen vekil çıkarıyor, 73 bin oy almış parti vekil çıkaramıyor. Bu adil mi? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Değil.

AYLİN CESUR (Isparta) – Siz yaptınız.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayati Bey, siz getirdiniz onu da; biz söyledik adil olmadığını o zaman. Dinlemediniz ki!

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Onu düzeltiyoruz yani düzelttiğimiz bu. Ben bizi izleyenler anlasın diye söylüyorum, siz buradaki detayı biliyorsunuz.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – O zaman, o düzenleme İYİ Partiyi seçime sokmamak üzereydi, onun için onları öyle çıkardınız. Allah, Allah ya!

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Efendim, teklifimizin...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Siz 2002'de seçime nasıl girdiniz?

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Başkanım, böyle giderse ben sizden süre isteyeceğim.

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Siz Genel Kurula hitap edin.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Evet.

Teklifimizin 3'üncü maddesiyle 2820 sayılı Kanun'un 36'ncı maddesinde değişiklik yapmışız, 4'üncü madde de aynı nitelikte değişiklikleri içeriyor. Burada da seçime girebilmenin koşulunu örgütlenmeyi esas alarak ifade etmişiz. Demokrasi örgütlü toplumdur, örgütlenmenin en özgün şekli siyasi partilerdir. Dolayısıyla demokrasilerde örgütlenmeyi ölçüt olarak seçime girme hakkının verilmesi çok rasyoneldir, demokratik kriterler itibarıyla da doğru bir perspektiftir. Grup yapıları -biliyorsunuz, hepiniz vekilsiniz- Türkiye Büyük Millet Meclisindeki çalışmalara ilişkin bir yapılanmadır. Onun için, grup oluşumu, grubun görev ve yetkileri, Meclisteki oturumlara katılımı Meclis İçtüzüğü'nde düzenlenmiştir ve bugüne kadar gördüğümüz örneklerle de bu tür düzenlemeler Mecliste sapmalara yol açıyor, bunları da önlemeyi amaçladık, örgütlenmeyi kriter olarak getirdik. Burada arkadaşlarımız "Niye yolda kural değişiyor?" diyor. Ya, demokrasi sürekli bir yaşama biçimidir, süreklilik arz eder, seçime bir seneden fazla var. Bugün bir parti kurulsun, üç ayda, beş ayda örgütlenmesini tamamlar seçime girer. Ha "Biz üç ayda, beş ayda örgütlenmeyi tamamlayamayız haybeden seçime girelim." diyorsanız ona eyvallahımız yok, yaptığımız budur.

Teklifimizin 5'inci maddesiyle burada da üzerinde çok durduğunuz...

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Siz 2002'de seçime nasıl girdiniz?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Nasıl girdiniz siz seçime Sayın Başkan?

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Hatta hâkimlere hakaret de içeren anlamda, onları küçümseyici, yok, bilmem işte "Nereden mezun olan hâkimler?" vesaire demek suretiyle bölücülük anlamında söylemler de kullanıldı. Çok üzüntü verici.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Üzüntü verici değil.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Değerli arkadaşlar, hâkimlik, savcılık mesleği çok önemli bir meslektir ve kutsal bir meslektir.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Onu da mahvettiniz!

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – O senin kanaatin. Hâkimler için öyle değil, o senin kanaatin genelleyemezsin.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Kutsal bir meslektir. Dolayısıyla hâkimlik mesleğinin bu özelliği itibarıyla hâkimlikte yükselme esasları var. 2802 sayılı Hâkimler Kanunu'nun 21'inci maddesi sınıflara ayrılmış: "Yükselmeye layık" olan, "tercihli yükselmeye layık" olan, "mümtazen yükselmeye layık" olan. "Mümtazen" demek, bildiğiniz gibi, emsalleri arasında temayüz eden kişi demektir. Bu kriterler ehliyet ve liyakati önceleyen kriterlerdir. Dolayısıyla getirdiğimiz düzenlemede "en az birinci sınıfa ayrılmış" demek mümtazen terfi etmiş hâkimler arasından demektir. Ya, bu nasıl anlaşılır, nasıl eleştirilir, anlamakta zorluk çekiyorum yani. Böyle bir şey olabilir mi?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ya, Hayati Bey, o kriterler en kıdemli hâkimde yok mu?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Var.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ee? En kıdemli hâkimde yok mu o kriterler? Daha güzeli var.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – En kıdemli hâkim olur, bu terfilerin hiçbirine girmeyebilir. Ceza da almış olabilir.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Torbadan çıkan nasıl çıkacak?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Ya, şansını artırıyoruz.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Çok mu başarılı hâkim çıkacak?

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Bakın, disiplin cezalarından uyarma, kınama cezası da almış olabilir ama en kıdemlidir. Ama uyarma, kınama cezası almış olan birinci sınıfa ayrılamaz, birinci sınıfa ayrılrsa bile o hakkını kaybeder. Böyle bir düzenleme getirmiş bulunuyoruz.

Yine, eleştirdiğiniz, dile getirdiğiniz hususlardan bir tanesi: "Efendim, 298 sayılı Kanun'un 65 ve 66'ncı maddelerinde düzenleme yaptınız 'Başbakan'ı çıkardınız." Algı oluşturunuz. Ya, doküman okuyun arkadaşlar, lütfen. Mevzuatımız çok karmaşık belki ama okuyun, araştırın, bakın. Ya, siz 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu'nu okumadınız mı hiç?

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Okuduk da biz niye "Başbakan" yerine "Cumhurbaşkanı" yazmıyorsunuz diyoruz kendimizce.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Okumadınız mı ya? "İlle Başbakan..." İlle sizin istediğiniz yere "Başbakan" mı yazacağız, olur mu öyle bir şey? Allah Allah!

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Cevap mı bu ya?

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Bak, burada 13'üncü madde var "Propaganda" başlığı. Ne diyor burada? "Propaganda döneminde Başbakan, bakanlar ve milletvekilleriyle ilgili yasaklara ilişkin hükümler dâhil olmak üzere propagandaya dair diğer hususlarda 298 sayılı Kanun hükümleri kıyasen uygulanır." Kim hakkında? Cumhurbaşkanı seçiminde.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ee, seçim kanunu işte, 298 sayılı Kanun'un 65'inci maddesine "Başbakan"ın yerine "Cumhurbaşkanı" yazmanız lazım.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Yahu, kardeşim, Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu 298'e atıf yapıyor.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Tamam.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Ee, Allah Allah...

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Hayati Bey, 298 sayılı Kanun'un 65'inci maddesinde "Başbakan"ın yerine "Cumhurbaşkanı" yazmanız lazım; niye yazmıyorsunuz diye soruyorum.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım Sayın Erkek.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Siz şimdi anlamak istemiyorsunuz, size bir doküman daha; veri çok bende, bak, burada bir sürü evrak var elimde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – 2018 seçimlerinde Yüksek Seçim Kurulu seçim takvimini düzenlemiş, seçim takvimi. Bu seçim takviminin tarihi 30/4/2018. Son sayfasını okuyorum, diyor ki: “Yukarıda yazılı süre içinde Başbakan ve bakanlar ile aday olması durumunda görevde bulunan Cumhurbaşkanının da seçimle ilgili çalışmalarında ve konuşmalarında 298 sayılı Kanun hükümleriyle bağlı olduklarına; Başbakan, bakanlar, milletvekilleri ile aday olması durumunda görevde bulunan Cumhurbaşkanını ve diğer adayların seçim propagandasıyla ilgili olarak yapacakları gezilere hiçbir memurun katılamayacağına...” Takvime bağlamış. Bu olduğu hâlde siz “Vay efendim, Cumhurbaşkanı her şeyi yapacak, devletin malını kullanacak...” Burası hukuk devleti arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Vah vah!

HAYATİ YAZICI (Devamla) - Yani hukuku bir siz mi görüyorsunuz? Yani hukuku, değerleri bir siz mi biliyorsunuz? Bizim partimizin bir ismi de “Adalet.” (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Nerede kaldı o adalet!

AYLİN CESUR (Isparta) – Bu söylediklerinizi aynaya bakıp da söyleyebiliyor musunuz ya? Yalnızken aynaya bakıp söyleyebiliyor musunuz?

BAŞKAN – Sayın Yazıcı, son bir dakikayı veriyorum.

Buyurun.

HAYATİ YAZICI (Devamla) – Evet, değerli arkadaşlar, bu teklifimizde, bugün, burada bir öneride daha bulunacağız. Görme engelliler için, onların oy kullanmasını kolaylaştıracı bir teklifimiz var, onu da yüce heyetinize sunacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Kanun teklifinin ülkemiz, demokrasimiz için hayırlı olmasını diliyor, sizleri tekrar sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Biz bu tarz konuşmaları seviyoruz. Bu tarz konuşmalarda dinlerken de cevap verirken de keyif alarak veriyorum.

Şimdi cevap veriyorum, biz diyoruz ki: Partili bir Cumhurbaşkanı seçimlere katılırken, 298’e ilave ettiniz mi “Devletin imkânlarından yararlanmayacak.” diye? 298’e atıfta bulunuluyor ama bu seçim yasası teklifinde “Başbakan” maddesi kaldırılıyor, “Cumhurbaşkanı” oraya ilave edilmiyor. Şimdi, daha önceki örneklerinden gördüğümüz gibi, sonuna kadar devletin imkânlarıyla Millet İttifakı’nın adayıyla mı mücadele edeceksiniz, yoksa demokrasinin gereği olarak eşit koşullarda mı mücadele edeceksiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Eşit koşullarda, eşit koşullarda...

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Buraya yazmamışsınız.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Var, var.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yok, yazmamışsınız.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – 6271’in 13’ünde var Başkan, orayı bir daha oku.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Yok, yazmamışsınız, yazdıysanız gösterin.

İkincisi...

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Ya, 2014’te ben görevliydim, Yüksek Seçim Kurulunda bu işi yürüttüm, var, yaptık.

BAŞKAN – Ya, karşılıklı konuşmayın, karşılıklı konuşmayın.

Hayati Bey söz istiyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – İkincisi: Milletvekili dağılımıyla ilgili ne konuştuk, ne önerge verdik, ne de karşı çıktık. Arkadaşlar, Türkiye’de 1’inci sırada olan Millet İttifakı’dır. Niye tenezzül edelim de karşı çıkalım ona? Niye tenezzül edelim de onunla ilgili bir fikir yürütelim? (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, hâkimlerle ilgili bölücülük meselesini biz kullanmayız.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Neyi? Anlamadım ki.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hah. Tabii, tabii.

Hâkimlerle ilgili bölücülük meselesini biz kullanmayız ama bu konuda Anayasa Mahkemesine gideceğimizi söyledik. Neden? Elli yıldan beri süren, kıdemli hâkimlerin tecrübesine, bilgisine dayalı bir sistem yürütülüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – “Bunların arasında disiplin cezası alanlar burada görevlendirilemez.” dersiniz bu anlaşılır ama kendi çıkarlarınıza uygun olarak bunu ortadan kaldırırsanız bu doğru değildir.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Okumamışsın Başkan ya.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bir kere daha ifade ediyorum Sayın Başkan: Bu seçim yasası, getirilen yasa, daha önceden kendilerinin çıkardığı, sonradan da tekrar değiştirdiği bir yasadır. Kendilerinin durumuna göre kanunlarla oynuyorlar ama ne millet ne de Millet İttifakı bununla ilgili hiçbir sınır tanımayacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yazıcı.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yanlış düzeltiyoruz. Kötü mü?

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Efendim?

HAYATİ YAZICI (Rize) – Yanlış düzeltiyoruz, yanlış düzeltiyoruz.

BAŞKAN – Tamam, güzel bir şey.

HAYATİ YAZICI (Rize) – “Yanlış” demiştiniz, düzeltiyoruz. Herhâlde başka bir diyeceğiniz yok.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Beş sene geçti, beş sene. Deneme yanılma tahtası mı bu?

HAYATİ YAZICI (Rize) – Bakın, ben normatif kurallara önem veririm. Bir alanda normatif kurallar varsa onlara uyulması, onlara göre değerlendirme yapılması hukuk devletinin gereğidir. Kurallar yanlışsa kuralları değiştirmek de hukuk devletinin gereği

ama değiştirenede kadar uyacaksınız. Dolayısıyla 6271 sayılı Cumhurbaşkanını Seçimi Kanunu'nun 13'üncü maddesini açıp okuyun. İlle "298 sayılı Kanun'da Cumhurbaşkanını niye yok?" diyorsunuz. Yahu size demin de söyledim, tekrarlayacağım yani sizin dediğiniz yerde mi yazılacak illa? Burada yazılmış, burada geçmiş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Ben şimdi 13'üncü...

BAŞKAN – Devam mı?

HAYATİ YAZICI (Rize) – Tamamlayayım Sayın Başkanım, müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yazıcı.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Ben şimdi 13'üncü maddenin son fıkrasını okudum. Bir, iki, üç var, dördüncü fıkrayı okudum.

Ya, açın, bakın, okuyun bunları lütfen. Okuyun, okuduğunuz zaman...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne var orada?

HAYATİ YAZICI (Rize) – Ya, detaylı anlatacak hâlim yok.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Ne var efendim? Biz okuyoruz da aynı şeyi anlayamıyoruz herhâlde. Ne var orada?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Ya, sizin yanlışlarınızı düzeltmekten yorulduk be!

HAYATİ YAZICI (Rize) – Ya, diyor ki... Bak, bir daha okuyayım.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Okuyun. Ne var orada?

HAYATİ YAZICI (Rize) – Başkanım, müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Ya, anlaşıldı Sayın Yazıcı.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Cumhurbaşkanını Seçimi Kanunu bu kanun. "Propaganda döneminde Başbakan, bakanlar ve milletvekilleriyle ilgili yasaklara ilişkin hükümler dâhil olmak üzere propagandaya dair diğer hususlarda 298 sayılı Kanun hükümleri kıyasen -Cumhurbaşkanını hakkında da- uygulanır."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Tamam, "Başbakan"ı çıkardınız oradan.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – "Başbakan"ı çıkarttınız oradan.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Çıkardınız "Başbakan"ı, "Cumhurbaşkanını" koymadınız.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – "Cumhurbaşkanını" koymadınız.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Aynı şeyi söylüyor ya.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Bülent Bey, siz hangi hukuktan mezunsunuz bilmiyorum ama ben İstanbul Hukuktan mezunum.

MUHARREM ERKEK (Çanakkale) – Ben de İstanbul Hukuktan mezunum.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yani sizi nasıl mezun ettiler Sayın Bakan! Vay vay vay! Allah için ya!

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri...

HAYATİ YAZICI (Rize) – Bunu hocana bir sor.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ya, bir şey sorun sizi mezun edenlere...

HAYATİ YAZICI (Rize) – Yani orada "Başbakan" yerine "Cumhurbaşkanını" yazılsa mı bu kıyas hukuku; olur mu öyle bir şey?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Okuyun, okuyun!

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ya, oku ya! Gönderdiğiniz kanun teklifinde "Başbakan"ı çıkarıyorsunuz, "Cumhurbaşkanını" koymuyorsunuz.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Ya, hukukta kıyası 1'inci sınıftaki öğrenciler anlar, bak; onu söyleyeyim.

Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, güzel gelişmeler oluyor, güzel tartışıyoruz.

Şenol Hanım...

Buyurun.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – "Meral Hanım", Başkanım.

BAŞKAN – Şenol Hanım söz istemiyor.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bana "Şenol Hanım." dediniz de ben de ona bakıyorum.

BAŞKAN – Yo "Şenol Hanım" dedim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Hayır, beni susturdu, Başkan beni susturdu! (Gülüşmeler)

BAŞKAN – Estağfurullah ya, öyle değil ya.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ya, ben Sayın Yazıcı'yı şöyle anladım...

BAŞKAN – Öyle cevap hakkı doğurmadan bir hukuki analiz yapalım.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yo, yo; anlamak istiyorum, çok önemli bir düzenleme.

BAŞKAN – Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 6271 sayılı Kanun 298'e atıf yapıyor, tamam. Peki, daha önce 2 kararname çıkarıldı ve 298'de "Başbakan" geçen -yani Cumhurbaşkanlığı sistemine uygun- her şey düzeltildi. Peki, şu anda yapılan, sizin önerdiğiniz düzenlemede o kıyasen uygulanmada ciddi bir eksiklik olduğu yönünde iddiamız var yani iddia değil, biz inanıyoruz. "Başbakan" çıkarılıyor, "Cumhurbaşkanını" yazılmıyor; madem bunda ısrar ediyorsunuz neden yazılmıyor? Ya, bu çok önemli bir şey.

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Müstakil, özel bir kanun var; müstakil, özel bir kanun var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Hayır, müstakil özel bir kanun yani...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ ÖZKAYA (Afyonkarahisar) – Özel bir kanun var Cumhurbaşkanını...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yazın o zaman, bitsin bu tartışma.

BAŞKAN – Peki.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Ya, Sayın Beştaş...

BAŞKAN – Sayın Yazıcı, buyurun.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Evet, Sayın Beştaş, çok basit bir hukuk kuralı bu. Bir kanun başka bir kanuna atıfta bulunuyorsa atıfta bulunulan kanundaki kurallar atıfta bulunan kanunun öznesi hakkında da uygulanır; orada onun isminin geçmesi gerekmez, orada onun isminin geçmesi demek mükerrem yazım demektir. Biz mükerrem yazımı tercih etmedik, konu bu.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) – Çok basit bir kural. Hakikaten gereksiz bir tartışma oluyor.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Muhammet Bey çok iyi anlar bu konudan!

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerinde şahsı adına ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu.

Buyurun Sayın Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli vekiller; konuşmama başlamadan önce Sayın Yazıcı'ya hemen: Peki, ya Cumhurbaşkanı Yardımcısı ne olacak, birincisi o? Peki, madem ki diğerlerinde var, o zaman buraya koymanızda ne sakınca var? Çünkü seçimler yansız olmalı dolayısıyla şimdi, bu sizin yaptığınız açıklamalar önemli olmakla birlikte buradaki eksikliği gidermiyor. Bu eksik bir düzenlemedir çünkü genel bir seçim kanunu düzenlemesi yapıyorsunuz; bir. İkincisi, Cumhurbaşkanı Yardımcısı aslında siyaset yapamaz bu 2017 Anayasa kurgusunda fakat siyasetin tam içinde, tam bağrında. Peki, o zaman, Cumhurbaşkanı Yardımcısını neden koymuyorsunuz? Dolayısıyla bu konuları birlikte düşünelim lütfen.

Şimdi, bakın, bu konuda tabii ki 2017'ye nereden geldik, 2017'den bugüne nasıl geldik ve bugünden nereye gidiyoruz? Kuşkusuz, Sayın Yazıcı teker teker açıkladı kendi gerekçelerini. Ben hepsine yanıt vermeye çalışacağım fakat nereden geldiğimizi hatırlamamız gerekir. Esasen, 2017 kopuşu tarihimizin en büyük kopuşudur. "Tarihimizin" derken, bakın, cumhuriyet tarihi değil, Osmanlı tarihi dâhil olmak üzere en büyük kopuşudur çünkü zaman olarak tarihimizde bütün yetkileri, devlet ve yürütme yetkilerini hiçbir zaman tek kişi uhdesinde toplamadı. Bu, bir ilktir, Osmanlı açısından da ilktir. Bunu eğer görmez isek o zaman sözcükler üzerinde oynama durumunda kalırız; doğru ve sağlıklı bir sonuca ulaşamayız.

Peki, 2017'ye, bu büyük kopuşa nasıl gidildi? Bu büyük kopuşa sürekli bir anayasasızlaştırma adımlarıyla, süreciyle gidildi ve 2017 kopuşunun temel parametresi demokrasiden uzaklaşmadır. 2017, tüm siyasal karar mekanizmalarını tasfiye etti, anayasa hukukumuzda hiçbir siyasal karar mekanizması bulunmamaktadır. Bunu saptamak gerekir. Peki, acaba bu yasa önerisi 2017 düzenlemesine göre neyi ifade etmektedir? 2021'de siz Cumhuriyet İttifakı olarak bir anayasa girişiminde bulundunuz. Acaba bu anayasa girişimi kamuoyuyla paylaşılmadığına göre nasıl yorumlanabilir? Bu yasa önerisi ışığında zannediyorum, onu da yorumlayabiliriz.

Anayasa Komisyonuna gelince, Anayasa Komisyonu 3'üncü kez toplandı. 1'inci kez uzlaşmayla İç Tüzük'ü kabul ettik, 2'nci kez oydaşmayla 27 Mayıs affını çıkardık. Acaba bunun adı ne? Acaba bunun adı ne, bunu soruyorum ve en sonunda bunu yanıtlayacağım. Bunu yanıtlayabilmek için neyin getirildiğini, neyin götürülmek istendiğini iyi saptamak gerekir.

Şimdi, 2017 tarihle hesaplaşmadır, bu açık. Kurumlarla, kurallarla ve değerlerle hesaplaşmaktır. Şimdi acaba bu neyi ifade ediyor? Burada merkezde sandık yer almakta. Sandık -açıklamaya gerek yok- demokrasinin olmazsa olmaz kalbidir. Öncesinde demokratik toplum var, sonrasında demokratik devlet var. Sandığın anlamlı olabilmesi için demokratik toplumun sağlam olması gerekiyor yani Anayasa'nın öngördüğü ifade özgürlüğünden örgütlenme özgürlüğüne kadar, toplanma ve gösteri yürüyüşlerine kadar, hepsine yöneticilerin saygılı olması gerekiyor. Bir kez sandıktan çıktıktan sonra da anayasal kurallara saygılı davranmak gerekiyor. Şimdi, buradaki sorun şu: Temsilîi demokraside sandık dışında bir başka araç yoktur ki halk iradesini yönetime yansıtın. İşte, bu açıdan aslında bu seçim yasası önemlidir. Bir önemi de şudur: Tek sandık kuruluyor, tek zarf söz konusu ve devletin bütün yetkilerini toplayan, Kanuni'nin, Fatih'in, Abdülhamit'in ve bütün sadrazamların yetkilerini uhdesinde toplayan ve hiçbir siyasal sorumluluğu bulunmayan kişinin seçimi, bir. İkincisi: Yasama organının seçimi söz konusu, aynı sandıkta, aynı zarfta. Bu açıdan siyasal münavebe açısından bu seçim önerisini, siyasal iktidarın el değiştirmesini kolaylaştıracak mı yoksa zorlaştıracı mı; bu açıdan da kuşkusuz değerlendirmemiz gerekir.

Şu anda yürürlükteki rejime göre 3 büyük engel söz konusu demokratik seçimler önünde. Birinci engel, bildiğiniz gibi yüzde 10 baraj. İkinci engel, bildiğiniz üzere yüzde 3'lük devlet yardımı. Siyasal partiler arasında Anayasa'ya, Avrupa Sözleşmesi'ne, seçme ve seçilme haklarına hâle getiren ciddi ayrımlardır, ayrımcılıklardır. Ama en önemlisi... Sayın Yazıcı, ben sizi çok dikkatle dinledim. Lütfen, Sayın Yazıcı'yı meşgul etmeyin. Ama şu anda sandığı, sandıkta halkın iradesini zedeleyen en büyük sorun, engel parti başkanlığı yoluyla devlet başkanlığı ve yürütmedir. Neden öyledir? Çünkü 3 husus var: Birincisi, siyasal partiler eşit olarak yarışmamaktadırlar, yarışmamaktadırlar. Bir tarafta devlet başkanı var, bütün devlet güçlerini elinde tutan kişi var; öbür tarafta diğer partiler var. Anayasa 68 ve 69 kural olarak askıdadır. Böyle olunca esasen o kişi çok güçlü olduğundan ve aynı zamanda geçen yıl bir yönetmelikle kendini bütün kamu görevlilerinin sicil amiri olarak ilan ettiği için hiçbir kamu görevlisi onun hiyerarşisi dışında irade koyamamaktadır. O nedenle, muhalif kesimler demiyorum, demokrasiden yana olan kişiler ama çevreyi savunuyor, ama üniversite özerkliği savunuyor, ama işçi haklarını savunuyor, ama fabrikadaki işçileri savunuyor, demokrasiden yana olan bütün güçler düşünce özgürlüğü bakımından, gösteri ve toplanma özgürlüğü bakımından kolayca baskı altına alınıbiliyorlar, anayasal hak ve özgürlüklerden yoksun kılınıbiliyorlar. Yani bugün, Anayasa 13, Anayasa 26 ve devamı, demokratik toplumun temel taşları Anayasa'mızda yer alsada onların saygı görmemesi için iktidar her türlü görev ve yetkiye sahip bulunuyor. Demokratik toplumu demek ki sandığa halkın kendi iradesini düzgün bir biçimde yansıtıcı ortam, demokratik toplum ortamı bulunmadığından 67'nci maddenin eşit ve özgür oy şeklinde sandığa yansıtılması çok ciddi engellerle karşı karşıya bulunmaktadır. Bu durumun, böyle bir demokrasinin, tırnak içerisinde belirtiyorum, şu anda, günümüz dünyasında hiçbir örneği bulunmamaktadır. Şimdi, bu açıdan üç önemli hüküm kategorisi... Demek ki bir, demokratik toplum kurallarının saygı görmemesi. İki, siyasal partilerin eşit yarışmaması ve bu nedenle halkın iradesinin sandığa düzgün yansımaması. Bu, bugünkü olan durumdur.

Şimdi, ben bütün konuşmacıları dinledim. Komisyonunda on sekiz saat süreyle, burada da herhâlde bir otuz altı saat sürebilir, dinleyeceğim ama beni dinlemiyorlar.

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Hocam, dinliyoruz ya.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Dinlemedikleri sürece de anlayamayacaklar. Oysa ben herhangi bir polemik yapmıyorum, kişilerle uğraşmıyorum; ben ülkenin geleceği için, demokratik gelecek için gerçekleri ortaya koymaya çalışıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bakın, 1983'te konmuş olan yüzde 10 baraj, 1995 Anayasa değişikliğiyle "Temsilde adalet ve yönetimde istikrar." kondu. Evet, Anayasa Mahkemesi iptalden kaçındı fakat 2001 yılında Anayasa değişikliğiyle madde 13'e "ölçülülük ilkesi" kondu ve "hakkın özü" kavramı kondu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun toparlayın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2001 yılında Anayasa'ya aykırı hâle geldi. Avrupa Mahkemesi "Uygundur." demedi, "Avrupa standartlarının çok üstündedir." dedi. Yani "Bunu indirme görevi size aittir." dedi. Fakat sayın vekiller, en büyük kopuş 2017'de oldu. 2017'de siz değil misiniz "Artık bu şeye ihtiyaç olmayacak. Hükümet yok, Parlamento önünde sorunlu bir organ olmadığı için yönetimde istikrar sorunu da kalmayacak." diyen? Bunun için hükümeti lağvetmediniz mi, bunun için hükümeti ortadan kaldırmadınız mı tarihimizde ilk kez? O zaman 2011'de artık barajın hiçbir anlamı kalmadı. Baraj kesinlikle 2017'de oyladığınız Anayasa'ya aykırıdır. Bunu söyleyin, "Aykırıdır ama biz aykırı olanı oyluyoruz." deyin yoksa bunun hiçbir açıklaması bulunmamaktadır. Bunu lütfen kabul edelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu, baraj konusu çok önemli bir konudur.

İkinci konu ise il ve ilçe seçim kurulları. Sayın vekiller, şimdi, biz yetmiş yıllık tarihimize övünüyoruz. Seçim hukukunun en temel ve genel ilkeleri, hiç kimsenin itirazı olmadı bunda. 14 Mayıs 1950'den bu yana biz demokrasiyi yaşatmak için ne acılar çektik. Ya, en sorunsuz alanı siz "Hayır, ben istemiyorum, biz istemiyoruz." diyorsunuz, lağvediyorsunuz. Hangi şikâyet oldu? Üstelik iki cümlelik gerekçe bile yazamadınız çünkü siz de inanmıyorsunuz; bunu neden yapıyorsunuz, neden yapıyorsunuz? Kıdemli yargıçlarımız görev yapamadı mı, hangi şikâyetleriniz oldu? Hiçbir inandırıcı akli nedeni bulunmamaktadır. Bakın, yani ben "Gelecek olan" demiyorum, gönderdiğiniz yargıçlar açısından hiçbir nedeni yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Tabii ki üstelik...

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkan, çok özür dilerim efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın AKP'nin Grup Başkanı da buradayken demin Hayati Milletvekilimin söylediği çok önemli bir şey var

-doğru anladıysam- dedi ki: "Görme engelli vatandaşlarımızla ilgili bir düzeltme, bir önerge vereceğiz..."

HAYATİ YAZICI (Rize) – Oy kullanmalarını kolaylaştırıcı bir önerge...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – ...kolaylaştıracağız. Onların talepleri vardı bu konuda, bu taleplerini karşılayan bir düzeltme gelecek." Şimdi ben hassaten rica ediyorum: Seçme, seçilme yeterliliğiyle ilgili, muhtarlarla ilgili yaptığımız düzenlemede muhtarlarımız da aynı milletvekilleri gibi, diğer seçilecek olan kişiler gibi daha önceden, seçim olmadan önce zaten seçilebilme yeterliliğiyle ilgili başvurularını yapıyorlar, denetleniyorlar ve ondan sonra seçime giriyorlar. Seçime girdikten sonra muhtara "Sen seçildin ama şu nedenden dolayı artık sana bu görevi vermeyeyiz." demek, mazbatasını vermemek doğru bir yaklaşım olmayabilir hatta doğru bir yaklaşım değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Bu konuda da aynı görme engelli vatandaşlarımızda yaptığınız gibi bir iyileştirmeyi yaparsanız, binlerce, on binlerce muhtarımızın bu konudaki endişesini ortadan kaldırmış oluruz. (CHP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Başkanım, ben de bir şey söyleyebilir miyim aynı konuda?

BAŞKAN – Bir dakika, Sayın Yazıcı, Beştaş da söz istedi.

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kusura bakmayın. Aynı meselede, biz Komisyonda da önerdik. Şimdi, muhtarlarla ilgili meselede, çok kritik bir şey var, yani teklifte diyorsunuz ki: "Muhtarlar seçime giriyor, hiçbir ön şart yok, isteyen aday olabiliyor fakat sonrasında bir ay içinde seçilme yeterliliğine sahip olduğunu belgelemesi lazım."

FETİ YILDIZ (İstanbul) – On gün.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şimdi, burada açıkçası peşinen bir kayyum uygulaması oluyor çünkü onu inceleyecek olan kurul veya kurum...

FETİ YILDIZ (İstanbul) – Meral Hanım, on güne düşürdük onu.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yo, ben izah ediyorum, on gün müydü?

FETİ YILDIZ (İstanbul) – On gün.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – On gün, daha da kötü.

...subjektif davranabilir yani yaşadığımız vakalardan sonra bu konuda bir objektif tutum tartışmalıdır. Şunu önerdik -biz de önerdik, Engin Bey de söyledi, önceden yeterlilik araştırılrsa çünkü şöyle bir sonuç çıkacak: Bir muhtar 1.000 oy aldı, bir muhtar 500 aldı, bir muhtar 70 oy aldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 1'inciye verilmedi, 2'nci 500 oy, 3'üncü 70 oy. Muhtarlık, 70 oy alana verilirse demokratik zemin tamamen kaybolur.

AHMET KAYA (Trabzon) – Bir de istenmeyen olaylar oluyor, yani

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet, istenmeyen olaylar da olabilir.

BAŞKAN – Sayın Yazıcı, buyurun.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Evet, görme engelliler için o düzenlemeyi getiriyoruz. O 93'üncü maddeye değil daha uygun bir yere -YSK'yle de görüşüldü- ona uygun bir şablon ilavesini öngörüyoruz, o sorun çözülüyor.

Muhtarlarla ilgili iyi ki açtınız, ben konuşmada hepsine değinemedim. Biz, bu muhtar seçimlerini özel olarak yaptırılmalı, yani yerel seçimlerden ayırılmalı, Anayasa değişikliğini gerektiriyor. Sizinle görüşmeler yapıldı, Bülent Turan Grup Başkan Vekili arkadaşımız bizim Komisyondaydı, sizlerle görüştü, İYİ Partiyle görüşüldü fakat yaklaşımınız olmadı. Keşke onu ayırsak, adaylık usulü getirsek, birleşik oy pusulası yapsak vesaire falan. Bu adaylık öncesi evrak vermeye de muhtarların karşı çıkacağı bilgisini edindik. Ya, 100 tane muhtar, bir sürü evrak, bunların incelenmesi vesaire. Bunları da bu formaliteden korumak için böyle bir yöntem düşündük ama bu öneriyi de geri çekiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O kadar milletvekili de var Sayın Başkan.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hangisini?

İSMET YILMAZ (Sivas) – Muhtarlarla ilgili...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Geri mi çekiyorsunuz?

HAYATİ YAZICI (Rize) – Muhtarlarla ilgili düzenleme neyse geri çekiyoruz. Yani bu kadar tartışma olduğuna göre geri çekiyoruz onu da.

BAŞKAN – Peki.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, çok önemli, o en azından ileride düzenlenir.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Şimdi, teşekkür ederiz. Tabii, teşekkür ederiz. Bir de...

BAŞKAN – Gayet güzel gidiyor.

Buyurun.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Çok güzel oluyor da o yüzden, kusura bakmayın.

Öncelikle teşekkür ederim. Muhtarlarla ilgili yasayı da... Görme engelli vatandaşlarımızın sorunu çözüldü. Burada bir sıkıntı vardı, bunu da geriye çekiyoruz. Teşekkür ederiz, zaman zaman bazı konularda Anayasa değişikliğiyle ilgili falan anlaşmazlıklar olur ama biz Grup Başkan Vekilleriyle, Sayın Yazıcı, sonuna kadar müzakereleri yapmaya devam ediyoruz, bundan sonra da devam edeceğiz.

HAYATİ YAZICI (Rize) – Bunu gündeminize alın, biz bu konudaki teklifimizde...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Tamam.

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi bu işte, helal olsun.

Teklifin tümü üzerinde şahsı adına ikinci konuşmacı Aksaray Milletvekili Cengiz Aydoğdu.

Buyurun Sayın Aydoğdu. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

CENGİZ AYDOĞDU (Aksaray) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; Hayati Yazıcı Bey'in muhteşem konuşmasından sonra, görüştüğümüz kanun teklifiyle ilgili bütün sorular cevabını buldu zannediyorum. Benim konuşmam biraz, demokrasinin, seçimin iklimi üzerine olacak. Görüşmekte olduğumuz teklifle ilgili kamuoyunda ve yüce Mecliste yazılıp söylenenlere baktığımızda bir kısım siyasetçilerimiz açısından "mümkün" kelimesinin içinin boşaldığını ve her şey olabilir güvensizliğinin her yere sirayet ettirilmek istendiğini, "Kesinlikle olmaz." diyebileceğimiz tek ihtimalin bile müştereken paylaşılmadığını görmek siyaset kurumumuz açısından çok üzücü. Bereket ki halk ırfanı bu türden spekülasyonlara prim vermiyor. Bu vahim vaziyet bence siyasi bir gailenin işareti olduğu kadar, hatta, daha fazla bir fikir buhranının ve karşılanması çok zor görünen bir düşünce ihtiyacının belirtisi gibi duruyor.

Kıymetli milletvekilleri, siyasetçinin alternatifi bulunur. Demokrasi bu alternatifi üretmek için vardır. Ne var ki bu alternatif dahi düşünceyle üretilir ve ancak milletin tasvibiyle hayat bulur ama düşünce yetersizliğinin yerine ikame edebileceğimiz fıkirden başka hiçbir şey yoktur. Tekrar ve tekrar ifade etmeliyim ki düşüncenin, tefekkürün yani aydının, münevverin, memleket münevverinin alternatifi yoktur. Fikriyat her zaman fiiliyata takaddüm eder; önce düşünürüz, sonra yaparız. Tefekkür yoksa bırakın alternatif üretmeyi, siyasetten bile söz edemeyiz. Bu itibarla, şimdi burada hepimizin üzerinde ittifak edebileceğimizi sandığım, yoksunluğunu hissettiğimiz asıl hususun birbirimizi yeterince sevmek ve Türkiye'nin önünde biriken sorunları evrensel standartlarda, bilimsel bir seviyede ve küresel bir çizgide, bir entelektüel tavır içinde tartışacak, milletimizin muhteşem mazisini daha muhteşem bir geleceğe bağlayacak bir zümrenin ufkumuzda belirmesidir.

Siyasetin teorisiz bir pratik olduğu hükmünü hadiselerin aldığı anlık veçhelere karşı tavır belirlemede geçerli sayabiliriz ama temel siyasi tutumlar için doğru değildir, uzun vadede teorisiz siyaset olmaz. Fikir ve düşünce, siyasetin hayati lojistiğidir ve temel şartıdır ve siyasi düşünce bence felsefenin en üst katında oturur. İşte, tam burada esefle fark ediyoruz ki bir zorluğumuz var. Düşüncenin alet edevatı diyebileceğimiz lügatimiz, kelimelerimiz ve kavramlarımız öylesine matlaşıp içerik ve çağrışım öylesine değişmiş ki samimi düşünce kapıları bir türlü açılmıyor. Biraz üzerine eğilince hemen görüyoruz ki kavramsız düşünmüyoruz çünkü kavram olmadan hayata dair esaslı hiçbir şeyi ifade edemiyoruz ve ifadeyi de düşünceden ayırmak mümkün değil, ifade düşüncenin çok aslı ve esaslı bir parçası. Kavramları içeriklerine ve nüanslarına uygun açıklıkla kullanmak, demokratik aklın ve samimiyyetin vazgeçilmez şartıdır. Vuzuh, tariflerle değil, hasbi düşünce gayretleriyle ve samimi diyalogla sağlanır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İfrat tefrit dalgalanmaları ve hasmane tepkisellik üslupları, en sarıh ifadeleri bile vuzuhtan uzaklaştırır ve bizi bir kısır döngüye hapseder. İnşa edici düşünce; içten, derinden, sahlilik zemininde bir düşünce varsa... Eğer bu olmazsa hayati noktalar hep meçhul kalır. Sadece iyi bildiğimizi sandığımız alanlarda yoğunlaşan beyhude çözüm gayretlerimiz, hep bilmediğimiz zaafırlara akamete uğratılır. Hiç hatırdan çıkarmayalım ki siyasi partiler olarak en büyük rekabet şansımız fikir üretme sahasında cereyan eder; oysa, partizanca tavırlar o alana açılan bütün kapıları kapatabilir. Bugün, ülkemizde yaşanan muhalefetsizlik bunalımının anası, aslı, kaynağı, Türkçesi budur. Demokratik siyasi hayatta muhalefet etmenin ve bunda muvaffakiyetin yegâne kıstası sadece iktidara gelebilmek değildir ki. Demokrasilerde muhalefetin halk karşısında birinci vazifesi ve borcu, alternatif olacak kıymette fikirler üretebilmektir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Helal olsun, bravo!

CENGİZ AYDOĞDU (Devamla) – Elbette her devirde ülkemiz sorunlarına farklı çözüm arayışları ve buna karşı çıkışlar olacaktır. Millî birlik ve bütünlük tek tipleşerek, aynileşerek değil; farklılıklarımıza rağmen ve bilhassa farklılıklarımızla beraber ortak bir şuur inşa edebilmektir; sosyoloji literatürü buna "millî şuur" diyor. Bağımsız, müstakil bir devlet olmak aynı zamanda bir muhteva meselesidir; bir devletin vatandaşı olmak için o muhtevayı da içselleştirmeliyiz. Bayrağı savunurken onun anlamını da benimsemek lazımdır. Ancak ondan sonradır ki aynı ülkenin insanları olarak aramızdaki eleştiri tahammülüne hayat hakkı verebiliriz ve buradan fikir alışverişi doğar. Aynı ülkenin vatandaşları olarak dayanışmanın, yardımlaşmanın ve paylaşmanın en hayati, en önemli, en temel, en etkili biçimi fikrî yardımlaşmadır, fikir alışverişidir. Öte yandan, demokrasilerde uzlaşmanın başlangıç şartı, başlangıç zemini halkın iradesidir. Buna inanmazsanız hiçbir konuda uzlaşamazsınız. Farklı siyasi tercihlerin beğenmediği hâllerde halk iradesini sorgulamasını asla hoş göremeyiz. Seçimler, siyasi tercihlerin halkın iradesine yani milletçe kabul edilen ortak değer ölçülerine arz edilme işidir. Ortak değer ölçüleri yok ise yahut var da bilinmiyor yahut biliniyor, önemsiz bulunuyor ise birbirimizle değil, kendi kendimizle dahi konuşamayız. Bir yanda milletin temel tercihi, öte yanda ideolojiler, yahut ideolojik yorumlara bağlı marjinallikler; bu ikisi arasında bir dengenin kurulamayışı ülkemizin en büyük talihsizliğidir. Dengeyi millete güvenerek kurabiliriz. Bu işin sırrı, milletin olağanüstü imkânların kaynağı olduğuna inanmaktır. Siyasi, sosyal ve kültürel dönüşümün taşıyıcısı olan demokrasi birçok şeyi tabandan alıp tavana kadar yükseltebilir ve memlekete onun rengini verebilir. Demokrasi bu idrakten doğmuştur ve bu, insanlığın en önemli keşfidir.

Kıymetli milletvekilleri, "itidal" kelimesinin hiçbir dilde tam karşılığı yoktur. Bu ne demek? "İtidal" kelimesinin manasını kavramlaştırma imkânlarına sadece biz sahibiz demek. Peki, bunu niçin yapamıyoruz, yapılması lüzumunu niçin anlamıyoruz? Çünkü bazılarımız, milletin tercihini anlamak yerine milletin anlamadığını varsayabiliyor, kendi meramını millete anlatmak yerine neredeyse yüz yıldır bile bile yapılan hataların millet nezdinde dokunulmazlığı olabileceğini varsayabiliyor, samimi bir öz eleştiri yapmak yerine siyaset sahnesini bir örtülü tehdit fitnesine maruz bırakabiliyor. Böylece, hep benzer sebeplerle varlık içinde yokluğu yaşıyor ve fikir hayatımızın kısırlılığıyla yardımlaşmayı, bütünleşmeyi farklılıklarla zenginleşmeye dönüştürmeyi bilmeyen ırfansız bir itidalsizlikten kurtulamıyoruz. Hülâsa, kaçınmamız gereken asıl tehlikenin fikir ve düşünce yetersizliğinin bir buhrana dönüşmesinin olduğunu artık görmeliyiz. Çünkü fiksizliğin ve daha da önemlisi samimiyyetsizliğin çok kolay zemin bulabildiğini hatta maalesef kurumsallaşabildiğini görmek gerçekten üzücü.

Ahmet Hamdi Tanpınar'ın bir tespitiyle tamamlamak istiyorum: "Milletlerin birikmiş kudretleri nesillerin hataları üzerinden atlar." diyor üstat. Bir yer altı ırmağı gibi derinden akan milletimizin değerler hazinesi geleceğimizin gerçek teminatıdır.

Seçim kanunumuzun milletimize hayırlı olmasını diliyor, hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Tanal...

VI.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa Bozova'nın sorunlarına ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlar, sizin vasıtanızla Çevre ve Şehircilik Bakanlığına soruyorum: Şanlıurfa ili Bozova ilçesinin hemen bitişiğinden doğal gaz hattı geçiyor, Bozova'da doğal gaz yok. Elektrik sorunu var. Köyden gelen minibüsler maalesef şehrin dışında bırakılıyor, köyden yağdunu, yumurtasını, tavuğunu satmaya getiren vatandaş perişan ve hal pazarı yok, hayvan pazarı yok. 350 bin dönümlük fıstık alanı var; vatandaşlarımızın fıstık işletme tesisleri yok, fıstık hali yok. Bozova turizmle anılması gerekirken maalesef turizmle anılmıyor. Sulama fiyatları çok yüksek, âdetâ vatandaşlara "Gidin, sulama fiyatlarının bedelini çıkarmak için esrar ekin." diyorlar. Böyle bir anlayış olamaz. Şanlıurfa'daki Bozova ilçe halkımız mağdur.

Buradan Bakanlığa sesleniyorum, sizlere sesleniyorum Sayın Meclis Başkan Vekilim; yani, Şanlıurfa'nın Bozova ilçesinin bu mağduriyetini lütfen giderelim.

Saygılar.

BAŞKAN – Sayın Köksal...

34.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, 321 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ilişkin açıklaması

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Görüşülmekte olan Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nde il ve ilçe seçim kurulundaki en kıdemli hâkim esasının yerine birinci sınıfa ayrılmış hâkimlerden kura esasıyla belirleme hükmü getirmek istiyorsunuz. En kıdemli hâkim yerine niçin kura çekme yoluna gidiyorsunuz? Kıdemli hâkimlerden neden korkuyorsunuz? Tecrübeli, seçim kurullarında görev yapmış hâkimlerden çekinceniz ne? AKP il, ilçe yöneticisi, kadın kolu başkanı olan avukatların hâkim, savcılığa geçtiğini hepimiz biliyoruz. Amaç onlara yol açmak mı? Kaybedeceğinizi anlayınca "Hedefe giden her yol mübah." mı diyorsunuz? Yokuş aşağı freni boşalmış araba gibisiniz. Aynı onun gibi siz de sandığa toslayacaksınız. Millet boş tenceresi sizi tarihe gömecek!

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Rize Milletvekili Hayati Yazıcı, İstanbul Milletvekili Feti Yıldız ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkanvekili Çanakkale Milletvekili Bülent Turan, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Sakarya Milletvekili Muhammed Levent Bülbül ile 91 Milletvekilinin Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4284) ve Anayasa Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 321) (Devam)

BAŞKAN – Teklifin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölüm görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 7'nci maddeleri kapsamaktadır.

Teklifin birinci bölümü üzerinde İYİ Parti Grubu adına Antalya Milletvekili Feridun Bahşi.

Buyurun Sayın Bahşi. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA FERİDUN BAHSİ (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine İYİ Parti adına söz aldım. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, elbette siyaset iddia meselesidir. Tüm siyasi partiler ülkeyi yönetmek ister, istemelidir de. Ancak iddia ve yönetme isteğinin sınırı kamu menfaati, milletin öncelik ve ihtiyaçlarıdır. Seçim kanunu da bu iddia ve yönetme isteği açısından milletin öncelik, ihtiyaç ve her şeyden öte adalet duygusuyla eşsiz bir uyum içinde olmalıdır. Önümüzdeki metin gibi "Ben kazanayım, sadece ben kazanayım. Ben kazanayım da geri kalan umurumda değil." duygusunu toplumun her kesimine geçiren bir metin, her şeyden önce toplumsal adalet duygusuna ve uzlaşıya yönelik kasten kötü niyeti barındırmaktadır. Uğradıkları oy kaybını nasıl telafi edebiliriz telaşına düşmüş olan Cumhuriyetçi paydaşları iki yıl boyunca gizli kapılar arkasında diğer siyasi partilerden saklanarak ve sakınarak, sivil toplumu yok sayarak; üniversiteler, medya, meslek örgütlerini her zaman yaptıkları gibi çemberin dışında tutarak; milletin iradesini değil, kendi nefis ve ihtiyaçlarını kanun metni hâline getirerek Türk demokrasisi için bir kara lekeyi daha ilk seçimle sona erecek olan kısıtlı iktidarlarına itina ile işlemişlerdir. Ancak, geçmişte örneklerini defalarca yaşadığımız üzere seçim kazanma telaşıyla yasalar üzerinde oynamaya kalkan iktidar ilk seçimde iktidarını kaybetmiştir. Kanunlar elbet değişir, bu değişim dinamik siyasi ve sosyal hayata statik kurallarla her zaman adaptasyon sağlanamamasının doğal sonucudur. Ancak, seçim kanunlarının diğer kanunlardan farkı, yapılacak değişikliklerin özgürlükçü ve modern demokratik bir ortamın temini ve sonuç olarak adil, tarafsız ve bağımsız seçimlere hizmet etme amacını taşımasıdır. Başlıca dayanağı hukuk, en temel yolu ise hukukun üstünlüğü olması gereken seçim kanunu değişikliklerinin geldiğimiz noktada başlıca dayanağının Meclis çoğunluğu avantajı, temel yolunun ise kapalı kapılar ardında iktidara avantaj sağlama olduğunu üzülerken, daha da ileri gidersek acıyarak görüyoruz. Eğer hukukun hakkaniyete uygun olarak tecelli ettiği bir sistemden söz edersek ihtiyaç duyacağımız en önemli unsur, toplumun tüm kesimlerinin taleplerinin, iradelerinin ve ihtiyaçlarının yansıtıldığı bir uzlaşma ortamı sonucunda gerçekleştirilen yasa yapım süreçleridir. Özellikle en temel özgürlüklerden olan seçme, seçilme ve siyasette bulunma haklarıyla ilgili olan bu teklif yönünden en yüksek düzeyde katılım ve değerlendirme çok önemlidir. Başka bir ifadeyle, belirtilen bu şartları taşımayan, yalnızca egemenleri ve üstünleri yani iktidarı koruyan bu sistemin adalet üretmesini, hakkaniyete uygun sonuçlar doğurmasını ve toplumun tüm kesimlerini kucaklamasını beklemek ham hayalden öteye geçemiyor.

Değerli milletvekilleri, demokratik meşruiyetin ön koşulu olan adil ve eşitlikçi seçimlerden beklenen, hem ülkedeki siyasi eğilim ve taleplerin yasama organına yansması hem de ülkeyi yönetecek çoğunlukların hukuka uygun süreçler neticesinde oluşturulmasıdır. Dolayısıyla seçim kanunları hakkaniyeti ve adaleti tesis eden her türlü objektif ve subjektif koşulu bünyesinde barındırmalıdır, seçmen iradesinin en iyi ve en geniş şekilde yansıtılmasını sağlamalıdır. Siyasi partilerin seçimlere detaylı, son anda değiştirilemeyen ve rekabeti engellemeyen kurallar çerçevesinde katılabilmesinin güvence altına alınması gerekir. Bu şartların sağlanmadığı, hukuk devletinin hâkim olmadığı bir siyasal sistemde demokratik, adil ve eşitlikçi sistemlerden bahsetmenin imkânı yoktur. Temsilde adalet demokrasinin en önemli unsurudur. Temsilde adaletin sağlanmadığı hâllerde meşruiyet sorunlarının yaşanması kaçınılmazdır. Yönetimde istikrar sağlanması ilkesi ile temsilde adalet ilkeleri bağdaştırılırken denge bir diğeri lehine bozulmamalı, yine, bir anayasal ilke olan ölçülülük ilkesi göz ardı edilmemelidir. Bu amacın sağlanması için yapılan seçim barajının modern demokrasilerin ortalamasına çekilmesi zorunludur, böyle bir düzenleme uzlaşma kültürünün gelişmesi ve yerleşmesine de hizmet edecektir. Toplumun hiçbir kesiminde dışlanmışlık duygusu yaratılmamalı, çatışma kültürü toplumda baskın kılınmamalıdır; çoğunlukçu değil, çoğulcu bir demokrasiyi gerçekleştirmek amacımız olmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bu otoriter zihniyet seçimleri şahsi siyasi ikballerini garanti edecek hâle sokmayı, çeşitli partiler ve kesimler için siyasal alanın sınırlarını daraltmayı, hakkaniyete uygun bir rekabet ortamını ortadan kaldırmayı amaçlamaktadır.

Başka bir ifadeyle, siyasi varlıklarının zora girdiğini göre iktidar bloku şahsi siyasi çıkarları uğruna Türk demokrasisine yeni bir kara leke sürmeye hazırlanmaktadır. İktidar, bu yasa teklifinde de olduğu gibi, mevcut yasaları şahsi siyasi menfaatleri doğrultusunda düzenlemenin ve -tabiri caizse- mevzuatı yamalı bohçaya çevirmenin en kısa vadede kendisine bazı faydalar sağlayacağı düşüncesinde olabilir ama unutulmamalıdır ki tüm bu çabalar boşadır. Türk siyasi tarihi, hukukun üstünlüğünü ihlal eden ve her türlü demokratik ilkeyi hiçe sayan bu otoriter zihniyeti büyük bir utanç içinde hatırlayacaktır. Zira hiçbir adil rekabette oyunun kuralları oyun esnasında ve diğer katılımcılar aleyhine değiştirilemez. Seçim kanunu gibi, yalnızca tüm katılımcıları doğrudan etkilemekle kalmayıp aynı zamanda demokratik bir sistemin teminatı olan kaidelerin yerinden oynatılmaya çalışılması Türk demokrasisini ve siyasal sistemi tümenden tehdit etmektedir. Ancak hiç şüphe yoktur ki iktidarın demokratik siyasete yönelik bir silah olarak hazırladığı bu kanun teklifi dönüp dolaşacak ve kendisini hedef alacaktır. Bildiğiniz üzere "zulüm" "ahde vefasızlık" ve "hile" denilen üç kötü haslet kimde varsa bu hasletlerin zararı yine kendisine dokunacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Seçmenlerimizin helal oylarına halel getirecek bir düzenlemeye karşı duracağız. Komisyon görüşmelerinde ifade ettiğimiz eleştiriler ve yapıcı öneriler belki düşünceleri, görüşleri değiştirmiş olabilir ama maalesef oyları değiştirmemiştir. "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi" denen ucube sistemin yansıması olan parmak demokrasisi Komisyonunda kendini göstermiş ve Türk siyaset tarihinde kara bir leke olarak yerini almıştır. Filozof Sartori der ki: "Parmakların akılları olsaydı demokrasiyi yutan ejderhalar türemezdi." Zafer, ilk seçimde teklifi geçirmek için kalkan, millet iradesinden, gerçeklerinden ve gönlünden uzaklaşan parmakların değil, İYİ Partinin olacaktır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Anayasa Komisyonu çalışmaları aralıksız on yedi saat sürmüş ve çok önemli olan bu teklif son derece sağlıklı bir süreçte ve ortamda yangından mal kaçırırcaasına görüşülüp parmak çoğunluğuyla Komisyondan geçmiştir. Birçok yönden Anayasa'ya aykırı olan bu teklif, yasama çalışmalarının kötü bir örneği olarak Parlamento tarihinde yerini almıştır. Biz İYİ Parti olarak burada bir kez daha siyasetin daha iyiye ve daha doğruya ulaşmada bir vesile olduğunu hatırlatıyoruz. Siyasi aktörlerin yegâne çabasının milletimizin helal oylarıyla seçilip vatana ve millete hizmet etmek olması gerektiğini yeniden yine hatırlatmak istiyoruz.

AK PARTİ'li hatip Sayın Yazıcı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu'nun 13'üncü maddesinin Cumhurbaşkanına sınırlama getirdiğini söyledi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

FERİDUN BAŞŞİ (Devamla) – Bu maddenin (4)'üncü fıkrasında da hâlâ "Başbakan" ifadesi geçiyor. Bu nedenle bu kanun da değişmeli. Üstelik 11'inci madde en çok tartışılan maddelerden biri. Bu kadar tartışıldığına göre, gelin -Komisyonda yapmış olduğumuz teklifi burada da yineleyeceğiz- hep beraber bu tartışmaya son verelim. Kaldı ki yasalarda mükerrerlik olmaz. Madde metinleri değişik kanunlarda yeniden yine yer alabilir; misalen, Anayasa maddelerinde, HMK'de, CMK'de ve şu anda Adalet Komisyonunda görüşülen yasa da der ki: "Hâkimlerin kararları gerekçesiz olamaz." Demek ki birden fazla kanunda aynı madde yer alabiliyormuş.

Şimdi, görüşmekte olduğumuz seçim kanununa ilişkin değişiklik teklifimizin de bu nazarda bir kez daha değerlendirilmesi gerektiğini belirterek Gazi Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Batman Milletvekili Mehmet Ruştı Tiryaki konuşacaktır. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine grubumun görüşlerini sizlerle paylaşmaya çalışacağım. Öncelikle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Evet, Adalet ve Kalkınma Partisinin Eylül 2020'den önce başladığı seçim kanunlarında değişiklik teklifi çalışmaları bir buçuk yıl sonra Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna ulaştı. Bu arada, bu sürenin bir kısmını MHP'yle birlikte yürüttüklerini ve ortak imzayla teklifi sunduklarını hatırlatalım.

Komisyon görüşmeleri sırasında basına yansıttıkları tartışma başlıklarını anımsatmıştım. Kulaklarına fısıldanan gazetecilere göre, seçim barajının yüzde 1'e düşürülmesi, yüzde 5'e düşürülmesi, yüzde 7'ye düşürülmesi tartışılmış; Türkiye milletvekilliği tartışılmış; yine, Adalet ve Kalkınma Partisi kendi içerisinde yani 100-150 milletvekilinin aldıkları oy oranında Mecliste temsil edilmesine olanak tanıyacak bir düzenlemeyi tartışmışlar; yine, hazine yardımıyla yararlanma şartlarının değiştirilmesini tartışmış Adalet ve Kalkınma Partisi; yine, ittifak içerisinde baraj olup olmamasını tartışmış kendi içerisinde; dar bölgeyi tartışmış, daraltılmış bölgeyi tartışmış; il ve ilçe seçim kurulu başkan ve hâkim üyelerinin Yüksek Seçim Kurulu tarafından atanmasını da tartışmışlar; sandık kurulu üyelerinin belirlenmesinin yöntemine dair de tartışma yürütmüşler fakat biz bu tartışma başlıklarının ayrıntılarını bilmiyoruz, bundan daha fazla olduğunu tahmin edebiliriz.

Tartışma başlıkları ve bugün görüşüğümüz tekliflerle ilgili olarak şunu söyleyebilirim: Bu teklif kesinlikle bir toplumsal ihtiyacın karşılanması amacıyla taşıyor. Yani istediğiniz kahvehaneye gidebilirsiniz, insanların toplu olarak bulunduğu her yere gidebilirsiniz "Adalet ve Kalkınma Partisi ile Milliyetçi Hareket Partisi seçim kanunlarında böyle bir değişiklik öngörüyorlar, ne dersiniz? Bu sizin gündeminizde mi?" diye sorun, emin olun, yüzde 99'undan fazlasını heyecanlandırmayacak; ayrıca, böyle bir gündemleri olmadığını göreceksiniz.

Ayrıca, gerçekten, seçim kurumunun, seçim kurullarının bir dizi sorunu var. Bakın, ben Komisyonda da söyledim, burada bir kez daha söylüyorum: 2012-2013'te, o dönem Yüksek Seçim Kurulunda temsilcisi olan siyasi partilerin; Milliyetçi Hareket Partisinin, Adalet ve Kalkınma Partisinin, Cumhuriyet Halk Partisinin, Halkların Demokratik Partisi kurulmadan önce Barış ve Demokrasi Partisinin, ayrıca Saadet Partisinin temsilcilerinin birlikte çalıştıkları, Yüksek Seçim Kurulu bürokratlarının ve Yüksek Seçim Kurulu üyesi yargıçların birlikte çalıştıkları tasarılar vardı, seçim yasalarını bir bütün olarak tartışmıştı o zaman bu ekip. Eğer gerçekten bu ülke için bir şey yapmak istiyorsanız, seçim yasalarında toplumun yararına bir düzenleme yapmak istiyorsanız başlangıç noktası orası olmalı, yoksa bu getirdiğiniz düzenlemelerin hiçbirisi toplum yararına değil. Peki, kimin yararına? Cumhur İttifakı'nın yararına. Neden? Çünkü yüzde 7'nin kimin için getirildiği belli, ittifakların çıkaracağı milletvekilini hesaplama yönteminin değiştirilmesinin de kimin için getirildiği belli; seçim kurullarının başkanlarının kıdemli hâkimler arasından değil kurayla belirlenmesinin hangi amacı taşıdığı da belli, kime hizmet edeceği de belli; Cumhurbaşkanının seçim yasalarından muaf tutulmasına ilişkin düzenlemenin de kime hizmet ettiği belli; yine, seçmen kütüklerinin üç ay öncesinin, bir yıl öncesinin esas alınmasının da kime hizmet ettiği belli. Ben birazdan kime hizmet ettiğini anlatacağım.

Bakın, seçimleri Yüksek Seçim Kurulu, il seçim kurulu, ilçe seçim kurulu ve sandık kurulları yönetiyor; Yüksek Seçim Kurulu, il seçim kurulları, ilçe seçim kurulları ve sandık kurulları. Bir düşünün, yakın geçmişte ülke olarak il seçim kurullarını tartıştık mı, ilçe seçim kurullarını tartıştık mı, sandık kurullarını tartıştık mı? Elinizi vicdanınıza koyun. Hiçbirini tartışmadık ama Yüksek Seçim Kurulunu tartıştık. Neden? Çünkü tartışmalı, şaibeli kararlara imza attı. Neydi onlar? OHAL KHK'leriyle ihraç edilen seçilmiş belediye başkanlarına mazbata verilmemesi, sandıkların taşınması ve birleştirilmesine ilişkin kararlar, mühtürsüz oy

pusulalarının geçerli sayılmasına ilişkin kararlar ve son olarak İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçiminin iptaline ilişkin kararları. Dolayısıyla, tartışılan bir kurum varsa Yüksek Seçim Kurulu tartışmalıydı. Peki, neden tartışılan kurulu değil de daha az tartışılan il ve ilçe seçim kurulu üyelerinin belirlenmesini değiştiriyorsunuz? Eğer toplum için bir şey yapacaksanız, toplumun kafasında bir soru işareti varsa Yüksek Seçim Kuruluyla ilgili var; onun üyelerinin seçimini değiştirebilirsiniz. Üstelik daha az tartışmalı olabilirdi. Neden? Çünkü Yüksek Seçim Kurulunun 11 üyesinin 6'sı Yargıtay üyeleri arasından, 5'i Danıştay üyeleri arasından seçimle belirleniyor; hepsi yüksek yargı üyesi insanlar. Bunların içerisinde kurayla belirleyin. Niye bunu getiriyorsunuz da Yüksek Seçim Kurulu üyeleri yerine il, ilçe seçim kurulu üyelerini kurayla getiriyorsunuz? Üstelik -daha başka bir şey söyleyeyim- Temmuz 2016'da, darbeden sonra yüksek yargı mensubu üyelerinin tamamını, Yargıtay ve Danıştay üyelerini görevden aldınız; her biri kırk iki saniye süren gelişmeler sonucunda, onların içerisinde istediğiniz kişileri Yargıtay ve Danıştay üyesi olarak görevlendirdiniz. Onların içerisinde bile kura çekmiyorsunuz ama diyorsunuz ki: "Kıdemli hâkimler il ve ilçe seçim kurulu başkanı olmasın, Yüksek Seçim Kurulu aynı biçimde çalışmaya devam etsin." Dolayısıyla, burada iyi niyetli bir düzenleme olmadığını düşünüyorum.

Bir başka şey, gerçekten, bakın, hâkimlerin, yargıçların, seçim kurulu üyesi olan yargıçların belirlenmesine ilişkin kural yaklaşık yetmiş iki yıldır yürürlükte; yetmiş iki yıl boyunca çok az tartışılan bir kuraldı. Bizi izleyenler -şu anda izleyen kimse yok ama- sakın şöyle bir şey düşünmesin: "Şu anda her ildeki, her ilçedeki en kıdemli hâkim oldukça tarafsız, oldukça bağımsız, oldukça hukuka uygun kararlar veriyor." Ben böyle bir şey söylemiyorum. Bugün bu ülkede tartışılan kararların büyük bir bölümünü bu yargıçlar veriyor ama buna bile tahammül edemiyorsunuz. Neden? Çünkü 2016 yılından sonra, bugün görev yapan yargıçların yüzde 60'ını adil olmayan, objektif olmayan, liyakate dayanmayan bir yöntemle atadınız. Bunların içerisinde il ve ilçe seçim kurulu başkanı ve üyesi olan yargıçları belirlemek istiyorsunuz. Yetmiş iki yıllık bir düzeni değiştiriyorsunuz, en az tartışılan kısmını değiştiriyorsunuz ve sadece kendinize hizmet etsin diye değiştiriyorsunuz.

Şimdi, peki, başka neler var bu yasa teklifinin içerisinde, birinci bölüm ve sonrasında? Birkaç şey var; seçim barajı var, söyledim, kime getirildiği belli. İttifakların oy dağılımı meselesi var; tamamen seçim sonuçlarına etki edeceğini düşündüğünüz, sizin lehine olacağını düşündüğünüz bir düzenleme getiriyorsunuz ama bir kez daha söylüyorum: İttifaklara ilişkin yasa düzenlemesini getirdiğinizde, tek siz ittifak kurarsınız diye düşünüyordunuz ve D'Hondt sistemi içerisinde daha çok yararlanırsınız diye düşünüyordunuz ama öyle olmadı, karşınızda ittifaklar oluştu ve bundan daha kârlı çıktılar, sizden daha fazla milletvekili çıkardılar. Şimdi, bu değişiklikten sonra, karşınızdaki ittifakı bir birlik olmaya zorluyorsunuz. Karşınızda bir ittifak değil, emin olun, 2022 yılında veya 2023 yılında yapılacak bir seçimde karşınızda bir birlik oluşturacaksınız. Çok daha ittifaktan çok daha güçlü bir birlik oluşturacaksınız ve dolayısıyla öyle masabaşında hesap ettiğiniz sonuçlara yol açmayacak.

Grup kurma şartını kaldırıyorsunuz. Herkes söyledi; Adalet ve Kalkınma Partisi bu şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisinde seçildi, seçime girdi, yüzde 36'yla Meclisin yüzde 60 çoğunluğunu elde etti. O zaman işinize geliyordu, bugün işinize gelmiyor, bunu yürürlükten kaldırıyorsunuz. Örgütlenme özgürlüğünün önündeki engelleri kaldırmak yerine, örgütlenmeyi zorlaştıran, güçleştiren, siyasi partilerin serbestçe, özgürce seçime girmesini zorlaştıran kurallar getiriyorsunuz. Çok somut bir örnek sunuyoruz, öneri sunuyoruz, diyoruz ki: Eğer bu ülkenin Cumhurbaşkanı 100 bin kişinin teklifiyle aday olabiliyorsa siyasi partiler de paralel biçimde, 100 bin kişinin teklifiyle seçime girebilirler. Yok 41 ilde örgütlüymüş, yok bunların üçte 1'inde örgütlüymüş, yok grubu varmış, yok şu varmış; bütün bunları incelemekten Yargıtayı da kurtarın, Meclisi, Yüksek Seçim Kurulunu da kurtarın; 100 bin imzayı veren siyasi parti seçime katılabilsin diyoruz.

Cumhurbaşkanı meselesiyle ilgili -sürem çok az- Hayati Bey'in söylediği tam olarak doğru değil. Şu anlamda doğru değil... Hayati Bey diyor ki: "6271 Sayılı Kanun'un 13'üncü maddesi uyarınca, bu kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 298 Sayılı Kanun, Milletvekili Seçimi Kanunu, ve diğer kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanacak."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım, müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayın.

MEHMET RUŞTU TIRYAKI (Devamla) – Diyor ki: "6271, 298'e atıfta bulunuyor." Açın, bakın, 6271'in 13'üncü maddesinde Cumhurbaşkanına ilişkin herhangi bir yasa var mı? Kesinlikle yoktur. Bu yasağın düzenlendiği tek kural 298 Sayılı Kanun'un 66 ve 67'nci maddesidir. Orada da başbakan, bakanlar ve memurlara ilişkin yasaklar genel olarak düzenlenmişti. Eğer 6271/13'e hüküm koymuyorsanız, 298'den de "Başbakan"ı çıkarıp Cumhurbaşkanına ilişkin bir sınırlama koymuyorsanız bunun bir tek anlamı vardır; ağaya her şey beleş.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili İbrahim Özden Kaboğlu.

Buyurun Sayın Kaboğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Divan, değerli milletvekilleri; bakıyorum, Sayın Yazıcı yok; tabii, sıralar çok seyrek olduğu için görebiliyorum, hemen hemen bomboş; olsaydı görürdüm;

HALİL ÖZŞAVLI (Şanlıurfa) – Herkes kuliste, kuliste.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Bakıyorum, Sayın Yıldız da yok. Yani...

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sakarya burada, Sakarya.

MUHAMMED LEVENT BÜLBÜL (Sakarya) – Sayın Vekilim, burada; lütfen ya!

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Çok affedersiniz, özür diliyorum. Burada oturduğunuz için... Tamam; Yıldız kazandı, Yazıcı kaybetti.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Sayın Vekilin gözlüğünün numarası biraz az gelince...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Sizi görüyorum Hanımefendi.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Çok teşekkür ediyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Gözlüksüz de görüyorum.

ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK (Sakarya) – Çok teşekkür ediyorum, önde olduğum için.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Laf atmanıza hiç gerek yoktu. (CHP sıralarından alkışlar) Hiç de böyle üst düzeyde bir şey olmadı.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Hocam, oraya fazla sataşma, Sakarya orada. (Gülüşmeler)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Peki.

Efendim, öncelikle teşekkür etmek istiyorum çünkü engellilerle ilgili bir madde ihdas ettiniz; bu önemli. Zira, yaklaşık on sekiz aylık çalışma sonucu, tabii ki kapalı kapılar arkasında, herhangi bir katılımcılığın olmadığı bir çalışma sonucu getirilen bu teklif, on sekiz saat süreyle yine gece karanlığında tartışıldı, konuşuldu ve sabaha karşı -tabii sabahleyin, sabah sekize doğru- sadece on sekiz dakikada bizim 15 ek madde ihdasımız okundu, tutanaklara geçti ama en azından, şimdi birinin kabul görmüş olması sevindirici. Ancak -Sayın Yazıcı yok- nedir dedim? 1'inci Komisyon toplantısı... Birincisi, uzlaşmaydı; ikincisi, oydaşma. Bunun adını sonuna doğru söyleyeceğim ama tabii ki bu, engelliler konusu önemli.

Şimdi, burada, aslında demokrasi gereği... Gerçi, Sayın Yazıcı bizi dinleme gereği duymadı. Şunu söyleyebiliriz Sayın Yıldız: Demek ki yarı yarıya sahipleniliyor bu -Sayın Yazıcı burada bulunmuyor ya da AKP sıralarında yüzde 10 bile yok, yüzde 5 bile yok- demek ki bu kadar sahipleniyorlar. Sahiplenmiyorsunuz, inanmiyorsunuz çünkü bunun Türkiye'nin hayrına olduğuna, Türkiye demokrasisini geliştirici bir yasa önerisi olduğuna inanmiyorsunuz demek ki. (CHP sıralarından alkışlar) İnansaydınız bu sıralar bu şekilde bomboş olmazdı.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Millî maç var, dışarıda millî maç izliyorlar.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Peki, buradaki bir sorun da nedir? Bakın, biz, sabaha kadar konuştuk, gece karanlığında, gecenin zifiri karanlığında sanki öbür gün yokmuş gibi, gündüz yokmuş gibi. Şimdi de televizyon yayınlarının olmadığı bir sıraya, geceye rastlattınız; yarın akşam da böyle yapacaksınız. Karanlıklar yasasından hayır gelmez. (CHP sıralarından alkışlar) Karanlıklar yasasından hiçbir zaman demokrasi inşa edilmez, demokrasi geliştirilemez. Hele hele bir toplumun siyasal ve anayasal kazanımları bu kadar ucuz bir biçimde harcanıyorsa hayır gelmez; bunu kabul edelim sayın vekiller. Laf aramızda, nasılsa kimse duymuyor, dolayısıyla buradan demokrasi çıkmaz. Karanlıkta kimse duymuyor, siz duyuyorsunuz sadece, dolayısıyla korkmanıza hiç gerek yok diye düşünüyorum.

Şimdi, birinci bölümde çok konuştuk, değindik. Bakın, hiçbir biçimde -burada beni bir partili olarak görmeyin- yüzde 7 barajını hiçbir hukuki ölçüte vuramazsınız. Yüzde 7 barajı kesinlikle, sizin tümüyle sıfırladığınız bir barajdır; 2017'de bunu sıfırladınız. Hiçbir biçimde yüzde 7 barajını açıklayamazsınız, hiçbir gerekçesi olamaz. Hele hele 2'nci maddeyi 2018'den sonra vazgeçip yeniden yazdığınız şekliyle yüzde 7 barajı savunulamaz. Bu, çok açıktır, bunun savunulacak bir tarafı bulunmamaktadır. Şimdi, bu yüzde 7 barajı aslında, 1983'te askerlerin koyduğu bu barajın çöpe götürdüğü oylardan çok daha fazlasını çöpe götürmektedir. Ben tabii ki "Kim daha demokrat? Askerler mi daha az demokratı, yoksa siz mi daha az demokratsınız?" böyle bir soruyu sormuyorum ama şu açık: 1983'teki yüzde 10 baraj parlamenter rejimde 2023'teki yüzde 7 barajın çok altında kalmaktadır; bu, açıktır.

Şimdi, bu bölümde yer alan ikinci husus, il ve ilçe seçim kurullarıdır. İl ve ilçe seçim kurullarının neden kaldırıldığına dair hiçbir gerekçeniz yoktur ve bunu da koyamadınız, koyamadınız, koyamayacaksınız. Gelin, sayın vekiller, Sayın Grup Başkanı, Sayın Yıldız; çok geç olmadan -nasıl ki engellileri koydunuz, çok iyi yaptınız, teşekkür ediyorum- bu il ve ilçe seçim kurullarında kıdem usulünden vazgeçmeyelim, yapmayalım yani bizim demokrasimizin yetmiş yıllık tarihi var, yetmiş yıllık tarihte çok az ilke bu şekilde istikrarlı olarak korunabilmiştir. Bunu yapmayalım yani buna ortak olarak kendi geçmişimize, kendi birikimimize ihanet etmeyelim; etmeyelim çünkü bunun bir sakıncası yok. Eğer bazı olumsuz tarafları varsa, eleştirilecek tarafları varsa bunu düzeltelim ama bunu ortadan kaldırdığınız zaman hiçbir biçimde bunu gerekçelendiremezsiniz, bunu izah edemezsiniz. Zamanımız var, bunu totalim çünkü zaten bunu bombalayan, seçim sandığını bombalayan bir düzenleme 2017'de yapıldı. Hiçbir biçimde, bütün devlet güçlerini uhdesinde toplayan kişinin bir siyasal parti genel başkanı olarak davranamayacağını, diğer partilerle eşit ve özgür bir biçimde yarışarak seçime giremeyeceğini hepimiz biliyoruz. Kaldı ki burada yasaklardan da bağışık tuttunuz, yardımcısını da yasaklar faslına sokmadınız; o zaman bu çok açık. Yani bu bile sizi tatmin etmiyor mu da neden bunu değiştiriyorsunuz?

Bakın, ben ne Komisyonda ne de burada "Kimi getireceksiniz?" sorusunu sormadım, "Niçin götürüyorsunuz?" dedim ama açıkçası, hiçbir yanıt veremediğiniz için ben de hukukçu olarak en son aklıma gelmesi gereken şeyi... Peki, iyi de yani kimi getireceksiniz? Neden getireceksiniz? O zaman bu soruları sormak benim için meşru ve haklı. Yani bu kurulları lağvetmenin hiçbir hukuki, haklı ve meşru dayanağı bulunmamaktadır, bu itibarla bundan vazgeçelim. Kaldı ki üç ay içerisinde bunları değiştirip yenilerini getireceksiniz. Ama Anayasa'nın maddeleri açık; Anayasa madde 37, madde 67, madde 79, madde 138, madde 139 açık. Hatta Komisyonda, üç ay içerisinde gidecek olan, götürülecek olan, görevden alınacak olan hâkimlerin mesleki haysiyetini de zedeleyeceğini söyledim; Anayasa 17'ye de aykırı. Bu kadar aykırılık varken neden ısrar ediliyor doğrusu hiçbir biçimde anlaşılır değildir.

Bu açıdan, tabii, diğer seçim özgürlüğünü, özgür oy, adil seçim kuralını bozan, esasen devlet başkanlığı yoluyla parti başkanlığına baktığımız zaman, orada, birinci konuşmamda söylediğim gibi, Anayasa'nın birçok hükmü askıya alındığı için -esasen 67, 68, 69- sayın vekiller, 2'nci maddenin içeriğini boşaltıyoruz. Türkiye Cumhuriyeti insan haklarına dayanan, demokratik ve laik, sosyal bir hukuk devletidir. 2'nci maddedeki demokratik devlet ancak 67'nci maddenin, 68'inci maddenin, 69'uncu maddenin saygı görmesiyle savunulabilir ve tabii ki diğer maddelerin, 13'üncü maddenin. Şimdi, siz, Anayasa'nın değiştirilmez maddelerine sıra gelince "Biz Anayasa'nın değiştirilmez maddelerini sahipleniyoruz." diyorsunuz ama Anayasa'nın değiştirilmez maddesi olan 2'nci maddenin içeriğini boşaltıyorsunuz. O zaman samimi olun "Biz, 'Türkiye Cumhuriyeti insan haklarına dayanan, demokratik ve laik, sosyal bir hukuk devletidir.' kuralını benimsemiyoruz." deyin, biz de bilelim bunu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Açıkça sizinle hangi dilde konuşacağımızı, hangi dilde tartışacağımızı bilerek o dili kullanırız ama bunu yapmaksızın, siz, Anayasa'nın diğer maddelerini, seçim güvenliğini, sandık güvenliğini güvenceye alan maddeleri teker teker ihlal ettikten sonra "Hayır, biz Anayasa madde 2'yi sahipleniyoruz, değişmez maddesi, bizim sahiplendiğimiz bir maddedir." demenizin, demenin bir anlamı bulunmamaktadır. Sandık sadece 67, 68 değil, 2 değil; 127'nci madde de öyledir, kayyuma kadar giden süreç budur, gerek ulusal demokrasi gerek yerel demokrasi. Cumhurbaşkanına verilen yetkilerle Cumhurbaşkanı siyaset yapmıyor. Tek siyasal makam burasıdır ama burası da müzakere edemiyor. İşte, Anayasa Komisyonunun birinci oturumunda uzlaşma, ikinci oturumunda oydaşma; üçüncü oturumunda eğer bu çok sakıncalı, çok yönlü olarak Anayasa'ya ve demokrasiye aykırı hükümlerin en azından bir kısmı ayıklanmazsa bu, inatlaşmadır ve inatlaşma yoluyla, sayısal üstünlükle dayatmadır.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sakarya Milletvekili Ali İhsan Yavuz.

Buyurun. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ALİ İHSAN YAVUZ (Sakarya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü hakkında AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, Gazi Meclisimizin siz değerli milletvekillerini ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bu kanun teklifimiz akşamdan sabaha ortaya çıkmış değildir; özellikle seçim kanunlarına ilişkin uzun yıllara sâri ortaya çıkan handikapları çözüme kavuşturmak, bu anlamda ihtiyaç ve beklentileri karşılamak üzere yoğun bir emek harcanarak çıkartılmıştır.

Bu çalışma esnasında kılı kırk yararcasına hareket ettik, meseleyi tüm boyutlarıyla ele alıp şayet değişiklik gerekiyorsa demokrasimize ve seçim güvenliğine en uygun düşecek şekilde titiz bir çalışma yürüttük. Teklifimizdeki değişiklikleri 5 ana başlık altında özetlememiz mümkündür: Seçim barajı, milletvekili dağılım usulü, siyasal partiler ve seçime katılma, seçim kurulları, seçmenle ilgili bir kısım düzenlemeler.

Kanun teklifimizin kamuoyuyla paylaşılmasından bu yana gördük ki muhalefet eleştiri merkezine milletvekili dağılım usulü ve seçim kurulları noktasındaki değişiklikleri koydu. Oysa milletvekillerinin dağılım usulü, her partinin aldığı oyun sadece kendine yaraması, hangi oranda oy aldıysa o oranda vekil çıkartması ve başka partilerin artık oylarıyla fazladan vekil çıkartamaması şeklinde düzenlenmiştir. Hiçbir seçmen oy verirken "Benim partimin artık oylarıyla başka parti vekil çıkartsın." diye istemez. Herhangi bir partinin yönetimi kendi tabanının başka partiye oy vermesini istiyorsa bunu direkt de yapabilir.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onu da siz çıkarttınız.

ALİ İHSAN YAVUZ (Devamla) – Zaten seçim mevzuatımız bir partinin diğer partiyi alenen desteklemesine imkân verir mahiyettedir.

Bu değişikliğe ilişkin, görünürde kıyameti koparan muhalefetin, Komisyon görüşmeleri esnasında -mesela Ce-Ha-Pe'nin- her maddeye ilişkin önerge vermesine rağmen bu maddeye dair değişiklik veya maddenin metinden çıkartılması doğrultusunda önerge vermemiş olmasını kamuoyunun takdirlerine sunuyorum. Muhalefetin, seçim kurullarına ilişkin önerimize dönük eleştirilerini de anlamak mümkün değildir. Neymiş efendim, seçim süreçlerinin hiçbirinde kura yokmuş da burada neden varmış?

AHMET KAYA (Trabzon) – İstanbul'da gördük, İstanbul'da. Vallahi, bu konuda keşke siz konuşmasaydınız. İstanbul'da da aynı şeyleri söylüyordunuz.

ALİ İHSAN YAVUZ (Devamla) – Oysa, sandık başkanı ve memur üyeler belirlenirken kura var. Yine, ilçe seçim kurulu memur üyelerinin tespitinde de kura var. Deniyor ki: On iki yıllık bir hâkim kuraya nasıl dâhil edilir? Ya kuradan çıkarsa on iki yıllık bir hâkim nasıl bu işi yapacak?

Değerli milletvekilleri, "Hukuk eğitimi almış, stajını yapmış, on iki yıl hâkimlik mesleğini icra etmiş kişilerin çıkan yasaları doğru uygulayamayacağı fikrine peşinen nasıl sahip oluyorsunuz Allah aşkına?" diye sormak istiyorum. Mesleğinin sonuna yaklaşmış, emekliliğine az kalmış bir başkan, 2 il seçim kurulu üyesinden 1'inin de on iki yıllık bir hâkimin olmasında ne sakınca var sanki?

AHMET KAYA (Trabzon) – Hiçbir şey olmazsa bir şey olabilir!

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) – Hiçbir şey olmazsa bir şey olabilir!

ALİ İHSAN YAVUZ (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimiz biliyoruz ki siyasi partiler demokratik hayatın vazgeçilmez unsurlarındandır ancak salt siyasi partilerin varlığı başlı başına demokratik hayatın var olduğu anlamına gelmez ki. Bu anlamda, siyasi partiler kadar seçmenin iradesini özgürce sandığa yansıtabilmesi ve seçim güvenliğinin sağlanması da çok büyük ehemmiyet arz etmektedir. Tekrar belirtmek gerekirse "siyasi partiler" "seçmen" ve "seçim" kavramları birbirleriyle son derece ilintilidir. Dolayısıyla, "siyasi partiler" "seçmen" ve "seçim" kavramlarına yüklediğimiz anlam ile bu anlamın doğru, düzgün ve dengeli temellendirilmiş olması, hiç şüphesiz nasıl bir demokrasiye sahip olduğumuzun en temel göstergelerindendir. İşte bizim de bu kanun teklifindeki amacımız, siyasi partilerin varlık nedenlerine uygun bir yapılanma zemini oluşturmak, seçimlerin daha güvenli yapılabilmesine katkı sağlamak ve özellikle de seçmenin iradesinin sandığa en doğru şekilde yansımaları noktasında uygun bir atmosfer oluşturmaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bildiğiniz üzere bir partinin seçime katılabilmesi için seçimlerden altı ay önce belli oranda teşkilatlanması ve büyük kongresini yapmış olması veya Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunması gerekiyor. Teklifimizle, madde metnindeki "Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunması" kısmını kaldırıyoruz. Esasen bu kısmın kaldırılması, partilerin aleyhine bir durum olarak asla gösterilemez. Zira, partiler, seçimleri kazanmak suretiyle ülke yönetiminde söz sahibi olmak için kurulurlar. Bu amacın gerçekleşmesi için de partilerin teşkilatlanması olmazsa olmazdır. Dolayısıyla, TBMM'de grubu bulunmasını seçime katılabilme nedeni olmaktan çıkartmak, aslında partilerin teşkilatlanmasını daha ziyade öne çıkartmak, öncelemek demektir. Zaten partilerin varlık sebebi de bu değil mi?

Yine, seçime katılma hakkını muhafaza edebilmesi için teşkilatlanma nisabınca 2 kereden fazla kongrelerin ihmal edilmemesine ilişkin teklifimizde hem partilerin kuruluş amacına uygun davranılmasına ve hem de parti içi demokrasiye katkı sunar niteliktedir. "Teşkilatımı kâğıt üzerinde kurarım, sonra bir daha kongre yapmam, istediğimi alırım, istediğimi veririm." anlayışını belli oranda yok edecek bir düzenlemedir bu. Teşkilatlanma nisabınca kongre yapmak katıyen zor bir iş de değildir. Partiler kongre yapacak ki delege seçimini yapabilsin, delege seçimi yapabilsin. Kongreler geldiğinin ve de milletimiz tarafından nasıl takdir edildiğinin farkındayız. Usulsüz seçmen nakli sebebiyle seçim kurullarınca seçmen kaydı dondurulan ve bu yüzden oy kullanamayan bir kısım seçmenlerimizin bu sebeple seçme hakkının dondurulmayacağını hükme bağlamak ve ne olursa olsun oy kullanma hakkının yok olmasını sağlamak birileri için olmasa da bizim için çok önemliydi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; diğer değişikliklerin çok büyük bir kısmı seçmenin durumuna ilişkindir zaten. Bu kanun teklifimizle, seçmen olma, seçmen hakkının kaybolmaması ve seçmenin iradesinin kesintisiz bir şekilde sandığa yansımaları ve benzeri noktalarda atmış olduğumuz adımlar gerçekten bu teklifin ağırlık noktasını oluşturmaktadır. Mesela, adres kapanma ve diğer sebeplerle havuza düşen ve seçmen olmayan vatandaşlarımızın bu düzenlemeden sonra hiçbir şekilde seçmen olma hakkını kaybetmeyecek olması birilerince önemsenmemiş olsa da şahsen biz bunun ne anlama geldiğinin ve de milletimiz tarafından nasıl takdir edildiğinin farkındayız. Usulsüz seçmen nakli sebebiyle seçim kurullarınca seçmen kaydı dondurulan ve bu yüzden oy kullanamayan bir kısım seçmenlerimizin bu sebeple seçme hakkının dondurulmayacağını hükme bağlamak ve ne olursa olsun oy kullanma hakkının yok olmasını sağlamak birileri için olmasa da bizim için çok önemliydi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakınız, 2019 Mahallî İdareler Seçimi'nde usulsüz seçmen nakli sebebiyle 88.916 seçmen seçim kurullarınca seçmen kayıtları dondurulduğu için oy kullanamadı. Teklifimiz yasalasarsa -ki inşallah, siz değerli milletvekillerimizin oylarıyla yasalasacak- işte o zaman, ne adres kapanması sebebiyle havuza düşen ortalama her seçim döneminde yaklaşık 500 bin kişi ne seçim kurullarınca seçmen kaydının dondurulması sebebiyle seçmen olma hakkından mahrum olan 88.916 kişi ve ne de başka herhangi bir sebeple hiç kimse seçmen olma imkânından mahrum bırakılmamış olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şimdi siz söyleyin, kanun teklifimizin bu bölümleri önemsiz mi ya da gereksiz mi? Önemsiz ve gereksiz değilse -ki bizce değil- o zaman, kanun teklifimizin kamuoyuyla paylaşılmasından bugüne bu noktalarına ilişkin neden tek cümle edilmedi, etmedi muhalefet?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, toparlayın.

ALİ İHSAN YAVUZ (Devamla) – Muhalefet neden hâlâ bu teklifimize ilişkin "Cumhur İttifakı sadece kendilerini kurtaracak değişiklikler yaptı." diyerek yapılan işi değersizleştirmeye çalışıyor? Bir seçimde, Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu bile adres kapanma sebebiyle seçmen olamamıştı, bu değişiklik o konuyu da çözüyor. Bu da mı Cumhur İttifakı'nın lehine, yoksa muhalefet için bu da mı önemsiz? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; işte her bir maddesi bu derece önemli olan... Daha adil, daha güvenli ve daha demokratik bir tablonun ortaya çıkması için üzerinde uzun süre çalışarak oluşturduk bu kanun teklifimizi.

Kanun teklifimizin siz değerli milletvekillerimizin oylarıyla yasalasarak yürürlüğe girmesini ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Hatibi dinledim, bazı sorular sordu muhalefete, bize; doğrusu üstümüze alındık, ben o soruları farklı bir şekilde açmak istiyorum. Dedi ki: Bu seçim kurullarının oluşmasına ilişkin 2 maddeyi esas almışız ve 1 tanesine itiraz ediyorduk. Evet, ediyoruz, sonuna kadar, seçim güvenliğinin ortadan kaldırıldığını söylüyoruz, söylemeye devam ediyoruz. Dedi ki: “Neden on iki yıllık hâkimlerin kurayla belirlenmesine karşı çıkıyorsunuz?” Ben o sorunuza yanıt veriyorum, biz diyoruz ki: 1950 yılından bu yana yürürlükte olan yasaya göre, en kıdemli hâkimlerin seçim kurulu başkanı olmalarından iktidar partisi neden rahatsız oldu? Biz eleştirince diyorlar ki: “Hâkimlerin haysiyetine laf ediyorsunuz.” Asla.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Çok önemli bir konu Başkanım, hoşgörünüzü rica ediyorum.

Biz de diyoruz ki: Sorun, haysiyet değil. Bu iktidar partisi yaklaşık 15 bin hâkim ve savcı aldı ve bunların listeleri elimizde, size ne kadar yakın olduklarını biliyoruz. Siz neden diğer kıdemli hâkimleri alıyorsunuz da yerine -kurayla belirlenecek- kendi üyeleriniz arasından kurayla seçiyorsunuz? Siz kendinize özel yetkili il ve ilçe seçim kurulları oluşturuyorsunuz, bizim itirazımız buna.

Diğeri de -Sayın Başkan, gerçekten hoşgörünüzü istiyorum- Sayın Yazıcı burada, ben onun ayrıntılarına baktım, bu 13'üncü maddenin... 6271 sayılı Cumhurbaşkanlığı Seçimi Kanunu 13/4'ü işaret ediyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, son kez...

Buyurun.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – 13/4 diyor ki -bütün halk öğrensin, vekillerimiz- “Propaganda döneminde Başbakan, bakanlar ve milletvekilleriyle ilgili yasalara ilişkin hükümler dâhil olmak üzere propagandaya dair diğer hususlarda 298 sayılı Kanun hükümleri kıyasen uygulanır.” Tamam da 298'de hüküm yok, “Cumhurbaşkanı” yok ki uygulansın, “Cumhurbaşkanı” yazılacak ki uygulansın. Tam da bunu söylüyoruz “‘Cumhurbaşkanı’ yazın.” diyoruz, o zaman kıyasen uygulanabilir.

Son sözüm Başkan: Burada açıkça bir hile daha var; seçim kurullarını lağvedecekler -2024'e kadar oluşan il ve ilçe seçim kurullarını- ve üç ay içinde yeni seçim kurulları oluşturuyorlar. Bu, Anayasa 167'ye aykırıdır; yeni seçim kurulları oluşturamazsınız, bir yıl sonra oluşturabilirsiniz. Burada kanun yoluyla Anayasa lağvediliyor, burada hakikatleri konuşalım -yani deminki diyalog gibi karşılıklı- en azından birbirimizi anlayalım. Burada amacımız, hakikaten demokratik, adil, dürüst seçim yapılmasıdır.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Özkoç.

ENGİN ÖZKOÇ (Sakarya) – Sayın Genel Başkan Yardımcısını Genel Kurulda görmek memnuniyet verici. Bir siyasi partiden bahsettiniz ama burada var mı bilmiyorum, “Ce-Ha-Pe” diye bir şey söylediniz, Ce-Ha-Pe yok burada, CHP var yani onu lütfen şey yapalım. (CHP sıralarından alkışlar)

2'nci maddeyle ilgili önerge vermeyişimizin nedeni çok açık, gerçekten hiçbir sıkıntı duymuyoruz. Hâkimlerle ilgili konuda bir ufak sıkıntımız var; o da anayasal bir sorundur, doğru değildir diye bakıyoruz. Çünkü hangi yasa çıkarsa çıksın Cumhuriyet Halk Partisi, seçimlerde bunun kendisinin avantajına olduğunu biliyor ve öyle davranıyor. Önemli olan, seçimlerde demokratik bir biçimde yarışabilmektir.

Tekrar teşekkür ediyorum, sağ olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın İsmail Faruk Aksu.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 321 sıra sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin birinci bölümü üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, kanun teklifinin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Öngörülen düzenlemeler, seçim sisteminde adalet ve istikrarın sağlanmasına, uygulamanın daha sağlıklı işler hâle gelmesine ve demokratik standartların yükseltilmesine katkı sağlayacaktır. Görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu, 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunlarda değişiklik ihtiva eden hükümlerden oluşmaktadır.

Teklifle, yüzde 10 olan ülke seçim barajının yüzde 7'ye indirilmesi, ittifakı oluşturan siyasi partilerin her birinin çıkaracağı milletvekili sayısının seçim çevresinde doğrudan aldığı oy sayısı esas alınarak belirlenmesi, partilerin Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunmasının seçimlere katılmak için yeter şart olmaktan çıkartılması, seçim kurulu başkanları ve muhtarlık seçimleriyle ilgili düzenlemeler yapılması öngörülmektedir.

Yapılan değişiklikler temsilde adaletin artırılması yanında siyasi partilerin teşkilatlanmalarının öne çıkarılmasını, seçimlerin yapılması sırasında karşılaşılan, tecrübe edilmiş sorunların giderilmesini, muhtarlık seçimlerinde seçim sonrası yer yer oluşan kargaşa ve belirsizliğin önlenmesini amaçlamaktadır.

Bilindiği gibi Anayasa'nın 67'nci maddesi seçim kanunlarının “temsilde adalet” ve “yönetimde istikrar” ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenleneceğini hükme bağlamıştır. Mutlak anlamda her 2 ilkeyi de temin eden bir sistem zor olsa da ülkeler siyasi, kültürel ve ekonomik yapıları, nüfusu, gelenekleri ve hukuk düzeni ile hedef ve beklentileri doğrultusunda bunları optimize edecek sistemler uygulamaktadır. Anayasa'mızda siyasi partiler “demokratik siyasal hayatın vazgeçilmez unsurları” olarak ifade edilirken, siyasi partiler ve seçimlerle ilgili düzenlemeler de “demokrasi standardını gösteren önemli belgeler” olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye, siyasi tarihinde farklı seçim sistemleri uygulamıştır. 16 Nisan 2017'de yapılan Anayasa değişikliğiyle Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilerek yasamayla birlikte yürütmenin de milletimiz tarafından belirlendiği vasıtasız bir demokratik sistem inşa edilmiş, birçok husus gibi sistemin temel unsurlarından biri olan seçim kanunlarının da Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin demokratik yapısına müzahir hâle getirilmesi gerekli olmuştur. Yönetimde istikrarın sağlandığı, temsil adaletinin artırıldığı, uzlaşma kültürünün geliştiği, sağlıklı siyasi yapıların oluştuğu, siyasetin niteliksel etki alanının arttığı bir düzenin tesisi bu çerçevede önemli hâle gelmiş; hazırlanan kanun teklifiyle de ülke seçim barajının düşürüldüğü, temsil adaletinin azami ölçüde sağlandığı, siyasetin istikrar kazandığı ve kurumsallaştığı bir seçim sisteminin oluşturulmasını mümkün kılan düzenlemelerin yapılması öngörülmüştür.

Değerli milletvekilleri, teklifin 1'inci maddesiyle, yönetimde istikrar ilkesi korunarak temsilde adalet ilkesini güçlendirmek

için yasama organında daha fazla partinin ve düşüncenin temsil edilebilmesi amacıyla ülke seçim barajı yüzde 10'dan yüzde 7'ye indirilmektedir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin yönetimde istikrar ilkesini güçlendirdiği göz önüne alındığında, değişiklikler daha fazla partinin ve fikrin Mecliste temsili suretiyle temsilde adalet perspektifinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Hatırlanacağı gibi, 2018 yılında yapılan ve yürürlükte olan düzenlemeyle siyasi partilerin ittifak yaparak seçime girebilmesinin önündeki engel kaldırılmış, ittifakı oluşturan partilerin aldıkları oy toplamının ülke barajını geçmesi durumunda tüm partiler barajı geçmiş sayılmak suretiyle ittifak içi partiler için baraj söz konusu olmaktan çıkarılmıştır.

Teklifin 2'nci maddesiyle 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 34'üncü maddesinde değişiklik yapılarak ittifakı oluşturan siyasi partilerin her birinin çıkaracağı milletvekili sayısının partilerin ittifak içinde elde ettiği oy sayısı esas alınarak genel D'Hondt uygulamasıyla doğrudan belirlenmesi öngörülmekte, mevcut hâlde önce ittifak milletvekili sayısının tespiti, ardından ittifak içi partilere dağılımı uygulamasından vazgeçilmektedir. Önerilen bu değişikliklerle siyasi partilerin tüzel kişilikleri önemli hâle getirilmekte, ittifak oluşturma'nın ortak amaç ve hedefleri yanında seçmen iradesinin doğrudan kendi partisine yansımaları anlayışı gözetilmektedir.

Teklifin 3'üncü ve 4'üncü maddelerinde yapılan düzenlemeyle siyasi partilerin örgütlülüğü esas alınmış ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde grup oluşturmuş olmalarının Meclis faaliyetleriyle alakalı bir husus olduğu dikkate alınarak partilerin Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunma hâli seçimlere katılmada yeter şart olmaktan çıkarılmıştır. Bu şekilde siyasi partilerin seçimlere katılabilmesinde münhasıran teşkilatlanmaya ilişkin hususların esas alınması sağlanmıştır. Ayrıca, öngörülen yeni düzenlemeyle bir siyasi partinin seçimlere katılabilmesi için Siyasi Partiler Kanunu'nda öngörülen ve tüzüğünde belirtilen süreler içerisinde ilçe, il ve büyük kongrelerini üst üste 2 defadan fazla ihmal etmemiş olma kriterini sağlaması gerektiği hüküm altına alınmış, kurumsallaşma öne çıkarılmıştır.

Teklifin 5'inci ve 6'ncı maddelerinde yapılan düzenlemeyle seçimlerin adil ve şeffaf biçimde yapılmasında etkin bir rol oynayan il ve ilçe seçim kurulunun şeffaflık temelinde kurayla oluşturulması suretiyle uygulamada karşılaşılan sıkıntıların giderilmesi amaçlanmıştır. Buna göre, il seçim kurulu başkan ve asil üyelerinin iki yılda bir ocak ayının son haftasında, il merkezinde görev yapan, kınama veya daha ağır ceza almamış ve en az birinci sınıfa ayrılmış hâkimler arasından adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonunca yapılan kura çekimiyle tespit edilmesi, kura çekiminde ilk çıkanın başkan, sonraki 2 üyenin asil ve en son çıkan 2 üyenin de yedek üye olması öngörülmüştür. En az birinci sınıfa ayrılmış yeterli sayıda hâkimin olmaması durumunda en kıdemli hâkimin kurulun başkanı olması, ayrıca yeterli sayı olması durumunda isteyen hâkimlere kuradan çekilme imkânı verilmesi düzenlenmiş, ilçe seçim kurulları için de aynı usul benimsenmiştir. İl seçim kurulu başkan ve üyeleri ile ilçe seçim kurulu başkanlarının bu teklifin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde yeni yöntemle göre yeniden belirlenmesi ve mevcutlardan kalan süreyi tamamlaması da öngörülmüştür.

Teklifle, ayrıca, bir siyasi partinin başka bir partinin üyesi olan bir kişiyi sandık kurulu üyesi olarak gösterebilmesi kişinin rızasının alınması şartına bağlanmakta, seçim göçünün önlenmesi amacıyla seçime üç ay kala ikamet edilen yerde oy kullanılacağı hüküm altına alınmakta, adresi kapanmış olan seçmenlerin oy hakkından mahrum kalmaması için en son seçmen oldukları adres üzerinden oy kullanmalarına imkân sağlanmaktadır.

Özetle, bu kanun teklifiyle ülkemizin demokrasi standardının daha da yükseltilmesi, yönetimde istikrarın temsilde adaletle güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak kanun teklifini uygulamadan kaynaklanan sorunları gideren; şeffaflığı, adaleti ve istikrarı artıran; siyasi katılımı ve millî iradeyi güçlendiren demokratik bir düzenleme olarak görüyor, seçim sisteminin sağlıklı işlemesine katkı sağlayacağına inanıyoruz. Bu düşüncelerle, kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyoruz.

Sizleri saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teklifin birinci bölümü üzerinde şahsı adına ikinci konuşmacı Kahramanmaraş Milletvekili Ahmet Özdemir.

Buyurun Sayın Özdemir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET ÖZDEMİR (Kahramanmaraş) – Saygıdeğer Başkanım, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifiyle ilgili ilk konuşmayı da yapmak bana nasip olmuştu, AK PARTİ grup önerisi üzerine konuşmuştum; orada da âlemlerin Rabb'ine bir duada ve beşerî olarak da bir temennide bulunmuştum. Bunu bir şeyi bilerek yapmamıştım aslında. 2018'de ilk defa Milletvekili oldum, tecrübeli milletvekillerimizi ve Meclisin işleyişini de önceden beri takip ediyordum. Bu kanun teklifi kamuoyuna mal olmuş bir kanun teklifi, herkesin takip ettiği bir kanun teklifi. Sadece şunu dua ve temenni etmiştim: "Dilerim bu, suhuletle ve fikirlerin konuşulduğu bir şekilde geçer." diye ilk konuşmada söylemiştim, şu ana kadar da öyle olduğunu görmekten mutluyum. İnşallah, bundan sonrasının da böyle geçmesini temenni ediyorum.

Ben de orada oturdum, bütün konuşmacıları dinledim; daha önce de Komisyon'da bütün konuşmacıları dinlemiş ve not etmiştim. Buradan gördüğümü kadarıyla aslında kanun teklifiyle biz bazı düzenlemeler getirdik. Bizim getirdiğimiz düzenlemeler seçmenin iradesinin sandıktan daha iyi çıkmasına yönelik bir hazırlıktı. Bu hazırlığı yaparken de daha önceki seçimlerde yaşanan sorunları göz önüne alarak bu düzenlemeleri yapmıştık. Hem muhalefet hem Cumhuriyet İttifakı'nın kıymetli konuşmacıları bunların içerisinde bir değerlendirme yaptı ama total olarak şunu gördüğümü söyleyebilirim: Aslında yaptığımız işin içerisinde eleştiriler olsa bile genel anlamda işin kendisine bir itiraz olmadığını görüyorum. Biz yaparken de bir seçim kaygısıyla bunu yapmadığımızı da rahatlıkla söyleyebilirim, bu da zaten açıkça görülüyor. Mesela şunu örnek verirsem daha iyi anlaşılabilir: Yüzde 10 seçim barajını değiştirmekte bizi zorlayan hiçbir unsur yok. 1983 yılında getirilmiş, o dönemde Anayasa Mahkemesine götürülmüş, Anayasa Mahkemesi bu talebi reddetmiş, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Büyük Dairesi de bu konuda ulusal iradenin söz sahibi olduğundan reddetmiş. Bizi zorlayan hiçbir unsur yokken biz bunun aşağı çekilmesini değerlendirmişiz. Muhalefetteki arkadaşlarımızın ve konuşmacıların değerlendirmesi de şu: "Bu daha aşağı indirilebilirdi." Yani biz iyi bir şey yapmışız, onların önerisi "Bunun daha iyisi olabilirdi." şeklinde. O yüzden bundan memnuniyet duyuyoruz.

Maddelere girmeyeceğim ama bir tanesini örnek olsun diye söylüyorum: Biz bir düzenleme getirdik burada "Başka partinin üyesi o partinin bilgisi ya da üyenin izni olmadan sandık kurulu üyesi yapılamaz." diye. Bazı arkadaşlarımız "Bunu neden yapıyorsunuz? Bunun altında bir manipölasyon var." dediler. Hâlbuki sahada yaşadığımız bir sorundu. Bir seçmen oy kullanmaya gittiğinde ona şöyle söylüyordu sandık kurulu: "Sen şu sandıkta sandık kurulu üyesisin. O yüzden burada oy kullanamazsın." Vatandaşlarımız bu konuda bir mağduriyet yaşıyordu, böyle mağduriyet yaşayan birçok insan var AK PARTİ'li ya da başka partili. Sandıkta görev almış, seçimde görev almış, orada hukukçu olarak çalışmış birisi olarak bunu ben defalarca gördüm. O vatandaşımızla ilgili gidiyoruz seçim kuruluna, seçim hâkimine, bunun düzeltilmesini istiyoruz çünkü geldiği sandıkta "Başka bir sandıkta görevli." yazılmış, başka bir parti onu başka bir sandığın partili görevlisi yazmış. Dolayısıyla o sandıkta oy kullanamıyor. Bu mağduriyeti gidermek için getirdiğimiz bir düzenleme, aslında altında bir mantık yoktu ama şimdi konuştuğumuzda, arkadaşlarımıza bunu izah ettiğimizde, Komisyon'da bunu anlattığımızda bu anlaşılabilir hâle geldi. Demek ki biz iyi bir şey yapmışız. Elbette ki daha iyisi yapılabilir, bir seçim kaygısı değil amacımız. Getirdiğimiz düzenlemelerin hepsinde, özellikle bir tanesinde seçmenin seçme hakkı iradesinin sandığa tam yansımalarına dair önlemler aldık. Dolayısıyla da kamuoyunda bunun bundan sonrası için de daha iyi karşılık bulacağını düşünüyorum ama bugün bu karşılığı aslında Genel Kurulumuzda

gördüğümüzü de memnuniyetle ifade ediyorum çünkü bunlarla ilgili gerçekten bilimsel, sistematik değerlendirmeler yapıldı ve bu değerlendirmelerin de bir kısmının dikkate alındığı aslında görüldü çünkü Saygıdeğer Bakanımız izah ederken hem görme engelli vatandaşlarımızla ilgili bir düzenleme getireceğimizi ifade etti hem muhtarlarımızla ilgili bir düzenlemede değişiklik yapacağımızı ifade etti. Demek ki birbirimizi anlayarak konuştuğumuzda iyi sonuçlar aldığımızı gördük. Bundan dolayı, bir vatandaş olarak da bir milletvekili olarak da siyasete meraklı biri olarak da çok memnun olduğumuzu ve çok güzel sonuçlar aldığımızı ifade ediyorum, inşallah, bu sonuçların bölüm görüşmelerinden sonra maddelerde de devam etmesini temenni ediyorum.

Bu kanunun hem milletimiz için hem de ülkemiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum. Emek veren herkese de teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Bütün Grup Başkan Vekillerine teşekkür ediyorum, bütün milletvekillerimize teşekkür ediyorum; gayet seviyeli, tartışmalı, güzel sonuçların elde edildiği bir toplantı oldu.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:22.53

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.54

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Necati TİĞLİ (Giresun)

-----0-----

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 72'nci Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

321 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 30 Mart 2022 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.55